

3

PAVUČINA

(nejen) studentský časopis

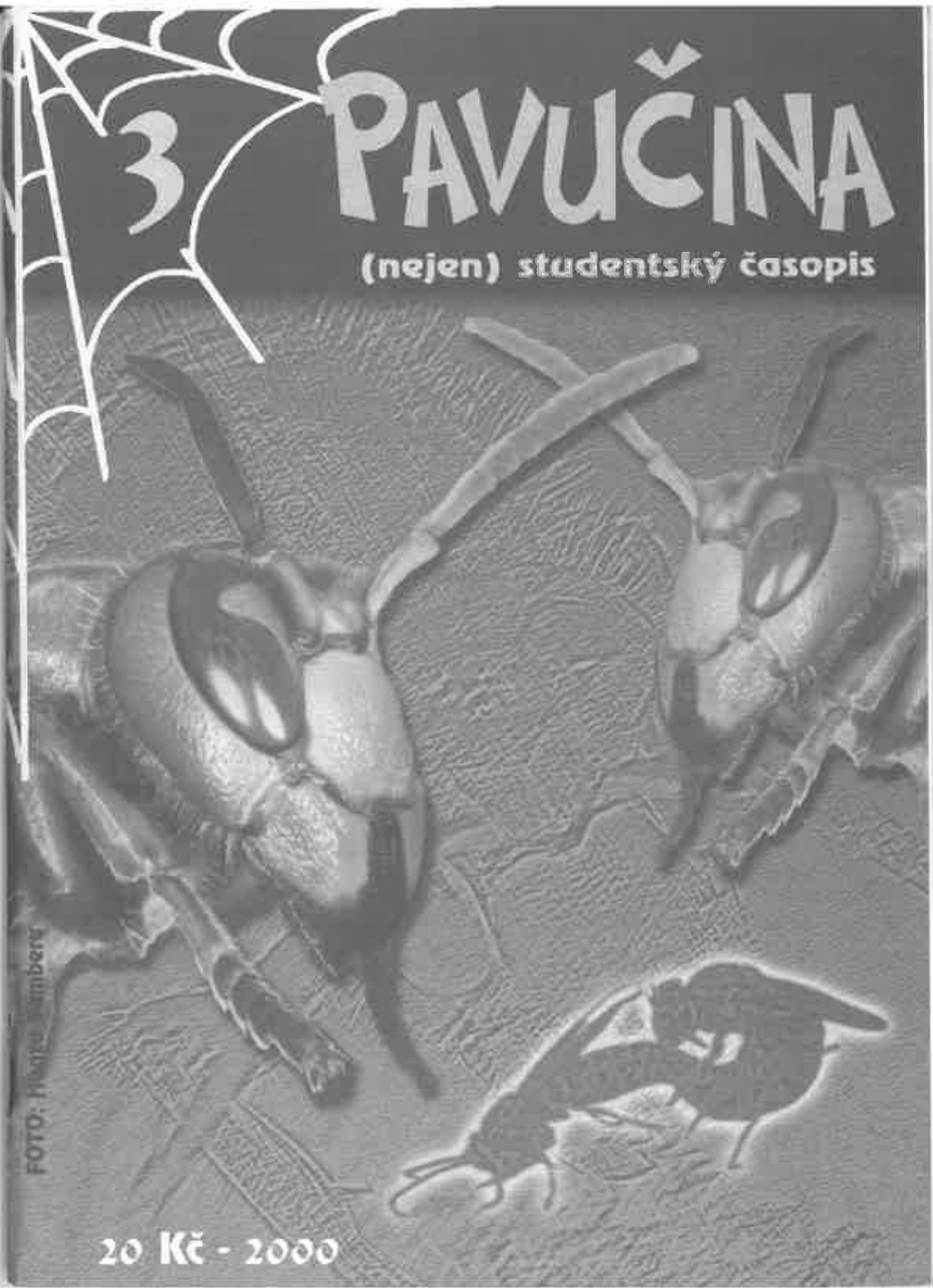

FOTO: Heide Zamberg

20 Kč - 2000

Ahoj vám všem,

leď všeho nechejte, pokud někam chvátáte a máte nos zabořený do těchto stránek, tak se zastavte. Sloupy jsou všude, jsou tvrdší než vaše hlava a zaručeně na vás ten "váš" už někde čeká. A vůbec - udělejte si jen tak pro sebe pětiminutovou pauzu.

Opět se nám podařilo, ovšem s nemalým úsilím, od vás všech nashromáždit, probrat a do této konečné podoby seskupit pěknou hromádku příspěvků. Tak mi tak blesklo hlavou, co bychom si bez vás "psavců" počali. Takže se těšte, neboť máme pro vás pro každého malý dárek - odměnu pro ty, co píší, a povzbuzení pro ty, co ještě váhají (ale alespoň čtou). Od této chvíle můžete zakládat vše a všude, co hrdlo ráčí.

A nyní zase z "jiného soudku", jak by řekl mistr vinař. Podařilo se vám někdy v poslední době zbrzdit svůj každodenní běh na dlouhou trať, najít si své oblíbené místočko a nechat si hlavou proběhnout všechny krásné věci, které se vám za ten den přihodily? Zdá se vám, že není nic, co by vám tudy mohlo profrčēt? Tak to schválně zkuste! Stojí to za to - přestanete být unavení a nabručení a váš úsměv hravě rozehrěje i toho největšího zmrzlíka. A taky pravděpodobně zjistíte, že ze všech skvělých věcí si většínu uvědomíte až teprve poté, co o ně přijdete.

Určitě je ve vašem okolí osůbka, kterou by stálo za to poléšit pěkným slovem (byť jen pozdravem s úsměvem na tváři). Stačí jen dotýcného či dotýcnou vyhledat a jednat. Nejlepší na tom všem je, že vám to hnedle může vrátit zpět. A pokud tak náhodou neučiní, nezoufejte a přijďte k nám do redakce na šálek dobrého horkého čaje.

Takže neváhejte a vyražte do ulic. Přeji vám všem úspěšný lov.

Věra Cihlářová

Škola

* Katedra botaniky	2
* Botanický hrad	3
* Studenti, pláčete na nesprávném hrobě	12
* K výkřikům ze tmy	13
* Turecko 2000	22
* O debatě a debatování	26
Rozhovory	
Počítače	
* Rozhovor s prof. Pavlem Kalačem	4
* Správa uživatelského účtu na serveru "tix"	16
* Operační systémy xmichu	17
* Databázové orgie	18
Vaše názory	
Logo	
Senát	
* The Preparátor	20
* Ótazníky kolem loga	14
* Kreditní systém a prerekvizity	9

Věda

* Geneticky modifikované rostliny a potraviny	28
* P-250 a laboratoř molekulární ekologie parazitů	30
* K čemu ty závorčky a čárky, proboha!?	33
Astronomie	
* Astronomické okénko	36

Společnost

* Tam za věžeňskou zdi...	38
* Když máš v okně mříže	39
* Zastavte se	40
Rozhovory	
* Rozhovor za hranicemi fakulty	42
* Muž a žena ve sprše	45

Kultura

* Zeptali jsme se na váš kulturní život (rozhovor s Ivou Dostálkovou)	38
* Želivský poklad v Jihočeském muzeu	46
* Tip na výlet, Praha s prsty deště, Gladiátor	46
* Toyen v hlavním městě, Dorian Gray trochu jinak	47
* Koyaanisquatsi	49
* Něco z Nietzscheho: Dnes a kdysi	49
* Rubicon	50

Vlastní tvorba

* Jak se spisovatelé rozmnožují	51
* Jarní	52
Poezie	
* Přicházíš, Ona a on	53
* Osvícená hora, Bardova píseň	54
* Klevětání, Apollon, (A)morek	58
Próza	
Miniportrét	
* Náhodné setkání	55
* Honza Sakař alias Saki	56

Volný čas

* Exkurze Bílé Karpaty	59
* CHKO Bílé Karpaty	62
* Logické úlohy	59
* Řešení logických úloh	62

Inzerce

* Tvorba POSTERŮ	64
------------------	----

Tiráž

* Odpovídáme čtenářům	65
-----------------------	----

Katedra botaniky

Katedra botaniky na fakultě pokrývá, výukou i výzkumem, botanické disciplíny od úrovně rostlinných orgánů výše, tzn. přes jedince, populace a společenstva až po úroveň ekosystémů a botanické aspekty krajinné ekologie, případně až po úroveň světových biotopů. Katedra zajišťuje nebo spoluzajišťuje tři studijní obory: Bionomie rostlin (garant J. Komárek), Geobotanika (garant K. Prach) a Ekologie (spolugarant J. Lepš). Hlavní výzkumné aktivity jsou dány především zaměřením kmenových členů katedry: taxonomie a ekologie řas (J. Komárek),

taxonomie a ekologie mechorostů (J. Kučera), taxonomie a fyto geografie vyšších rostlin (M. Štech), populační ekologie a statistické zpracování dat (J. Lepš), vegetační ekologie/geobotanika (K. Prach) a archeobotanika (J. Beneš). V těchto oblastech jsou zadávány diplomové práce; v zimním semestru 1999/2000 bylo na katedře zpracováno nebo zadáno celkem 54 diplomových prací. Až donedávna měla katedra jen čtyři kmenové členy. Dnes je situace lepší, nově bylo přijato na místa odborných pracovníků několik dosavadních doktorandů, s částí z nich se počítá trvale. Na dobré cestě je i vyřešení (snad do dvou let) zoufalých prostorových možností katedry získáním nového objektu proti budově Na Sádkách. V budově Na Sádkách se zatím nachází většina prostor katedry a jsou tam soustředěny i hlavní aktivity: přednášky, semináře, některé kultivace, skleníkové experimenty a pokusný pozemek. Vedle značného množství přednášek (nejen botanických) zajišťuje katedra většinu fakultních exkursí. Na terén je všeobecně kladen na katedře značný důraz. Poznání příslušných objektů (druhů, společenstev) v jejich přirozeném prostředí je nezbytným základem pro kvalitní botanickou práci. Z významnějších exkursí lze zmínit každoroční velkou autobusovou exkursi, ob rok směřovanou do jiného biotopu (dosud: SV

Alpy, jižní Španělsko, západní Karpaty, Skandinávie, Dolomity, letos JZ Turecko); hlavní katedrovou exkursi střídavě na Pálavu, Podyjí a Bílé Karpaty; každoroční geobotanickou autobusovou exkursi za poznáním hlavních vegetačních typů České republiky (střídavě česká a moravská větve). Katedra zajišťuje i populární sobotní exkurse, které jsou otevřeny i pro veřejnost. Pro veřejnost jsou otevřeny i pravidelné podvečerní, střední Botanické semináře, na které jsou zváni přední čeští, občas i zahraniční botanici.

Na katedře bylo recentně řešeno nebo se řeší několik zahraničních projektů, projekty Grantové agentury ČR a Grantové agentury AV ČR a řada projektů ministerstva školství a ministerstva životního prostředí. Zaměřeny jsou hlavně na taxonomii a ekologii sinic, ekologický výzkum extrémních biotopů (např. v Antarktidě), interakce mezi jedinci a populacemi ve společenstvu, ekologickou sukcesí a invazní chování druhů cizího původu. Archeobotanická pracovní skupina, jako jediné pracoviště svého druhu v republice, řeší pozoruhodné projekty na rozhraní botaniky a archeologie, např. analýzu makrozbytků, pylovou a diatomární analýzu vzorků z významných archeologických nalezišť.

Katedra spolupracuje s řadou zahraničních pracovišť (mj. University of Groningen; Institute of Botany, Hungarian Academy of Sciences ve Vácrátotu; University of Zuerich; Institute of Freshwater Ecology, England; Federal Universidad in Sao Carlos, Brasílie; University of Greifswald; University of Athens) i domácích institucí. Velmi těsné vazby, podložené i smluvně, má k Botanickému ústavu AV ČR, především k blízkému pracovišti v Třeboni. Katedra pořádá nebo spolupořádá ročně 1-2 mezinárodní konference, semináře či kurzy, zaměstnanci katedry jsou členy redakčních rad 9 zahraničních a 7 tuzemských časopisů, působí v poradních sborech národních parků či CHKO apod.

Jak se uplatňují absolventi? To je asi otázka, která čtenáře může nejvíce zajímat. Ne špatně. Z dosavadních několika málo ročníků našich absolventů jich řada pokračovala v doktorandském studiu na katedře, někteří jsou doktorandi v ústavech Akademie věd či na jiných vysokých školách. Máme své bývalé studenty i na správách národních parků a chráněných krajinných oblastí, na pracovištích Agentury ochrany přírody a krajiny a na Ministerstvu životního

prostředí. Někteří šli mimo obor a žijí se jako počítačová experti apod. Bylo by dobré, kdyby naši absolventi vedle akademických institucí pronikli ještě více do institucí ochrany přírody, agentur hodnotících vlivy na životní prostředí apod. a vytěsnili pro takovou práci většinou méně schopné zemědělské či lesnické inženýry. Terénní botanická průprava i teoretické zázemí získané na katedře je pro to dobrým vkladem. □

Karel E. Prach

Botanický hrad

Každý, kdo aspoň občas přijde na seminář katedry botaniky, ví dobře, kolik je na fakultě studentů - botaniků. Není divu, že jim stávající prostory katedry Na Sádkách nestačí.

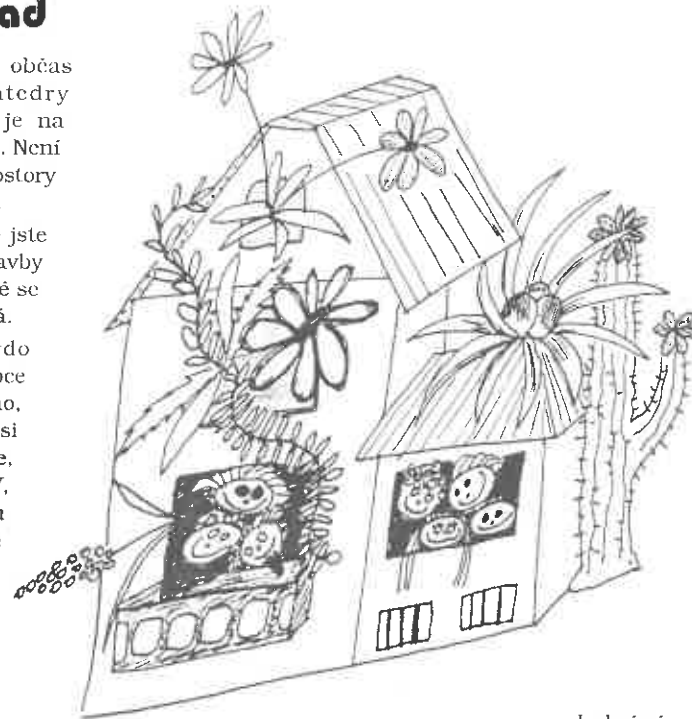
V předchozí Pavučině jste sice mohli číst o pokroku stavby nové budovy fakulty, ale v té se skatedrou botaniky nepočítá.

Vyrazíte-li občas do Stromovky ulicí Na Zlaté stoce (a nemáte-li oči jen pro toho, kdo jde s vámi), určitě jste si všimli na opačné straně ulice, než je sádecký areál AV, krásné staré vily z počátku dvacátého století. Je sice v dost neutěšeném stavu, do kterého ji dostalo socialistické "užívání", ale i ten smutný pohled prozradí, že se díváte na stavbu prostornou a ušlechtilou, skrytou v zarostlé zahradě. Není divu, že spolu s nápisem "na prodej" padla do oka našim botanikům.

o možném koupi nějakou dobu táhla, komplikována různými skutečnostmi včetně přesné výše ceny, která nesměla překročit 5 milionů Kč, ale poloha na okraji univerzitního areálu nakonec přesvědčila Správní radu JU k souhlasu s koupi. K jejímu dovršení už chybí jen zápis nového vlastníka do katastru nemovitostí.

Prostředky na úhradu koupě ovšem musela BF vzít ze svého Fondu rozvoje investičního majetku a ten se bude znovu naplňovat po delší dobu, když nebude na jiné investice. Navíc, dům je třeba začít hned opravovat, aby se předešlo dalším škodám. □

Co bude uvnitř, vám příště popíší botanici...

Rozhovor s prof. Kalačem

Velká ručička hodinek se posunula na dvanáctku a já brala schody po dvou. Na jejich konci za obyčejně vyhlížejícími dveřmi na mě čekala známá, věčně se usmávající tvář.

- životopis:** 1960-1965 VŠCHT Praha, 1971 příchod na ZF, 1979 externí aspirantura na VŠCHT Praha, 1983 habilitace - docent pro obor zemědělská chemie, 1992 druhá habilitace pro obor aplikovaná chemie a 1999 profesura pro obor zemědělská chemie
- narozen:** Nový Knín (na Dobříšsku, asi 40 km jižně od Prahy), někdejší zlatohorní městečko, jehož štoly byly znova a znova neúnavně propátrávány místními klukovskými partami
- znamení:** Rak (nejedná příliš zbrkle a emotivně)
- rodina:** z šesti dospělých členů rodiny je pět chemiků - manželka je spolužačka z VŠCHT, oba synové vystudovali VŠCHT (jeden potravinářskou technologii a pracuje nyní v podniku Léčiva a druhý studoval technologii životního prostředí a pracuje u vodohospodářské společnosti), jedna snacha studovala také potravinářskou technologii, ta druhá španělštinu a občanskou výchovu na Pedagogické fakultě. Tři vnúčky (dvě v Praze a jedna v Budějovicích).
- "hlava rodiny":** nejsem autoritativní, pokud se mi něco nezdá, tak sice trochu "vrčím", ale nikdy se nedokážu zlobit dlouho
- Oblíbená barva:** jsou tři barvy, které mám v oblíbě - žlutá, zelená a hnědá
- rostlina:** možná lípa, protože ta když kvete, je to skutečně nádherné
- zvíře:** pavouci a žáby (možná trochu divná oblíba, ale těm bych nedokázal nikdy ublížit...)
- názor:** Hodně vědců se domnívá, že problém, který právě řeší, je něco "světoborného". Já se domnívám, že i ti nejuznávanější vědci nejsou nic jiného než mraveněčci, kteří přebírají a pracují dále s poznáním, které dosud lidstvo nashromáždilo. Hranice poznání ve výzkumu a vědě budou stále otevřené. Vědec by měl mít úctu a pokoru před tímto poznáním a to platí samozřejmě i pro studenty.

Tak hned na začátek klasická "rozehrávací" otázka: Čímpak se právě zabýváte?

V září se tady bude konat už 52. sjezd chemických společností, včetně mezinárodní účasti (zatím je přihlášeno téměř 350 lidí a asi 300 příspěvků). A já jsem si vzal dost naivně na starost přípravu tištěných materiálů. Sešlo se tedy asi 300 abstraktů, vesměs v rozsahu dvě a více stran, takže si musím těchto několik set stran materiálů přečíst, odstranit formální a někdy i věcné chyby. Teď už měsíc dělám v podstatě dost úmornou redakční práci... Počítám, že to bude trvat tak do 20. června, když to dobře půjde.

Jak jste se dostal k chemii - té vědecké i té učitelské?

K chemii jsem se dostal vylučovací metodou. Můj zájem, daný pravděpodobně prostředím, v němž jsem vyrůstal, byl o humanitní předměty. Já v podstatě měl největší vztah k historii, dodneska mě vysloveně baví historie evropského středověku. A pak mě ještě přitahovala čeština a angličtina. Moje představa v době, kdy jsem končil střední školu (tehdy to byla ještě jedenáctiletka), byla pokračovat dále ve studiu historie a angličtiny. To bylo ale striktně odmítnuto tehdeším ředitelem školy - že prý máme těchto lidí tolik, že nevíme, co s nimi, a že si musím vybrat technický obor, jinak mi nedoporučí studium na vysoké škole. Takže tímto administrativním rozhodováním jsem se posléze dostal až k chemii. No a navíc jsem jaksi podvědomě tihnul k tomu dostat se do jižních Čech, takže výběr chemie potravinářské byl ovlivněn spíše omezenou volbou ze zdejší nabídky chemických oborů, než že bych toto zaměření předtím nějak výrazně preferoval. Šest let jsem pracoval v potravinářském průmyslu a od roku 1971 učím na Zemědělské fakultě.

No a to učitelství... Jakési předpoklady k tomu mám už z dětství. Ale stále opakuji, že učit by měl ten, kdo má studenty rád. Bez toho by to neměl dělat. Když někdo učí a bere to jako nutné zlo, které si musí odtrpět, pak si myslím, že to nemá smysl. A dalším

důležitým předpokladem pro učitelství je jistý talent umět předat nabyté informace dále.

Jaký jste byl vy student? Lze vůbec srovnávat studenty současné se studenty dřívějšími?

Já byl student asi dost disciplinovaný a učení mi šlo docela samo od sebe. Hlavně předměty, ke kterým jsem vždycky tihnul - angličtina, dějepis, čeština, ale i biologie. Do ruštiny se mi občas sice zapletlo nějaké to polské slovíčko, ale i to nakonec šlo spíše bez učení. No a navíc jsem dost respektoval autority, kantory, takže jsem nebyl vzpurný student. K té druhé otázce - současné studenty беру takové, jací jsou. Chraňbůh, abych je posuzoval, že jsou horší či lepší, než jsme byli my. Prostě každá mladá generace je úměrná podmínkám, které má vytvořené, a podmínkám, které v té společnosti panují. To se nedá odtrhávat. Ale zdá se mi, že by současní studenti mohli mít péce jen trochu víc vytrvalosti v překonávání překážek. Možná by neškodilo trochu přidat v té vůli "musím to dokázat, musím si něco odepřít...".

Jako student chemie jste jistě zažil během studia nějaké ty "kanadské žertíky", třeba takhle na kolejích...

Kupodivu na těch kolejích ani moc ne. Samozřejmě, že čas od času se vyrobil třeba slzný plyn... Ale jak se to stále opakovalo, přestalo to být tak atraktivní. Ani ty výbušniny se u nás moc neuplatnily, protože kdo je chtěl studovat, šel většinou do Pardubic. Ale vzpomínám si na spolužáka z Bratislavy, který kousek od VŠCHT odpaloval raketu. Ta při své velikosti asi 15 cm vyletěla tak vysoko, že nebyla vůbec vidět. A my jsme tam tak v hloučku stáli a obdivně koukali vzhůru a čekali, až spadne... Takže když to shrnu, moc jsme nevyváděli.

Každý vás zná jako stále se usmávajícího kantora, dokonce i při zkoušce. Prozradíte nám tajemství své neutuchající veselosti?

No možná je to část určitého vývojového stádia. V prvních letech, kdy jsem učil, jsem

tak veselý a optimistický nebyl. Přišel jsem z provozu, kde člověk za sebou hned viděl výsledky své práce. Když jsem ale začal učit, tak výsledky najednou vidět nebyly. Sice u zkoušky se vždycky jakýs takýs výsledek objevil, ale v dalších letech studenti rychle zapomínali většinu toho, co se naučili. To je samozřejmě značně deprimující. Takže se musím přiznat, že jsem ta první léta učení brať dost vážně, dost mě to stresovalo. Kdybych nedělal souběžně výzkum, kde se výsledky pravidelně objevovaly, měl bych asi pocit neužitečnosti, nedostatečné seberealizace... Nicméně pak jsem přišel na to, že pro studenty je chemie nutným zlem. Pokud by se těmto studentům měla chemie servírovat pouze v příliše teoretické rovině bez příkladů z praxe a s kamennou tváří, pak se šance na zlepšení oboustranného přístupu nenajde. Čili to vedlo nakonec k tomu, že jsem se začal usmívat, abych jim ukázal, že i oni to mohou brát s úsměvem. Koneckonců, s úsměvem jde všechno lépe... Má to ale i svá rizika. Třeba u zkoušky je to nevýhoda, protože lidé, kteří jsou na pomezí

mezi úspěchem a neúspěchem reagují udiveně a dotčeně na to, když se během jejich projevu usmívám a snažím se je takto nestresovat a na konci jim bohužel řeknu, aby přišli příště.

Teď zabrousím trochu do minulosti. Pamatujete si na svoji první lásku?

(smích) Tak to by bylo třeba jít hodně do minulosti... tak třetí, čtvrtá třída. Teď je z té malé dívky už babička, a když se občas potkáme na školních srazech, už se tomu jen oba zasmějeme.

Jak jste poznal svoji ženu?

My jsme se poznali jako spolužáci během vysokoškolských studií. Ona byla o rok mladší, chodila na stejnou fakultu, tak jsme se potkávali... Teď pracuje jako chemička ve vojenském hygienickém ústavu.

Když je tu náhle den, kdy vás už nic nebaví a na práci nemáte ani pomyslení, co podniknete?

Tak já musím říct, že mám jedno životní štěstí (a to možná souvisí i s tím úsměvem), protože to, co dělám (ať už tu kantořinu nebo výzkum), dělám rád. Vždycky spíš převažovala práce, která mě bavila. Proto situace, kdy by mě práce opravdu otrávil, není nijak častá. Myslím si, že pro lidi, kteří chodí do práce jen aby vydělali peníze, to musí být dost těžké a stresující. Snad pak ani nemohou být moc duševně "v pohodě"... nevím. Kdysi jsem vydržel dělat 11 až 12 hodin denně skutečně intenzivně. Dneska už bohužel ta výkonnost klesá, takže po normální pracovní době mě to už tak "nebere". No ale co bych dělal v případě, že bych opravdu neměl na práci ani pomyslení... z mých zálib na prvním místě jsou mé tři vnučky, což je vždy příjemná duševní masáž. Na místě druhém je půlhektarová zahrada a chalupa ve Svatém Janu nad Malší (asi 25 km na jih od Budějovic), a když je ještě trocha volného času, tak se nejraději vracím k té historii, jakožto svému dlouhodobému koníčku.

Libujete si v manuálních pracích?

Musím říct, že nejsem žádný kutil ani technický typ od přírody. Nicméně takové ty jednodušší až namáhavé manuální práce mně vysloveně vyhovují. Je to možná kompenzace té práce duševní. A musím se přiznat, že v montérkách se cítím naprosto nejpohodověji, což je asi ale specifikum všech mužskejch. Vezmu si montérky, a kde si sednu, kde se umažu, to je prostě jedno...

Pamatují si, jak jste nám na hodině organické chemie popisoval svůj experiment s podáváním piva vaší vnučce. Děláte často obdobné pokusy na členech vaší rodiny?

Ne, to už ne. To byla má nejstarší vnučka a byl jí právě rok. V tomhle věku jsou děti na následky alkoholu velmi citlivé. No a jak byla zvědavá a uviděla pivo, dal jsem jí ochutnat. Podcenil jsem to, podle mého názoru dané množství nestálo za řeč. Podle

jejich následujících projevů to za řeč stálo, protože si pak se smíchem lehla na zem a tloukla hlavičkou o podlahu... Tato doba,

kdy to děti zkoušejí, brzo přejde, protože zjistí, že je to vlastně hořké a přestane je to lákat.

A vůbec: Zkoušel byste něco sám na sobě?

Ne. Ne že bych se až tak bál, ale z hlediska experimentálního platí, jeden pokus = žádný pokus. Každý jedinec je z biologického hlediska individuem (včetně reakcí na podávanou látku), takže i z tohoto pohledu by nebyl tento pokus nijak hodnotný. Ale k tomu mám jednu perličku.

Když jsem pár let učil (to mohlo být tak 1977 či 1978), byl tady na Zemědělské fakultě dost svérázný hoch. Jednou přišel na konci semestru na konzultaci a povídal: "V té učebnici, tam je blbost." Já říkám: "Já vím. Tam některé chyby jsou... Je k tomu vydána opravenka - chcete-li ji, mohu vám ji dát..." A on na to: "Ne, ne, to tam určitě nebude. Tam je chyba věčná. Tam u toho alkaloidu je uvedeno, že letální dávka pro člověka je asi tolik... je to blbost, vyzkoušel jsem na sobě desetinásobek."

Vedete nějaké studenty?

Samozřejmě. Za celé své zdejší třicetileté působení jsem vedl asi 40 diplomantů. V poslední době si beru maximálně dva až

Víte, ŽE?

Byl schválen projekt výstavby české antarktické vědecké stanice? Bude umístěna na Jižních Shetlandech, na její stavbě se bude podílet JU, MU, Botanický ústav v Třeboni a Geografický ústav AV Brno a cenový odhad se pohybuje kolem 40 milionů korun. Minulý týden zavítal do Budějovic kvůli této akci sám rektor varšavské univerzity a vedoucí polského antarktického výzkumu. Polská strana poskytne svou stanici pro zásobování stanice naší. Z naší strany jsou v projektu zainteresováni kupř. prof. Komárek, Jan Kaštovský (Hanys) a další. V současné době probíhá výroba jednotlivých dílů stanice, poté se provede zkušební smontování a nakonec bude přepravěna a postavena v prostředí věčného mrazu...

PS: Že by možný cíl dalších Vomáček...?!

tři studenty ročně. Jsou to studenti Zemědělské či Pedagogické fakulty, většinou studují aprobaci chemie-biologie. Práce jsou většinou charakteru experimentálního. Navíc vedu v současné době dva doktorandy.

Představte si situaci: Brzo ráno spěcháte a v rozržitosti zabouchnete dveře od bytu. A hned vzápětí si uvědomíte, že se vám mezitím v poklidu napouští voda do vany, která tím pádem za chvíli přeteče. Jediný další klíč má paní domácí, která nesnáší nečekaná ranní probuzení. Bydlí přímo pod vaší nebezpečně rychle se plnící vanou. Jak byste řešil vzniklou situaci s tím, že se budete snažit co nejméně namíchnout paní domácí.

No v tomhle případě bych riskoval velké namíchnutí, protože si myslím, že to je pořád menší zlo, než když bude vyplavená. Bydlím v paneláku, vím o čem mluvím. Jinak mohu říci, že tuhle situaci neznám jenom modelově. Ten byt jsem si skutečně zabouchl, a protože bydlíme ve dvanáctém patře, tak jsem tehdy navrhoval řešení, že bych si od souseda dal žehličku prkno z jeho balkonu na náš balkon a že bych přešel. Nakonec mi to rozmluvil..

Patříte k té stále vzácnější skupině lidí, kteří umí uznat svou chybu?

První bezprostřední a spontánní reakce je nepřiznat to, ale jakmile se emoce vyrovnávají postupně s rozumem, až ten za chvíli převládne, jsem schopný to uznat i vnitřně a nedělá mi problém se omluvit.

Při rozhodování v důležitých věcech se poradíte s někým dalším nebo spoléháte sám na sebe?

Ve věcech, o kterých si myslím, že jsem "na své parketě" a rozhoduji pouze za sebe, tam se obvykle rozhoduji sám. Jakmile ale rozhoduji za víc lidí, pak se raději s nimi poradím - což ale neznamená, že se musím vždycky řídit jejich názorem.

Jak byste vyplnil tři dny volného času?

Vzal bych si mapu, někde bych dojel a potom bych se jen tak coural v krajině, nasával okolní atmosféru a odpočíval.

A konečně, máte nějaký vzkaz pro studenty na závěr našeho povídání?

Abyste zůstali takoví, jací jste.

Jen snad ještě dvě drobnosti: prostor ke studiu, který máte, se za poslední léta obrovsky zvýšil. Můžete studovat jak doma, tak v zahraničí. V době studia, kdy máte stále ještě menší závazky a povinnosti, se toho můžete naučit nejvíc. Tak je třeba toho využít.

Druhá věc - trochu se mi zdá, ale může to být čistě subjektivní názor, že dnešní studenti jakoby atomizují - čili chybí ta parta a sounáležitost k ní. Můj názor je ten, že spolužák je skoro tolik jako sourozenec. Takže pokud mi zavolá spolužák, že něco potřebuje, musím všeho nechat a vyhovím mu - prostě proto, že je to můj spolužák. Nevím, jestli tohle třeba bude v životě platit u současných studentů a budoucích absolventů. Skoro bych vám studentům přál, aby to platilo, poněvadž jinak se o něco ochudíte.

Děkuji za příjemný rozhovor.

Věra Cihlářová

A jsme tady zas...

Milí zájemci o "politické" dění na půdě fakultní - tentokrát vám nepřinášíme zprávy ze zasedání fakultního senátu, neboť ještě zasednout nestihl. Vše se v současné době točí kolem peněz - přesněji kolem fakultního rozpočtu. Ten univerzitní byl nakonec schválen, i přes problémy, které vznikly s absencí některých studentských senátorů, a tudíž senátní neusnáseníschopností.

Přinášíme vám ale zprávy neméně důležité - informace o nešvarech kreditního systému a o problematice prerekvizit. Petrův článek rozhodně stojí za zamyšlení, a to nejen v řadách nás studentů. □

Věra Cihlářová

Kreditní systém a prerekvizity

Protože se (asi) pomalu blíží čas předzápisu, začíná studentstvo přemýšlet, co že si to vlastně zapsat. A mnozí musí přemýšlet nejen nad tím, co si chtějí zapsat, ale i co si zapsat musí a jak to spojit dohromady. A jako vždy z toho spoustě lidí vychází, že je toho nějak moc. Že budou mít moc zkoušek, a tak je samozřejmě na místě otázka, co s tím, co oželet, co je nutné ... A občas někoho napadne, jestli to mimo toho, že má moc zájmů (a tedy chce slyšet moc přednášek a mít za ně kredity, což bohužel obnáší i zkoušku), nemůže být způsobeno něčím jiným, třeba špatným nastavením kreditního systému. Ale je to opravdu tak? Nejsou to jen subjektivní dojmy dotyčných, které vznikají pouze, když si dotyční zrovna lámou hlavu nad tím, co si zapsat?

O nastavení kreditního systému se trochu mluvilo na Akademickém senátu BF během takových těch schůzek ("šplechtů" a "šplechtíků") loni na podzim, pokusím se teď shrnout, co z toho vyplynulo. Především, někteří si všimli, že když se sečtou body za úplně nejmenší bakalářské minimum, tak je to víc než těch 180 kreditů, které má průměrný student za tři roky nasbírat (podle definice: 1 kredit = 1/60 průměrné roční zátěže). V magisterském studiu většinou (různé obory s různými vstupními a výstupními požadavky se samozřejmě trochu liší) platí, že součet za všechna potřebná minima (bakalářské, mag. vstupní a výstupní) se docela rozumně blíží "průměrné" hranici 300 bodů.

Ale pozor. Z těchto počtů kreditů neplyne vůbec nic o obtížnosti studia (= je moc zkoušek) ani o nízké volitelnosti (= pro samé povinné kurzy není čas na jiné, pro mě zajímavé)! Kredit je toliko uměle zvolená jednotka, jejíž velikost může být v zásadě jakákoliv, sečtením libovolně velkých jednotek lze získat cokoli. Samo o sobě to neříká nic (snad mimo toho, že v bakalářském studiu není 1 kredit roven oné 1/60 průměrné zátěže, ale v součtu bakalářského a magisterského studia to víceméně platí, takže ten problém je celkem nicotný, nakonec, budme rádi, že to tak je, čím nižší by hodnota kreditu byla, tím víc zkoušek by bylo třeba udělat).

Jak je to tedy s počtem zkoušek (případně z toho plynoucím počtem hodin prosezených ve škole)? Bakalářské minimum samo o sobě zahrnuje 24 zkoušek, při

Přijde Adam na úřad práce a říká úředníkovi:

"Dejte mi práci, já bych makal jak šroub od rána do večera."

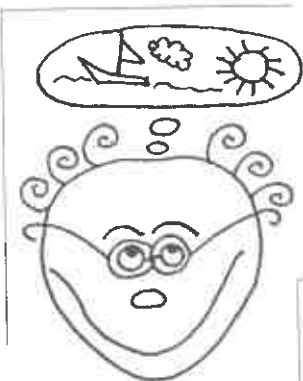
"Máme tu volné místo ředitele, plat 100.000 Kč, 6 hod. pracovní doba, služební auto a sexy sekretářku k tomu."

"Vy si ze mě snad děláte srandu, ne?"

"Ale vy jste si začal !!!"

započtení magisterských vstupních minim včetně prerekvizit to je od 25 do 30 zkoušek za bakalářské studium (u klinické biologie, která se od ostatních oborů svojí strukturou liší, má hodně speciálních požadavků, to je 32 zkoušek). Což znamená, pokud odečteme pět zkoušek za 1. semestr, který je všem společný, a nepočítáme se zkouškami v 6. semestru, kdy se většinou spíše píše bakalářské práce, průměrně 5 až 6,25 (6,75 u klin. biol.) zkoušky na semestr. U magisterského studia vychází počet povinných zkoušek 5-10 (12 u klinické biologie), tedy, pokud opět vyloučíme poslední semestr, v průměru 1,7-3,3 (4,0 u klin. biol.) zkoušky na semestr.

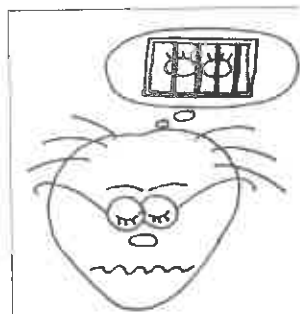

du kterou zkoušku dělat, je obrovská výhoda).

Jak z toho ven? Lze nějak počet povinných zkoušek snížit? Bakalářské výstupní minimum již prakticky seškrtat nelze, pokud má sloužit svému účelu - tj. aby student, který opustí fakultu jako bakalář biologie, měl za sebou opravdu průřez základy celé biologie. Vstupní minima magisterských oborů je sice možno měnit (a pokud obsahují zbytečné předměty, tak by to bylo i záhodno), ale nějaká stejně musí zůstat. Zdá se tedy, že jediné řešení, které umožní snížit počet povinných zkoušek a zároveň nesníží množství znalostí, které student během bakalářského studia získá, je zrušit u některých předmětů zbytečné prerekvizity (pokud nejsou součástí bak. výst. minima, je to zkouška navíc...). Jistou úsporu času (a peněz) by jistě přinesla i dokonalá koordinace náplně jednotlivých předmětů tak, aby se učivo nepřekrývalo a student ho během studia neslyšel dvakrát (i vícekrát), dokonce by v ideálním případě bylo možné, aby určitou látku přednášel někdo pro více kurzů najednou (které by byly třeba jen na těch několik hodin "spojené"). To je ale věc, jejíž realizace bude nějakou dobu trvat. Především řešení je naopak možné použít prakticky okamžitě.

Zejména u bakalářského studia je tedy počet povinných zkoušek dost vysoký. Každý student je trochu jiný, ale tak 6 zkoušek za semestr v bakalářském studiu je asi možno považovat za rozumný nejvyšší počet, který se dá zvládnout bez přílišného stresu a problémů. Což ovšem stačí akorát na ty povinné předměty, a další, třeba zajímavější, již student může dělat pouze pokud je ochoten a schopen snést větší zátěž. Jinak řečeno - volitelnost předmětů v bakalářském studiu je dost nízká (zase pozor - z toho neplyne, že je kreditní systém zbytečný a vše je možno nastavit "na tvrdo" - i možnost určovat, kdy (ve kterém semestru bu-

Co to jsou vůbec prerekvizity? Teorie praví, že to jsou předměty, které je nutno absolvovat předtím, než si student zapíše nějaký jiný předmět. Důvodem je to, že pro některé náročnější předměty je třeba mít již nějaké základní znalosti, bez kterých např. nelze porozumět vykládané látce. Tyto znalosti by měl student získat absolvováním prerekvizity. Ale funguje to skutečně tak?

Již pohled do Studijního a zkušebního řádu JU naznačuje, že zřejmě ne. Najdeme zde (čl. 19, odst. 1b): "Předměty podmíněné prerekvizitami (podmiňujícími předměty) - tyto předměty lze zapsat nejdříve v akademickém roce nebo semestru, v němž je zapsán předmět podmiňující. Při tom úspěšné absolvování a získání kreditů (čl. 6 odst. 2) z podmiňujícího předmětu je nutnou podmínkou k připuštění ke zkoušce a přiznání kreditů z předmětu navazujícího (podmiňovaného prerekvizitou)." Tedy - prerekvizitu není nutno absolvovat před zapsáním si předmětu prerekvizitou podmíněného, lze to i současně. Jak ale student získá včas ony nezbytné základní znalosti? Opět by byla nutná ona dokonalá koordinace předmětů, v tomto případě i časová v průběhu jednoho semestru. "Základní" látka v jednom kurzu by musela být probírána před "pokročilou" látkou v kurzu jiném. A student by se musel učit průběžně... Bohužel, dokonalá koordinace nefunguje a studenti se průběžně neučí, pokud nemusí (a někdy to ani nedělají z lenosti - určitě jste se všichni setkali s naprostou nesehnatelností terénních biologů během vegetační či jiné sezóny nebo laboratorních, pokud zrovna provádějí nějaký důležitý časově náročný pokus). Zde by bylo řešením změnit zařazení předmětů do semestrů (letní/zimní) tak, aby prerekvizita a jí podmíněný předmět běžely v různých semestrech, a nebo změnit příslušný článek studijního řádu tak, aby souběžné zapsání neumožňoval. Pak by z prerekvizit prerekvizity opravdu byly. A navíc, platí, že všechny prerekvizity obsahují látku nezbytnou pro pochopení prerekvizitou podmíněného předmětu? I zde je zcela jednoznačně možno odpovědět ne a bohužel je takových případů víc než dost.

Sečteno a podtrženo. Jednou z možností, jak ulehčit studentům (a nejen v počtu zkoušek - čím méně je prerekvizit, tím snáze si každý student bude sestavovat pořadí, kdy bude které zkoušky dělat) a přitom nesnížit kvalitu výuky, je zrušení prerekvizit, které jsou zbytečné. Jenže jak se ta zbytečnost pozná? Především přednášející sami musí uvážit, zda je dotyčná prerekvizita k jejich předmětu opravdu nutná. To znamená třeba i přečíst si její sylabus, zeptat se toho, kdo ji přednáší... Letos do vydání nového seznamu přednášek se to asi už bohužel většinou nestihne, na to píšu tento článek příliš pozdě, ale snad příští rok... I studenti mohou do celého procesu zasáhnout - od toho jsou přece ta místa pro vzkazy v dotazníku pro hodnocení přednášek. A zejména studenti po absolvování příslušných kurzů snad mohou říci, zda onu prerekvizitu opravdu potřebovali. Takže se snažme. Všichni. □

Petr Koutecký

Maminka se ptá Pepička:
- Pepičku, chtěl bys bratříčka nebo sestřičku?
- Jestli tě to, maminko, neroztrhá, tak bych chtěl sárky.

Studenti, pláčete na nesprávném hrobě

V poslední době jsem se setkal s několika povzdechy našich studentů o tom, že je Biologická fakulta sice naučí spoustu věcí, ale že to není k ničemu použitelné pro život. Nejenom pro praxi, ale i pro vědu. Příklad: na shromáždění fakulty k 17. listopadu 1999 studenti vznášeli kritické dotazy na to, co chce fakulta už konečně udělat s úrovní jejich angličtiny. Nebo nedávno na předmětu Technologie životního prostředí, kdy si ve schématu mikrobiální redukce sulfátů studenti nedokázali nic představit pod pojmem "zdroj elektronů", a z výsledné diskuse vyplynulo, že o tom slyšeli, ale nikdo jim to nedokázal uvést v souvislostech. Nebo na státnicích, kdy

jedna studentka nepřišla na to, jak experimentálními body proložit křivku (stačilo říct jedno kouzelné slůvko: regrese). Ano, kdysi prý o tom slyšela, ale nikdo jí to neuměl vysvětlit v souvislostech, aby si v tom udělala pořádek.

Celé to má společný kontext: my, jako učitelé BF, přednášíme hodně informací, ale nestaráme se o to, abyste vy, jako studenti, s těmi informacemi uměli zacházet a aby vám k ně-

čemu byly. To ale není nic unikátního ani nového. Ve stejném duchu slýchávám povzdechy z jiných fakult i univerzit, a podobně se o své magisterské zkoušce vyjadřoval básněmi Mgr. Francois Villon. Může to být pravda a možná, že v tomto ohledu můžeme výuku na BF dále vylepšit. Otázka ale je, kdo to má vlastně dělat.

Já si totiž myslím, že to vůbec není mou povinností jako učitele. Můj úkol je, aby studenti dostali učební látku v takovém rozsahu, v jakém jsou schválené syllaby kurzů a jak to odpovídá akreditačním kritériím oboru. V rámci svých povinností také musím ověřit, zda studenti látku zvládlí - takže je vyzkouším, nechám napsat test či seminární práci. Tím to pro mě v podstatě končí, odhlédnu-li od závěrečných státnic, kde to celé ověření vlastně jen zopakují. Napíší-li to poněkud drsně, je mi v podstatě jedno, co si s tím studenti počnou. Mě nikdo nehodnotí za to, kolik z vás získá zaměstnání, kolik bude váš průměrný nástupní plat či kolik z vás půjde po škole rovnou na pracovní úřad.

Jedna studentka se mě ptala, kdo je za to tedy odpovědný, když ne učitelé či škola. Já myslím, že odpověď je úplně jednoznačná: to je přece vaše starost a nikoho jiného. Jste to vy, kdo se budete ucházet o práci a kdo si na škole zvyšujete svou vlastní kvalifikaci. Škola přece nemůže určovat, co budete a co nebudete v životě potřebovat: vždyť ani neví, co vlastně chcete dělat.

No a co s tím tedy můžete dělat? Spoustu věcí. Třeba se nás ptát, k čemu je dobré to, co vám přednášíme. A nemusí to být pouze o praxi. Například z Fyzikální chemie toho v praxi moc nepoužijete. Ale otevřete-li takovou diskusi, budu mezi prvními, kdo vám ukáže, co všechno z fyzikály je potřeba vědět, abyste rozuměli pohybu jedovatých látek v půdě, asanačním technologiím, skládkování či spalování odpadů - a to už přece jsou témata z praxe! Zpětná vazba na kurzy nemusí být jenom o tom, jak uděláte bodové vyhodnocení. Požadavky se dají formulovat, nejlépe na papír - a jsem si jistý, že většina našich učitelů bude za takovou informaci ráda. Až pokud vás nevyslyší, můžete se obrátit na garanta kurzu či na vedoucí příslušných kateder. A až tohle všechno selže, existují další nástroje: jít k děkanovi či za Akademickým senátem.

Souhrnem tedy chci říct, že nemáte důvod si někde na kolejích stěžovat na to, jak vás škola špatně připravuje do života. Úkolem školy totiž není vás něco naučit. Jejím úkolem je pouze poskytnout prostor na to, abyste se něco naučili. Potřeba je k tomu pouze jedno: abyste vy sami věděli, co vlastně chcete. A ne jako "lid studentský", ale každý/a sám/sama za sebe. Vyřešíte-li už teď tuhle otázku, máte vyhráno. Nevyřešíte-li ji teď, budete poslouchat kurzy, aniž byste věděli, k čemu vám budou, a na řešení budete muset přijít později - nejpozději však do tří měsíců po ukončení studia. Není to ale škoda času? □

Richard Tichý

K výkřikům ze tmy, Pavučina 1, r. 2000.

Výkřik: " ... je hrozně obtížné najít kurzy ... (povinné v oboru Učitelství biologie) ... v záplavě jednotlivých aprobací ... "

Seženeme a vyvěsíme u studijního oddělení, ale až v září (do předzápisu si stejně tyto kurzy musí zájemce o učitelství vložit podle pevného pořadí PF, tam žádné principy kreditního systému nejsou nic platné).

Výkřik: " ... někdo při půjčování klíčů od počítačovny napíše místnost dvojku místo jedničky ... "

Máte pravdu, pokud někdo ten klíč zase sám vrací. Ale při prepisování na jiného se v tom zkuste vyznat ...

VÝKŘIKY ZE TMY

Výkřik: " ... Univerzitní studijní řád ... neřeší situaci, ... na škole, kde se zapisuje po semestrech a ... kde je zápis po akademických rocích ... "

Evropa směřuje k zápisům (a přemísťování studentů ze země do země) po semestrech: To umožňuje (ale nenařizuje) i celouniverzitní studijní řád JU. Naše fakulta v tom zase poněkud předběhla ostatní. Při "pseudokreditních" systémech pevného pořadí převážně povinných kurzů je pro každou fakultu mnohem pohodlnější mít na celý akademický rok hotový rozpis počtu studentů v jednotlivých kurzech ...

Takže pozor: kde není zápis po semestrech, je dosud nutné se zapsat na rok dopředu v září.

- zBr -

Otazníky kolem loga

Nazdar vám všem, kteří již po nějakou dobu bedlivě sledujete embryogenezi fakultního loga. Nedávno ke mně dorazilo několik důležitých otázek a postřehů, na něž bych ráda zareagovala. Zde je jejich souhrn:

Máme pocit, že existence fakultního loga je věc předem rozhodnutá a definitivní a že fakulta se bude "chlubit" jedním ze současných návrhů. Nežli to, pak raději nic.

Takže pěkně popořádku:

Existence loga předem rozhodnutá není a nebyla. Rozhodně netrávíme večery nad logem s cílem jej prosadit jako věc nezvratnou či dokonce nezbytnou pro každého z nás. Ale uznejte sami - proč se o to nepokusit?! Proč zahazovat šanci vystupovat jako celek pod symbolem, který může být časem znakem kvality zde odváděné práce?

Aby bylo logo znakem kvality, musí být i ono samo taktéž "kvalitní". Co to znamená? Jednoduše řečeno - musí být vytvořeno dle určitých grafických pravidel. S touto fází tvorby nám nemůže pomoci nikdo jiný než profesionální grafik sám. Předběžně máme pro tuto práci dohodnuté grafiky hned tři (více hlav víc ví...), kteří konečný návrh posoudí a případně přepracují.

K čemu tedy byly všechny studentské návrhy?

Na logu jsou důležité dvě věci: obsah a forma zpracování. O formu se v tomto případě postará grafik a o obsah = myšlenku, o ten jste se postarali sami - jak vy, co jste návrhy kreslili, tak i vy, co budete trpělivě vybírat ten vítězný. Myslím si, že by bylo chybné se domnívat, že grafik (byť i sebelepší), který je mimo všechno dění zde probíhající, je schopen výrazně lepšího podchycení obsahové formy loga.

Jak to tedy bude dál, aneb stručný harmonogram "porodu".

Do 6. června probíhalo hlasování, během kterého jste sestavili pořadí návrhů. Nejlepší dva z nich poputují do rukou grafiků, kteří je posoudí okem odborným, případně upraví odbornou rukou. Ve druhé polovině října plánujeme setkání všech zájemců nad navrhovanými finálními podobami. Zde se budete moci ptát a vyjadřovat, co hrdlo ráčí... Poté se, pravděpodobně na začátku listopadu, sejde asi patnáctihlavá skupina zástupců všech důležitých fakultních sfér, která by konečným hlasováním vybrala symbol naší fakulty. Tímto způsobem by byla celá záležitost do konce listopadu vyřešena.

Slovo na závěr.

Tyto připomínky jsem se dozvěděla spíše náhodou, za kterou děkuji. Po fakultě kolují "zaručeně jisté informace", které jsou bohužel často zkreslené a vedou pouze k nedorozuměním. Zářným příkladem budiž hoch, který horlivě poučoval skupinku děvčát před nástěnkou loga, jak že to bude vlastně dál. Musím konstatovat, že jsem se touto cestou dozvěděla překvapivé věci, které jsem ani netušila...

Často stačí pro objasnění celé situace pětminutový rozhovor, ale bez oboustranné komunikace to prostě nejde. Proto vás všechny, kteří si nejste v něčem jistí nebo máte zásobu kritických postřehů a návrhů na jiný způsob řešení, vyzývám, abyste přišli na další, v pořadí už čtvrtou, schůzku loga. Termín konání bude v dostatečném předstihu vyvěšen na "logo-nástěnce" ve vestibulu fakulty.

A v den "D" budu sedět v některé z učeben a čekat na vás všechny, kterým nestačí jen vidět, ale také vědět. Doufám, že se konečně dočkám. □

Věra Cihlářová

POZOR

**MOŽNOST ODEVZDAT VYPLNĚNÉ DOTAZNÍKY
HODNOCENÍ PŘEDNÁŠEK JE PRODLOUŽENA
DO KONCE ČERVNA**

**PROSÍME VÁS, VĚNUJTE HODNOCENÍ POZORNOST,
MÁME ZATÍM JEN VELMI MÁLO DOTAZNÍKŮ**

- ZK, PH -

... byly vyhlášeny výsledky soutěže o grantové prostředky na zřízení národních výzkumných center? Na pátém místě se umístil projekt Mechanismus, ekofyziologie a biotechnologie RNDr. Štyse a týmu biomembrán. Součástí tohoto projektu je zřízení centra pro výzkum mechanismu, ekofyziologie a biotechnologie se sídlem v Nových Hradech. Nositelem projektu je JU a participanty ÚMBR, MBÚ a ÚEK. Časem by toto centrum mělo fungovat jako mezinárodní centrum pro školení doktorandů a magistrantů.

... kompenzační stipendia jsou určena k náhradě výdajů, které má student při cestách a akcích mimo sídlo fakulty, konaných v rámci studijních povinností?

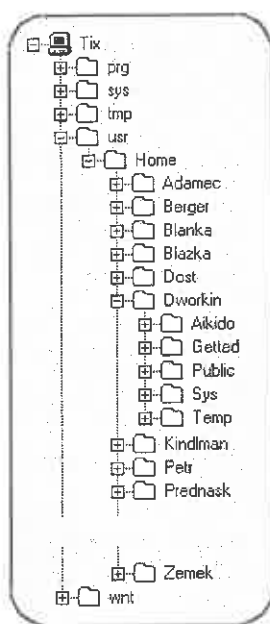
Jsou jakousi obdobou tzv. "cestáku", tj. Vyúčtování pracovní cesty zaměstnanců, konané na základě Cestovního příkazu. Ta studijní povinnost musí být na formuláři Návrhu kompenzačního stipendia uvedena číslem kurzu, do něhož patří (tedy exkurze, diplomové práce, nebo zvláštního "kurzu" s názvem Účast na zahraniční konferenci - rozumí se samozřejmě aktivní účast).

Navíc, od 1. června je třeba dodat na děkanát s formulářem i všechny doklady o vydáních, jako jsou jízdenky apod. (dříve se evidovaly na katedře).

- ZK -

Správa uživatelského účtu na serveru "tix"

Na serveru (v tomto případě počítač, na kterém jsou uloženy programy a uživatelská data) *tix* jsou data uložena na pěti svazcích. Pro jednoduchost si je představte jako pět různých pevných disků¹. Jména svazků jsou: *prg*, *sys*, *tmp*, *usr*, *wnt*. A na těchto svazcích jsou namapovány různé síťové disky. Co to znamená?

Na obrázku vidíte strukturu svazků na serveru. Ve svazku *usr* je složka *Home* a v ní jsou umístěny domovské adresáře všech uživatelů. Každý uživatel zde má složku, která má jméno shodné s jeho jménem. Pokud se například podíváte do vaší vlastní složky (má je Dworkin), uvidíte v ní vše, co vidíte na svém disku G:. Disk G: je totiž mapován do složky *Home\jméno_uživatele* ve svazku *usr* na serveru *tix*. Správně se tato cesta napíše ve formátu *TIX\USR:HOME\DWORIKIN*.

Jistě jste si všimli, že jsou zde někteří uživatelé vidět a jiní ne. Ti, které vidíte, vám nabídli některé ze svých adresářů k nahlédnutí. Můžete se k nim tedy podívat. Například u mě ve složce Pictures najdete znak JU (*DWORKIN\PICTURES\univznak.gif*)². Jak nabídnout (nasdílet) adresáře, si ukážeme příště.

Dnes si ještě řekneme, jak se obnoví soubory, které jste si omylem smazali. Prvním krokem je spuštění programu *FILER*. Ten je umístěn na svazku *SYS:PUBLIC\filer.exe*, ale nemusíte ho tam pracně hledat. Stačí kliknout na Start-Spustit a do okna napsat *filer*.

V okně, které se vám objeví, si nejprve zvolte třetí položku - **Select current directory**. Zde napište *TIX\USR:* (pokud už to tam není) a potvrďte klávesou *Enter*. Pak zvolte pátou položku - **Salvage deleted files**. Odklepněte první položku **View/recover deleted files** a v dalším okně odklepněte *. A přes složky *HOME* a *UŽIVATELSKÉ_JMÉNO* se dostanete do požadované složky. Tam vidíte všechny soubory, které jdou obnovit. Vyberte si ten, jenž chcete, a stiskněte *Enter*. Objeví se dotaz, zda soubor chcete obnovit. Potvrzením volby **Yes** soubor obnovíte. Pokud již soubor takového jména existuje, budete ještě dotázáni na nové jméno pro obnovovaný soubor. Poté, co ho napíšete a stisknete *Enter*, bude soubor obnoven. Program ukončíte pomocí klávesy **Esc**.

Ještě jedna rada - mažte opatrně. Jde obnovit pouze soubory v existujícím adresáři. To znamená, že když si smažete nějaká data i s adresářem, už je neobnovíte!!! □

- Dworkin -

¹ svazek může pod síťovým operačním systémem NOVELL být nastaven různě. Několik svazků může být na jednom disku, ale také může být několik pevných disků skryto pod jedním svazkem

² pokud se podíváte ke mně a náhodou spustíte soubor *JOKES\voda.exe*, pak vezte, že je nutno nafukat číslo 150, aby se program ukončil

Operační systémy zmíchu

Kdyby byly aerolinky jako operační systémy.

UNIX AIRWAYS Každý si přinese jeden díl letadla s sebou na letiště. Pak jdou všichni na runway a skládají letadlo kousek po kousku za neustálého dohadování, jaký druh letadla to vlastně stavi.

AIR DOS Všichni roztlačují letadlo až se vznese, pak do něj naskočí a nechají letoun letět, dokud zase nespadne na zem. Pak znovu roztlačují, naskakují znova a tak dále...

MAC AIRLINES Všichni - stewardi, kapitáni, zřízenci i prodáváci letenek vypadají stejně a dělají přesně to samé. Pokaždé, když se jich na něco zeptáte, řeknou vám slušně, ale rozhodně, že to nepotřebujete vědět, nechtějte vědět a že vše půjde dobře, aniž byste cokoliv znali, a tak tedy už konečně mlčte.

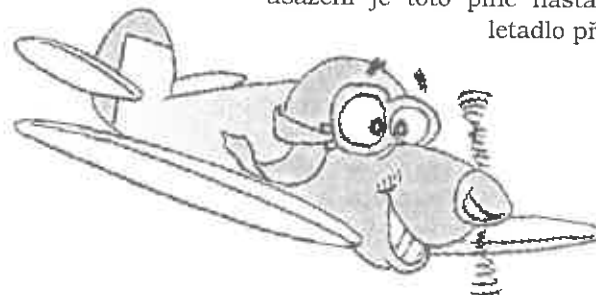

WINDOWS AIR Terminál je pěkný a barevný, stewardky jsou přátelské, odbavení je snadné, start je plynulý. Asi po 10 minutách ve vzduchu letoun bez varování exploduje.

WINDOWS NT AIR Stejně jako Windows Air, ale dražší, používají o mnoho větší letadla a exploze zničí zároveň všechna letadla v okruhu 50 km.

LINUX AIR Znechucení zaměstnanci všech ostatních OS aerolinek se rozhodli založit si svoji vlastní aerolinku. Sami si staví letadla, přepážky na prodej letenek a budují si runway. Chtějí jen malý poplatek, aby pokryli náklady na tisk letenek, ale můžete si také letenku stáhnout a doma si ji vytisknout. Když jste na palubě, dostanete sedadlo, čtyři šrouby, matky, klíč a kopii *SEADLO-JAKNATO.HTML*. Po usazení je toto plně nastavitelné sedadlo velmi pohodlné,

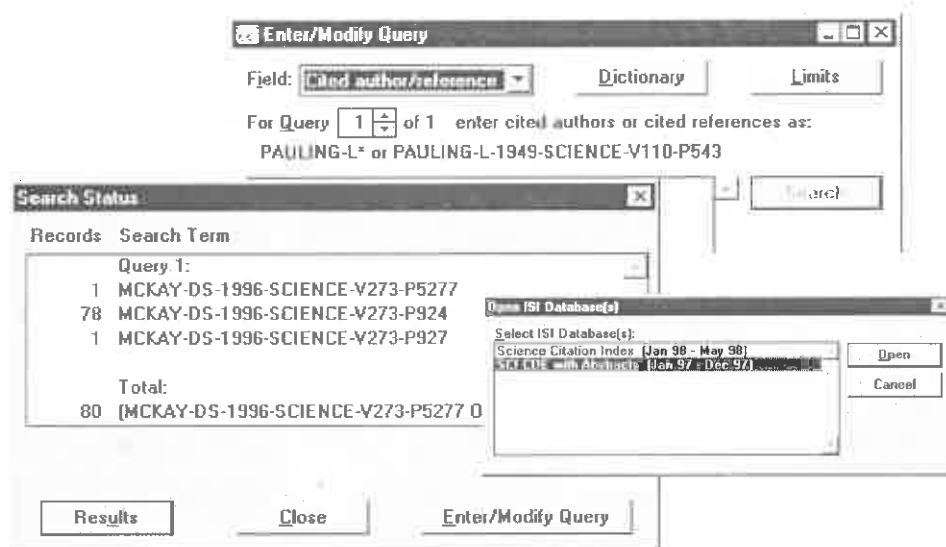

letadlo přiletá a odlétá na čas bez jediného problému, jídlo na palubě je perfektní. Když ale zkusíte říci zákazníkům jiných aerolinek o takovém pěkném letu, všichni se ptají: "A co se musí udělat s tím sedadlem?"

Databázové orgie

Milí vážení,

velká většina z vás má už určitě zadanou diplomovou práci, na které možná třeba pracujete. Možná už jste taky stáli před problémem, kde sehnat nějakou literaturu, nejčastěji články v odborných časopisech, jejichž téma má co nejvíce společného s tématem vaší diplomové práce, abyste si je mohli přečíst, přitom případně částečně zmoudřet, využít to při práci na bakaláře či magisterce a nakonec určitě použít jako citaci, aby bylo vidět, kolik jste zatím stačili pohltnout vědomostí. Témata prací jsou různá, zvláště v biologických oborech je studnice nápadů v tomto směru takřka nevyčerpatelná. (Za 50 let se třeba budou zkoumat bakterie na Marsu.)

Nebo vám školitel zadal vysloveně pionýrskou práci, při které se máte pustit do končin dosud neprobádaných (takových u nás taky pár je). Právě proto může být obtížné sehnat použitelnou publikaci k ocitování, protože takové třeba ani neexistují a když už, tak jich je dost málo. Takové se shánějí dost složitě. Je několik způsobů, jak je sehnat. Půjčit si od někoho separát s aspoň podobným tématem a najít pár citací, které by se vám mohly hodit. Brouzdat po Internetu a doufat, že něco ulovíte (když už ne rovnou zajímavou citaci, tak aspoň kontakt na někoho, kdo vám může pomoci, třeba školitele). Nebo prohledat nějakou počítačovou databázi.

U nás na fakultě jsou takové databáze tři: Science Citation Index (SCI), Zoological Records a Current Contents. Ta první je používána asi nejvíc.

SCI má dost široký tematický záběr, od oborů biologických přes medicínu až po techniku. Umožňuje vyhledávání až do roku 1980, přičemž updatována je každý čtvrtrok. Teď pár vět o tom, jak to funguje. První, co musíte udělat, je zvolit ročníky, které chcete prohledávat (File, Open databases). Pak v okně Enter / Modify Query

zvolíte, podle čeho hledat (Field, nejlepší je asi Basic Index), a napíšete hledaný textový řetězec (používají se klasické operátory AND, OR, atd.). Po kliknutí na Search to vyplivne výsledky. Nahoře ve View si zvolíte, co všechno vás zajímá (jenom holá citace, reference, abstrakt...), kliknete na Results a záznamy se budou po jednom zobrazovat, posunují se šipkami dole u počítadla. Ty, které vám vyhovují, si označíte zaškrtnutím políčka PID. Takto se dá provést několik hledání za sebou, přeskokovat mezi jednotlivými dotazy i sadami výsledků a nakonec uložit záznamy ve formátu *.doc (File, Save Record). Jde si zvolit, aby vám to uložilo výsledky z určité sady nebo přímo ty, které jste si označili jako PID (Save What). To byl jenom stručný nástin návodu k použití. Nejlepší se to člověk přece jen naučí přímo "na vlastní kůži", případně můžu naservírovat odkaz přímo na výrobce, kde se dozví víc (<http://www.isinet.com/products/citation/citsci.html>, <http://www.isinet.com/training/jobaids/citrefpr/prim1.html>).

Current Contents se dělí do sedmi edic, z nichž jedna (Agriculture, Biology & Environmental Sciences) se zaměřuje i na biologii. Obsahuje data z asi 990 časopisů a knih a je updatována každý týden. Kromě vydání na CD existuje i obdoba na Internetu. Pro více informací si zajděte na <http://www.isinet.com/products/cc/>. Databáze Zoological Records obsahuje údaje ze zhruba 6000 publikací z více než 100 zemí a je updatována také jednou za čtvrt roku. Obsahuje snad všechno, co se týká zoologie.

Všechny tři databáze jsou i na Internetu, je ale nutná registrace, která pochopitelně není zadarmo...

Takže: když to shrnu, studentovi ve většině případů bohatě postačí SCI. Pokud však budete potřebovat nutně poradit, žádejte o radu přímo v knihovně nebo u někoho z vyššího ročníku, kdo s databází už pracovat umí. Ale i když se s ní zkusíte poprat sami, zjistíte, že to není nic složitého.

Přeju, pokud možno, jenom příjemné chvíle strávené při práci na diplomce nebo jenom tak při hledání nějakých užitečných informací. □

- Atreides -

Jak je to s proplácením lístků na bazén pro tento rok?

VÝKŘIKY ZE TMY

Proč se na BF často dělají zápočty formou zkouškového testu? Neměly by být pouze za docházku, případně za napsání a přednesení seminární práce?

Může něco fakulta udělat pro cyklisty, kteří by neradi jednoho dne našli místo svého zamčeného kola prázdnou? Je reálné v nové budově zařídit kolárnu?

Proč jsou zasedání univerzitního senátu vždycky taková fraška?

The Preparátor

Tento příběh se skutečně stal, a to v jedné nejmenované jihočeské metropoli ve středu 10. 12. 1997 v dopoledních hodinách.

Bylo brzké ráno, krátce po půlnoci studentského času. Skupina asi dvaceti studentů stála kolem stolu. Někteří ještě dospávali, jiní se snažili s různou úspěšností předstírat, že bedlivě sledují učitelův výklad.

"Tak, to by bylo, teď se do toho pustíme," zaznělo od stolu. Tato poněkud hlasitěji pronesená věta probudila většinu přihlížejících z letargie. Po zapojení základních životních funkcí se objevily první, poněkud zmatené reakce:

"Co se děje? My snad máme něco dělat? A to dokonce u toho máme myslet?" Jirka k tomu dodal, že myslení bolí, a takhle ráno dvojnásob, ale jeho poznámka se ztratila ve viru očekávání příštích událostí.

"Pokusné zvíře musíme nejprve zavřít do láhve s éterem," zaznělo vpředu. Jirka uchopil potkana za ocas a mrštil s ním do láhve. Zvíře se snažilo vyskočit a Jirka se jeho snaze škodolibě smál. Při vkládání dalšího zvířete došlo k částečnému úniku éteru do prostředí a Jirkovi vyhrkly slzy. "Copak, lítost?" poznamenal Karel. Jirka si protřel oči a pohrdavě odvětil: "Pcha, já a lítost?" a sklopil zrak, aby jeho slzy již nebyly nikterak zpozorovány.

Jirka postupoval dále dle návodu a dle učitelem předváděných operací. Po dostatečně dlouhém pobytu v éteru spícího potkana vyndal a připravil si injekci. Zajel zvířeti pod kůži a thiopental putoval dovnitř. Zvíře, které se mezitím poněkud zotavilo z éterové kúry, ještě chvíli chaoticky běhalo po třech nohách, než zakoplo a lehlo úplně. Pohled na po jedné polovině těla běhající a postupně usínající zvíře vedl u Jirky k smíchu, zatímco někteří jiní studenti demonstrativně opustili místnost. "Slabé povahy," utrousil Jirka a přenesl potkana do pitevni místnosti.

Jedna skupina během přenosu dosáhla exitu svého hlodavce, takže po jeho

patřičném předpohřebním zaopatření se museli vrátit a podstoupit celý proces uspávání ještě jednou.

V pitevni místnosti Jirka podvázal potkanovi vyústění močové trubice a poté uchopil do ruky nůžky. Několikrát jimi zlověstně cvaknul nad spícím zvířetem a malinko se pousmál. Nůžky se zanořily do zvířete. Zvíře sebou začalo škubat a snažilo se vymanit z vlivu nůžek. Jirka zatnul zuby a stříhal dál. Potkan kolem sebe kopal a snažil se Jirku drápnout do ruky. Karel už to nemohl vydržet a úpěnlivě zvolal na Jirku: "Prosím tě, nešl, raději přidáme narkózu."

Jirka neochotně souhlasil a zavolal učitele, který zvířeti vpíchnul další injekci. Protože ani po ní se zvíře zcela neuklídnilo, vpíchnula se mu ještě jedna injekce, takže zvíře v sobě mělo již dvojnásobek předepsané narkotizující látky. Přesto ani poté se u něj ještě nedalo mluvit o dokonalém spánku, ale to už Karel přijal Jirkovu myšlenku, že se mu jenom něco zdá, a povolil mu tak další stříh s tím, že se raději bude koukat jinak.

Kůže zvířete byla rozhrnuta. Neopatrným stříhem Jirka kdesi prostříhl některou žílu či tepnu a do vnitřnosti se počala pomalu rozlévat jasně červená krev. To už mu Karel raději nůžky z ruky sebral a zbytek stříhu provedl sám.

Ani Karel si však nedovedl poradit se zaváděním kanyly do močového měchýře. Díra byla stále příliš malá a kanyla ne a ne se do ní vejít. Ještě ke všemu měl měchýř neustále tendenci zalézat pod ostatní orgány, takže Karel i Jirka se nejdnou hrabali v oblasti kolem jater, aby ho znovu vylovili z nepřehledné spleti neustále překážejících střev. Jirka měl několikrát chuť ten spletenec přestříhat, aby se to dalo dostat dovnitř, ale podmínka úlohy "zvíře udržet při životě" a Karlovo naléhání ho od tohoto činu odradily.

Konečně se jim podařilo zavést kanylu dovnitř, ale to už bylo kolem tolik krve, že

moč, která se objevila v kanyle, měla zpočátku téměř čistě červené zbarvení. "To se vyčistí," máchnul rukou. Skutečně časem začala do kanyly proudit moč poněkud čirejšího zbarvení, ač intenzivního červeného nádechu se nezavila nikdy.

Potkan celkem pravidelně oddychoval, poddán svému osudu. Po zavedení kanyly se ale začal evidentně dusit, pouze velice problematicky doplňoval zásoby kyslíku. Jirka se tedy rozhodl, že provede tracheostomii. Vzal nůžky a začal se pitvat v krční části potkana.

Po několika desítkách sekund a přeházení všech přítomných svalů, blan a trubic se mu konečně podařilo najít cosi, co vypadalo jako průdušnice, i když zřetelně poškozená předchozími zákroky. Rozstříhl ji a pokoušel se zavést dovnitř kanylu, jenže během zavádění mu průdušnice vypadla z pinzety a zmizela v hloubi potkaních útrob, následována přešrlí krve. "To přežije, to je v pohodě," utrousil Jirka a znovu se pustil do hledání průdušnice, do níž mezitím natékalo každou vteřinu několik mikrolitrů potkaní krve.

Potkan manipulaci kupodivu přežil a jeho dechové problémy se po zdárném zasunutí kanyly stabilizovaly na míru, kterou snesl i poněkud úzkostlivější Karel. Karel doběhl pro zvlhčenou vatou, aby ji přikryl otevřené břicho zvířete, neboť Jirka tvrdil, že za tu chvíli potkan stejně neprochladne.

Po půlhodině měření produkce moči v "klidovém stavu" nastoupila žaludeční sonda. Trávící soustava potkana byla kupodivu průchodná, i když Karel i Jirka několikrát zajeli do nějakých jiných částí těla. "Mám ho," zvolal Jirka po

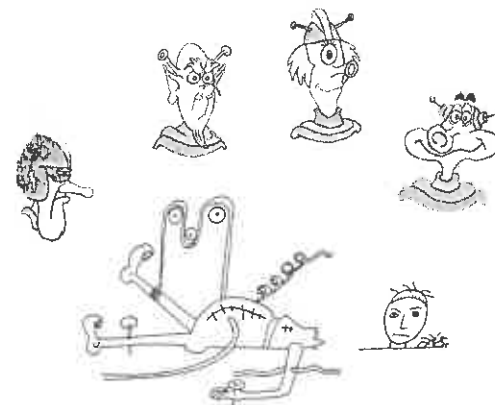
trefení žaludku a už do potkana vpouštěl 3 ml 12 % ethanolu. Karel mezitím hbitě přepočítával, že je to, jako kdyby do člověka v několika sekundách někdo nalil více než litr vína, 3 dl lihoviny nebo 9 desítek.

Poslední experiment byla injekce NaCl do ocasní žíly. Tu se podařilo zdárně napíchnout na první pokus a už do potkana putoval 1 ml 2 % roztoku chloridu sodného. Potkan stále produkoval moč, i když už nejspíš jeho zásoba tělních tekutin značně poklesla. Kanyla totiž byla už plná včetně krátkého nastavení, takže bylo nutno zjišťovat objem v ukapávajících kapkách. Jirka vyhlásil standardní velikost kapky, která posloužila jako základ pro přesná stanovení objemu vylučované moči (metoda umožňovala velice přesná okumetrická stanovení, např. 0.75 kapky za 5 minut apod.).

Jirka poté prováděl velice nahrubo sešívání dutiny břišní, které však potkanovi na kráse ani na zdravotním stavu rozhodně nepřidalo. Protože zvíře nebylo možno již žádným způsobem rehabilitovat, posledním úkolem bylo zbavit ho jeho cteného života. To provedl Jirka tak, že začal zuřivě hledat bránici. Mezitím potkanovi, jakoby v předtuše jeho konce, začalo intenzivně bít srdce, až se celý potkan trásl a kanyla z průdušnice málem vyskočila. Jirka toho ale nedbal a provedl krátký stříh. Na chvíli se ukázalo bijící srdce a pracující plíce.

Zvíře sebou ještě několikrát hodilo a vzápětí srdce uhodilo naposledy. Plíce splaskly, Jirka položil nůžky a řekl si: "Tak, to bychom tedy měli. Teď ještě opsat hodnoty ostatních skupin." □

neznámý autor

Takže si poznamenejte, pánové - po oddělení apikální boule přestává jednotka pojmenovaná člověk fungovat. A teď přinese dalšího...

Turecko 2000

(čili z Čech až na konec ... Evropy)

Jak asi většina z vás ví, letošní velká fakultní exkurze se uskutečnila do východního mediteránu, do Turecka. Země to pro násince vesměs vzdálená a exotická, takže se nelze divit obrovskému zájmu, který více než dvojnásobně překračoval kapacitu autobusu. Nakonec se na poslední chvíli pár lidí odhlásilo, takže alespoň část náhradníků mohla být uspokojena.

Vyrazili jsme ve čtvrtek 27. dubna s asi hodinovým zpožděním. Přískokem vpřed jsme se přemísťovali od hranice k hranici a zdánlivě nekonečné zásoby piva v podpalubí autobusu se vůči hledně tenčily. Na bulharské hranici si to spočítali jednoduše - 1 člověk = 1 pivo, a tak další dva kartony putovaly z ruky do ruky výměnou za možnost dalšího přiblížení cíli.

Rumunské a zvláště bulharské silnice připomínaly tankodrom, do oken pralo slunce a náš cíl se zdál být stále v nedohlednu. Z Budějovic na turecké hranice je to totiž 1800 km. Konečně v sobotu odpoledne jsme dorazili na poslední hranici našeho putování, kde jsme navíc spatřili řadu autobusů se zcela vyloženými útroby, což při strašlivém přetížení našeho vozu v nás vzbudilo ty nejčernější představy. Erosova diplomacie ale i zde slavila veliký triumf a my jsme mohli pokračovat bez větších průtahů dále.

Blížila se noc, takže už zbyl čas jen na krátkou zastávku na vyfocení mešity v pohraničním městě Edirne. Krajina kolem byla rovná a značně hospodářsky využitá, takže místo k táboření jsme našli až kolem jedenácté, nedaleko polní asfaltky.

První ráno v Turecku bylo nádherné. Čekalo nás překvapení, když jsme viděli východ slunce nad Egejským mořem, vzdáleným asi 2 km. V těsném okolí tábořiště rostly místní borovice *Pinus brutia*, ostrnitě vzdyzelené duby *Quercus coccifera*, jasmíny a z bylin třeba tráva zaječí ocásek (*Lagurus ovatus*) či mnohoštět *Aegilops*, pěstované u nás jako okrasné druhy do kytic. Na nedaleké

hrušni *Pyrus amygdaloides* jsme viděli i místní jmeli.

Vyrazili jsme v devět hodin a zanedlouho jsme zastavili na první botanickou exkursi na pobřeží Marmarského moře. Přes úzký průliv Dardanely (nejmenší šířka 1,5 km) jsme viděli do Asie. Většina seběhla dolů k moři, kde příboj vynesl na souš spoustu schráněk mlžů a čelně medúzy. Nejen algologové byli nadšeni bohatstvím druhů řas, různých chaluž, ruduch i třeba porostu locikového *Ulva lactuca*, věci nám známých zpravidla jen z praktik z algologie. Botanici vyšších rostlin se vrhli převážně do macchií, což je název pro typickou středomořskou vegetaci výšky 1 až 5 metrů, která se vyznačuje neprůchodností a značnou trnitostí. Degradované macchie nazývají se frygana. Nápadnými druhy jsou např. červeně či bíle kvetoucí cisty (*Cistus parviflorus*, *C. salvifolius*, *C. creticus* aj.), bíle kvetoucí keř s hladkou světle červenou kůrou *Arbutus andrachne*, trnitý keř *Palyurus spina-christi*, ze kterého snad byla Kristova trnová koruna, olivy, ale také heterotrofní červeně kvetoucí *Citinus*.

Ve skutečnosti se první exkurze konala již v Rumunsku, do karpatské doubravy s dubem uherským (*Quercus frainetto*) a cerem (*Quercus cerris*). Zde se však botanici tvářili vesměs nezaujatě, neboť většina květeny byla shodná s naší. Podobné to bylo i na velmi krátké zastávce v Turecku, kde jsme našli také kraba a želvu *Testudo hermanni*.

Trajektem jsme přešli do Canakkale, kde většina z nás poprvé vstoupila na půdu asijského kontinentu. Dýchnula na nás pravá turecká atmosféra. Stali se z nás milionáři (kurs inflační turecké liry je 1 000 000 TRL za cca 63 Kč) a mnozí z nás okusili "kebap", místní větší a mnohem lepší obdobu hamburgeru. Kebap je podélně rozříznutý turecký chléb (taková velká vecka), do nějž se dává pečené maso, zelenina a koření. Někteří účastníci exkurze si kebap tak oblíbili, že si ho improvizovaně dělali i v autobuse.

Odpoledne jsme navštívili vykopávký v Troji, městě slavném s královou Homérovu Illiadu. Město bylo během starověku osídleno celkem devětkrát, čemuž odpovídá i devět

odkrytých vrstev. Nejstarší pochází z doby kolem roku 2400 př.n.l. Rostl zde místní endemický dub *Quercus traiana* a doslova plantáže červených máků. Přespali jsme na mořském pobřeží, kolem nás rostly snad tisíce hektarů olivových hájů.

Další den jsme navštívili Pergamon a Efes. Dvě velká antická města, poměrně zachovalá (více než čtené naše zříceniny středověkých hradů) a rozsáhlá. Efes má na délku dva kilometry a Pergamon není o moc menší. Však také v době největšího rozkvětu žilo v Efesu 200 000 obyvatel. Stavby působily impozantním dojmem - těžko je možno pochopit, jak již před dvěma tisíci lety mohli postavit něco tak velkého, hladké kvádry a ohromné reliéfy. Nad Efesem rostly na svazích čtyřmetrové žluté mrkve rodu *Pherula*.

V úterý 2. května jsme dorazili do patrně nejhezčí přírodní lokality Turecka, národního parku Dilek Yarmadası. Zde byly v nejnižších nadmořských výškách zachované porosty macchie s cisty, *Pinus brutia*, pistáciemi *Pistacia lentiscus* a *P. terebinthus*, vavřinem, zmarlikou *Cercis siliquastrum*, dřevitou liánou *Smilax asper* a svatojánským chlebem *Ceratonia siliqua*. Váha semene svatojánského chleba (0,2 g) dala vznik míře zvané karát. V zaříznutém údolí rostly cypřiše, ve vyšších polohách pak různé toriče a vstavače, modrá sasanka *Anemone blanda* a bíle kvetoucí *Asphodelus*. V sedle, kam ale došel jen málokdo, se nám naskytl úchvatný

pohled na celý poloostrov s řeckými ostrovy v pozadí a rostla zde horská borovice *Pinus nigra palasiana*. Noc jsme strávili opět na mořském pobřeží, v zajímavém místě na nánosech mořské jednoděložné rostliny *Posidonia oceanica*. Místní ulity byly vesměs osídleny nájemníky - raky poustevničky. V moři byli dále různí vilejši, krabi a také sasanky.

Další den nás čekal dlouhý přejezd přes lesy s ambroní *Liquidambar orientalis* a nocleh v nejhezčím tábořišti - malé zátocce mezi dvěma skalnatými mysy, s písčitou pláží a vonícím eukalyptovým hájem. Moře mělo příjemných asi 17 °C, takže asi nikdo neodolal a alespoň na chvíli se smočil. Někteří se i potápěli a vylovili hvězdičičky, ježovky, různé mlže, a dokonce malou sépii.

Naše cesta pokračovala po břehu moře přes nejjížnější bod naší cesty, 36,2' s.s. Zde rostl impozantně působící stromovitý pryšec *Euphorbia dendroides*. Krátkou zastávku jsme učinili v horách, v lesích s cedrem *Cedrus libani*. Autobus měl co dělat, aby prudce se šplhající silničku do sedla 1120 m n.m. zdolal. Večer jsme dojeli do NP Olympos, kde jsme chtěli zhlédnout místní hořící výrony plynu, bájně řecké Chiméry. Bohužel jsme trochu zabloudili, takže jsme skončili s autobusem přímo uprostřed ruin antického chrámu. Eros zde chtěl dokonce tábořit,

nakonec jsme ale od tohoto nápadu raději upustili. Měli jsme tu čest se zde poprvé setkat s velkou tureckou pohostinností - jeden místní majitel hospůdky nás nechal přespat v pomerančovém háji, dovedl nás až k 5,5 km vzdáleným Chimérám, srazil k sobě lavičky, abychom se měli kde najíst a posléze i vyspat, dokonce mezi dva stromy zavěsil houpačičku a věnoval nám pár citrónů ze zahrady - to vše zcela zdarma (!). Navíc uměl anglicky lépe než student po pěti letech studia angličtiny na BF. Většina jiných Turků naproti tomu uměla německy či anglicky pouze číslovky, a to s ohledem na místní měnu především číslovky velké. Ukázal nám

též tradiční přípravu tureckého čaje - čaj v Turecku je velice silný (5 vrchovatých lžic černého čaje na 15 skleniček) a hodně se sladí (4 až 5 kostek cukru na jednu skleničku).

Další den jsme navštívili zarostlé antické město Termessos. Zde nás upoutaly staré hrobky a zbytky důmynského systému kanálů pro sběr vody. Město totiž nemělo vlastní zdroj vody, takže veškerou vodu svádělo z deště padající na okolní hory. Z přírody byly zajímavé především přehrsle lišejníků a obrovské chvojníky *Ephedra major*. Počasí nám přestalo přát a po příjezdu do města Antalya nastal strašlivý slejvák. Místní prohlašovali, že takovou bouřku tu v květnu víc než 20 let neměli, a přičítali její původ konjunkci Marsu, Jupitera a Saturnu. V dešti jsme narychlo stavěli i stany a další

program se zdál být ohrožen.

Naštěstí se živly umoudřily a strávili jsme hezké dopoledne v národním parku Koprülü Kanyon. Chůze na skalní římsě nad značně rozvodněným potokem měla svůj půvab, a když jsme si pak hráli na horolezce a lezli asi 50 m převýšení po skále nahoru, zažili

jsem i nějaké to nebezpečí. (Nicméně největší úraz jsem si v Turecku způsobil při vystupování z autobusu, kdy jsem si odřel bok natolik, že jsem pak musel spát na druhém). Ohlášené cypřišové lesy viděl jen Eros, po pohledu dalekohledem, ale i on uznal, že v nich rostou pouze samé borovice.

Opuštili jsme mediterán a vyjeli znovu do sedla pohoří Taurus. Tentokrát zde byly kromě cedrů vidět též jedle *Abies cilicica* a jalovce *Juniperus excelsa* (stromy) a *J. drupacea* (měly asi 2 cm velké modré kuličky, čili správně botanicky galveoly).

Tábořili jsme poprvé v horách, což znamenalo značné snížení nočních teplot. Došlo i na menší "pařbu" - kolovalo turecké víno, avšak kvality silně podřadné. To nápoj Yeni Rakı s mentolovou příchutí a 45 % alkoholu, jež zakoupil Eros na hranicích, byl výrazně lepší.

Další den jsme kolem jezera Beyşehir, kde Šuspa neodolal a vykoupal se v chladivé vodě, a přes město Konya, kde nás pro změnu vítal déšť, v této krajině dost neobvyklý jev (ročně spadne 300 mm srážek a z toho tři

čtvrtiny v zimě a brzy zjara), dojeli do anatolské náhorní stepi. Krajina se dost změnila, vegetace měla místy až polopouštní charakter, s trnitými kozinci (*Astragalus sect. Tragacantha*) i netrnitými kozinci, různými pelyňky a olověncovitou rostlinou *Acantholimon*.

Noc jsme strávili poblíž vesnice Esmekaya, kde s námi navázali družbu (čili turecky "arkadaš") místní Turci. Přivezli pivo a víno a ačkoliv neuměli ani slovo neturecky, skvěle jsme si popovídali. Turci měli tedy zájem především o divčí část exkurze. V půl druhé, když už většina z nás spala, se vydali Turci na cestu táborem a doslova zašláplí Šuspův stan.

V pondělí 8. května v poledne jsme pak dorazili do Kapadokie, geologicky velice zajímavé oblasti. Jsou zde pískovcové skály vymodelované do různých bizarních tvarů (včetně čehosí, co připomíná mužský orgán), v nichž si křesťané vybudovali v dávné historii různé kostely a kapličky. Zde byl dán rozchod na celý den, kdy někdo koukal po kytkách, někdo po zvířatech (viděl jsem spoustu ještěrek, želvu *Testudo graeca* a agamy), někdo navštívil město a místní muzeum, někdo jen tak chodil po krajině a díval se kolem sebe. Těžko popisovat zážitky z tohoto místa, ale jestli někdy pojedete do Turecka, na Kapadokii určitě nezapomeňte.

Další den jsme dorazili do Chatušaše, bývalého to hlavního města Chetitů. Prohlédli jsme si chrám Yazilikaja, kde je známý reliéf dvanácti bohů. Na vlastní město nám však už nezbývalo moc času (byl již večer), takže jsme museli sáhnout ke stylu japonské turistiky - jízda autobusem po městě a zastavení na nejlepších místech na prohlédnutí a vyfocení. Někteří si to nenechali moc líbit a vyrazili pod Erosovým vedením v půl šesté ráno na Chatušaš znovu. Provázal je tam jeden chlapec, který se ukázal jako velmi dobrý místní znalec.

A tím se exkurze začala chýlit k závěru. K večeru 10. května jsme přijeli do pontických

bučin, kvůli bloudění a nedostatku času jsme se ale k těm pravým starým bučinám s *Fagus orientalis* nedostali, snad jen ti, kteří se šplhali až úplně nahoru na hřeben, viděli jejich fragmenty. Formačně tyto bučiny jsou podobné našim, i ten buk je na dálku téměř k nerozeznání. Viděli jsme místní speciality - *Rhododendron ponticum*, bobkovišeň *Prunus laurocerasus* a velkolistý břečtan *Hedera colchica*. Nadšen jsem byl kvantem lišejníků až půl metru dlouhých - provazovka *Usnea*, vousatec *Alectoria*, *Bryoria*, *Ramalina*, důlkatec *Lobaria*. Poslední noc v Turecku docela slušně mrzlo a na všem se vytvořila silná námraza, na hrnci s vodou u pramene dokonce ledová vrstvička.

Čekala nás ještě osmihodinová zastávka v největším městě Turecka, Istanbulu. Zde jsme věnovali čas památkám, nákupům, mnozí si vyzkoušeli v praxi s většími či menšími úspěchy smlouvání. Setkali jsme se opět několikrát s tureckou pohostinností a zejména modrooké české dívky představovaly pro Turky téměř neodolatelný objekt, vše ale v mezích slušnosti.

Večer jsme si dali poslední kebab a čaj a pak už adieu, Turecko. Bylo tu hezky, navštívili jsme hodně zajímavých míst a ne na každé bylo tolik času, kolik by člověk potřeboval. Exkurze byla dost nabitá a času stráveného v autobuse bylo možná víc, než je zdrávo. Nicméně vynechání některého z plánovaných míst, aby bylo více času na jiná, by byla velká škoda.

Na závěr nezbývá než poděkovat vedoucím exkurze (Erosovi, Milanovi, Dadoušovi a koneckonců i Šuspovi, i když tvrdí, že se prakticky jenom vez) za perfektně zorganizovanou akci, kde prakticky všechno vyšlo dle představ, a až na pár drobných výjimek (sloužících jako poučení pro příště) k všeobecné spokojenosti, ale také řidičům za jejich neuvěřitelnou vytrvalost, vycházení vstříc a nezdolný optimismus i v případě poškození autobusu "tureckým šutrákem". □

- Lukáš -

O debatě a debatování

Pod pojmem debata si mnozí představí nedělní poledne na ČT 1 či na Nově a skupinu diskutujících politiků. Málokdo však ví, že v České republice existuje něco takového jako debatní program. Prvotní impuls k jeho vzniku dal Open Society Fund, který dotoval tento program po dobu prvních pěti let - od roku 1993 do roku 1998. Dnes je situace taková, že vznikla samostatná organizace Asociace debatních klubů České republiky (oficiální zkratkou je ADK ČR), která zaštituje všechny debaty na úrovni středních i vysokých škol.

Co je to vlastně debata? Pro mne, jakožto člověka do věci zainteresovaného, je to setkání s přáteli a diskuse na zajímavá témata. U nás a vůbec ve světě existují dva typy debatních programů. První je středoškolský, a to debatní model Karl Popper. Ten je pro ADK prioritní. Druhý je program vysokoškolský, parlamentní debata, která se může debatovat dvěma způsoby, a to britským nebo americkým způsobem.

Nejdříve bych rád představil středoškolský formát, i když pro mnohé z nás už není aktuální, přesto by nebylo špatné alespoň znát základní pravidla, protože vysokoškolský formát vlastně ze středoškolského vyrostl. Ve středoškolském formátu debatují dva týmy po třech členech. Jeden tým hájí afirmativní čili souhlasnou linii a druhý tým negativní čili nesouhlasnou. Každý z řečníků má svůj úkol, přičemž po každé řeči následují křížové otázky. Pro to, aby se mohlo vůbec debatovat, je nutné definovat slova, čímž se určí mantinely, ve kterých se bude debata pohybovat. Toto je úkol prvního mluvčího strany afirmativní, která kromě definic přednese též svoji linii a své argumenty. Negativní strana, a to její první mluvčí, se snaží tyto argumenty vyvrátit, eventuelně doplnit definice. Úkolem negativní strany je zpochybnit celou linii afirmativní. Druzí mluvčí obou stran podporují linii svou a zároveň vyvrací linii opoziční, přičemž jejich tvrzení by měla být podložena důkazy, což

jsou novinové články, úryvky z knih, rozhovory s odborníky apod. Třetí mluvčí mají úlohu sumarizovat. Časové rozvržení řeči jednotlivých mluvčích je velmi důležité, protože za dobu, která je vyhrazena jednotlivému mluvčímu, což je 6 minut u prvního a druhého a 5 minut u třetího, musí stihnout správně logicky, a nejlépe na podkladě důkazů či příkladu vyvrátit opoziční argumenty a zároveň podpořit svoji linii.

O tom, kdo byl v debatě přesvědčivější a kdo lépe logicky argumentoval, rozhodují rozhodčí, na toto speciálně školení. Obvykle jsou to bývalí debatéři. Jejich úkol je rozhodnout, který tým zvítězil, zdůvodnit své rozhodnutí a podat feedback oběma stranám.

V rámci středoškolské debaty existují dva druhy, a to je připravená nebo nepřipravená debata. Při připravené je téma známo předem a je nutné se na něj vědomostně připravit. Vyžadují se zde důkazy, které by měly sloužit k podpoře linie. V této fázi si sami debatéři musí vyhledávat texty, přímo se týkající daného problému, vybrat z nich to podstatné a použitelné a pak to využít. Učí se již na střední škole pracovat

s textem, což je jedna z mnoha užitečných věcí, které vám debata může dát. Tato debata je sice připravená, ale o tom, zda bude tým zastávat afirmativní či negativní stranu, rozhoduje až los těsně před samotnou debatou. Druhým typem debaty je debata nepřipravená. Téma je vyhlášeno několik desítek minut předem a za tu dobu musí být debatéři schopni vytvořit celou linii debaty. Oba tyto druhy se samozřejmě debatují jak v českém jazyce, tak v jazyce anglickém.

Pro představu, o čem se v debatě debatuje, bych si dovolil uvést pár příkladů témat. Velmi populární téma bylo: "Výroba a distribuce drogy marihuany by měla být legalizována" nebo "Testování na zvířatech je neospravedlnitelné" nebo "Lidstvo dělá všechno pro to, aby nevznikla další světová válka" nebo "Blairova doktrína je špatná" apod. Existují také tzv. "fun debates", kde jsou témata poněkud lehčího ražení, jako například: "Je lepší být Sněhurkou než Popelkou" nebo "Čokoláda je lepší než sex".

Teď bych rád představil vysokoškolskou debatu, která je středoškolské v mnohém podobná. Jsou zde dva poměrně odlišné typy debat. Jednak je to britský formát a jednak americký formát.

Britský formát se skládá se čtyř týmů po dvou lidech, debatéři jsou obvykle nazýváni členové sněmovny. První afirmativní tým tvoří premiér a vicepremiér, druhý afirmativní tým 1. ministr a 2. ministr, první opoziční tým předseda opozice a místopředseda opozice a druhý opoziční tým 1. stínový ministr a 2. stínový ministr. Každý má na svou řeč 6 minut. Po každé řeči vládní následuje řeč opoziční. Křížové otázky se mohou pokládat přímo během řeči a tázaný může otázku přijmout a odpovědět nebo nepřijmout.

Americký formát má pouze dva týmy o dvou lidech. Za vládní stranu je to premiér a ministr a za opozici je to předseda opozice a stínový ministr. S časovým uspořádáním je to trošku složitější, nejdříve mluví premiér, a to 7 minut. Pak předseda opozice 8 minut, ministr 8 minut, stínový ministr 8

minut, pak jsou zde tzv. "promluvy z pléna", každý z přisedlých se může k debatovanému problému vyjádřit, to je omezeno 2 minutami na 1 řeč, přičemž tyto promluvy z pléna nejsou podmínkou debaty. Nakonec mluví opět předseda opozice 4 minuty a debatu uzavírá pětiminutová řeč premiéra.

Parlamentní debata je jiná i v zadávání tématu. Obvyklé je, že se zadává téma několik minut před debatou a je široké. Vládní strana si ho nějakým způsobem zúží. Příkladem může být zadané téma: "Na velikosti nezáleží" a zúžení pak znělo: "V dnešním uspořádání společnosti nezáleží na velikosti státu". To je jeden z příkladů. Jak se rozvine debata, záleží na vládní straně a právě toto zúžení má obvykle největší váhu při rozhodování vítěze. Stejně jako středoškolskou debatu, tedy formát Karl Popper, i tyto dva formáty rozhoduje jeden rozhodčí nebo panel rozhodčích a děje se jak v angličtině, tak v češtině. Zde bych možná ještě upozornil na to, že je poměrně velká možnost se s debatou podívat do světa. Mnoho vysokých škol po celém světě pořádá mezinárodní turnaje, na které jsou všichni účastníci srdečně zváni.

Mně osobně dala debata mnoho, naučil jsem se formulovat své myšlenky a správně logicky argumentovat, pracovat s textem a vystupovat před publikem. Pokud někoho debata zaujala a chtěl by se o ní dovědět něco více, než jen toto minimum, může se podívat na internetové stránky Asociace debatních klubů na adrese www.mcs.cz/adk a pak na odkaz *vysokoškolská debata*. Z nejbližších akcí bych doporučil *International Debate Tournament, Hradec Králové, Summer 2000, který bude probíhat od 16 do 21. července 2000 na Univerzitě v Hradci Králové* - podrobnější informace jsou opět na internetu: <http://web.vsp.cz/debate>. A z těch akcí, které jste možná propásli, ale slyšeli o nich, bych upozornil na středoškolskou debatu - finále debatní ligy, které se konalo v jednacím sále Senátu ČR. □

Aleš Tomčala

Geneticky modifikované rostliny a potraviny

Zájem veřejnosti o geneticky modifikované rostliny (jak se populárně označují transgenní rostliny, tedy rostliny, do jejichž genomu byl metodami genového inženýrství vnesen jeden nebo několik dalších genů) v poslední době vzrostl v souvislosti jednak s nešťastným veřejným vystoupením skotského imunologa Pusztai přede dvěma roky

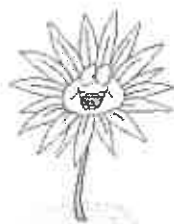

a jednak v souvislosti se závěrečnými fázemi projednávání zákona o geneticky modifikovaných organismech (GMO) v průběhu jarních měsíců. Arpad Pusztai je imunolog, specialista na rostlinné lectiny, který pracoval v Rowetově ústavu v Aberdeenu. Je to pot-

ravinářský ústav a Dr. Pusztai tam hodnotil vliv transgenních bramborů s genem pro lectin sněženky. Jak se později zjistilo, netransgenní brambory, které používal jako kontrolu, byly jinou odrůdou, než ze které byly odvozené brambory transgenní, a mohl se tam tedy lišit obsah alkaloidů a mnoha dalších látek. Nejednalo se o tržní transgenní brambory, ale o vědecký pokus. Dr. Pusztai údajně zjistil, že transgenní brambory způsobují některé vývojové poruchy a poruchy imunity. Nepublikoval předběžné výsledky v odborném časopise, nýbrž učinil tiskové a televizní prohlášení o škodlivosti transgenních rostlin. Případ byl zkoumán mezinárodní komisí a výsledky byly prohlášeny za neprůkazné. Pusztai však přišel s teorií, že veškeré transgenní odrůdy jsou zdraví škodlivé. Samozřejmě se mýlil. Možné negativní vlivy organismů, získané genovým inženýrstvím, se intenzivně studují samotnými genovými inženýry od dob tzv. Bergova dopisu v r. 1975 a zatím nebyly žádné negativní vlivy zjištěny. Co se týče rostlin, je třeba striktně rozlišovat mezi transgenními rostlinami pro vědecké a výzkumné účely a transgenními odrůdami. Transgenóze rostlin jako vědecká metoda se ve světě používá přes 20 let (a stejně tak dlouho i v Ústavu

molekulární biologie rostlin AV ČR v Č. Budějovicích) a byly získány tisíce různých typů transgenních rostlin. Ty se pěstují v uzavřeném systému (v kultivačních místnostech nebo uzavřených sklenících). Pokud je třeba je pěstovat na pokusném poli, musí k tomu být u nás schválení Ministerstva životního prostředí na doporučení České komise transgenóze rostlin nebo obdobných orgánů v zahraničí. Transgenní odrůdy prošly těmi nejpodrobnějšími testy, jaké se kdy před zavedením nových odrůd prováděly. Transgenní odrůdy se v zahraničí zavádějí od r. 1995 a je jich v současné době ve světě povoleno přibližně padesát. Přesto celková plocha zemědělské půdy, osetá transgenními odrůdami, činila v loňském roce 400 000 km², což několikrát přesahuje plochu ČR. Z toho 72 % těchto ploch bylo v USA, 17 % v Argentíně, 10 % v Kanadě a zbývající 1 % v Číně, Austrálii a Evropě. 63 % tvořila transgenní sója a 28 % transgenní kukuřice. V USA byla polovina vysévané sóji a kukuřice transgenní. Další 9 % tvořila řepka, 9 % bavlník a zbývající 1 % brambory, rajčata, tabák, dýně, papaja a transgenní karafiáty. 71 % transgenních rostlin neslo transgen pro toleranci k některému ekologicky šetrnému herbicidu nové generace, 22 % neslo transgen pro odolnost k hmyzím škůdcům, a 6 % neslo oba typy transgenů současně. Další transgeny, které tvořily asi 1 % transgenních odrůd, se týkaly odolnosti k virům, změn spektra zásobních olejů semen řepky, pylové sterility, případně prodloužení trvanlivosti plodů rajčat či květů karafiátu.

V USA a Kanadě nepovažují za účelné oddělovat transgenní zemědělské produkty od netransgenních. Věda tam má daleko vyšší kredit než v Evropě a obavy z transgenních rostlin a potravin tam nejsou. Protože sója a kukuřice a jejich produkty se k nám dostávají

hlavně z dovozu a hlavními producenty jsou právě USA a Kanada, je pravděpodobné, že část surovin z těchto plodin pro výrobu potravin obsahuje transgeny. Není to žádná záhada, nicméně nový zákon o GMO a nový zákon o potravinách budou vyžadovat značení transgenních rostlin a jejich produktů, stejně jako kontrolu správnosti značení. Základní metodou pro detekci je PCR. Protože kritériem, užívaným v EU, je příměr transgenního materiálu větší než 1 %, metodicky to znamená, že laboratoř, která bude kontrolovat transgeny, musí být schopna rozoznat sekvenci DNA, která tvoří asi jednu desetimiliontinu celkové DNA vzorku, a to u stále většího počtu typů transgenů (dvojic primerů). Analýzy bude provádět Česká inspekce životního prostředí a Česká zemědělská a potravinářská inspekce. Nebude to levná záležitost a jistě se promítne i v konečné ceně deklarovaných netransgenních potravin. Současně to bude příležitost k umístění nových vysokoškoláků, kteří budou ovládat metody molekulární biologie. Nový český zákon o geneticky modifikovaných organismech a nakládání s nimi vstoupí v platnost od 2.1. 2001. Bude vycházet z obdobných zákonů Evropského společenství a bude s nimi kompatibilní. Jeho účelem není zkomplikovat nebo znemožnit vývoj a využívání transgenních organismů, ale zprůhlednit je. Bude předpokládat především akreditaci laboratoří pro práci s GMO. Dále budou existovat registry jednotlivých GMO v ČR podle typů nakládání: registr pro uzavřené nakládání s GMO, registr pro uvádění GMO do prostředí a registr pro uvádění GMO na trh.

Co se týče pěstování transgenních rostlin, v ČR se transgenní rostliny pěstují jen k pokusným účelům na celkové ploše několika hektarů a s mnoha opatřeními, jejichž cílem je zabránit nekontrolovanému šíření transgenů. Povolení transgenních odrůd se předpokládá od roku 2003. Obavy z transgenních rostlin v Evropě, nebo dokonce ničení polí s transgenními rostlinami příslušníky antibiotechnologicky zaměřených hnutí (Snowball, Greenpeace) je záležitostí nepochopení nebo nedorozumění, které je v některých případech účelové. Je to

také realizace konkurenčního boje mezi biotechnologickými firmami a firmami, které metody genového inženýrství nevyvíjejí. Ničením pokusných polí se současně zabrání přinést důkazy, že transgenní rostliny nemají škodlivé vlivy, nýbrž že jejich současným základním posláním je redukovat množství agrochemikálií používaných v zemědělství. Údajně nebezpečí transgenních rostlin je vědní téma i pro redaktory sdělovacích prostředků, které vhodně doplňuje televizní sci-fi

filmy. V každém takovémto článku se objeví nový, dříve

netušený typ nebezpečí, který si redaktor čerstvě vymyslel, a je na vědeckých pracovnících, aby je vyvrátili (ale redaktoři

sdělovacích prostředků, až na výjimky, dávají odborníkům prostor k informacím o GMO jen velmi neochotně). Není přitom tak jednoduché vysvětlit otázku účinků transgenních odrůd na přírodní prostředí a zdraví člověka. Zjednodušená, ale napaanutelná odpověď by byla, že nejsou žádné negativní účinky. Ve skutečnosti každá zemědělská velkovýroba má vliv na krajinu a zprostředkovává i na lidské zdraví. Běžná zemědělská velkovýroba (která využívá běžných agrochemikálií) má více negativních účinků na krajinu, než pěstování transgenních rostlin, které používání agrochemikálií i jejich škodlivé vlivy redukuje. V omezeném rozsahu článku nelze vysvětlit principy transgenóze ani polemizovat s jejími odpůrci. Je však možno odkázat na skriptá Ondřej et al.: Transgenóze rostlin z r. 1999, která jsou k dispozici v knihovně BF a na přednášku 246 Genové inženýrství rostlin. ÚMBR je hlavním českým experimentálním a organizačním centrem transgenóze rostlin. Na transgenózi rostlin dlouhodobě pracuje řada vědeckých

pracovníků ústavu (Bříza, Kocábek, Matoušek, Ondřej, Pavingerová, Rakouský, Vlasák, Wiesner), kteří současně přednášejí a vedou diplomové práce na BF. ÚMBR je také sídlem České komise transgenóze rostlin, která existuje již přes 10 let a je poradním orgánem Ministerstva životního prostředí otázkách uvolňování transgenních rostlin do prostředí a v nedávné době i v otázkách tvorby zákona o GMO. Při nové budově BF se staví

první skleník v ČR, který bude vyhovovat nejpřísnějším kritériím ochrany pro transgenní rostliny. BF má v ČR nejlepší předpoklady, aby připravila studenty nejen na práci s geneticky modifikovanými organismy, ale všem studentům dala správný, objektivní pohled na různá hlediska transgenních organismů, který bude stále důležitější. □

Miloš Ondřej

Příslaví, jak je možná neznáte (a poznáte?)

- 1) Inhabitanti kolumbária preparovaní pomocí infračervených paprsků do stavu akceptabilního pro lidský metabolismus nejsou vybaveni automatickou mobilitou za účelem dopravení na místo konečného určení.
- 2) Pracovní morálku zemědělce, který dne 12. března soustavně a plánovitě neobrací ornici a tím pádem nedodrží stanovené agrotechnické lhůty, pokládáme za tak nevyhovující, že onoho zemědělce srovnáme s masožravými savci.
- 3) Při nadměrném zvyšování pohybu dolních končetin ve značném časovém rozpětí za účelem naplnění křivule s držadlem sloučeninou vodíku a kyslíku dojde jednoho dne k uvolnění molekul, spojujících křivuli s tímto držadlem, čímž dojde k rozdělení jmenovaného předmětu na dva segmenty.
- 4.) Částečná imobilita ústního otvoru prýstící z pasivity příslušného cerebroadního centra resultuje v souhrn nepříznivých, pro jedince přímo fatálních okolností, zbavených veškerých chloupků a jiného porostu.

P-250 a Laboratoř molekulární ekologie parazitů

V úvodu svého článku se chci zmínit alespoň několika větami o počátcích programu P-250, celým jménem Program posílení výzkumu a vývoje na vysokých školách. Tento ambiciózní program se stal prvním větším počinem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR ke zlepšení situace v badatelském výzkumu na vysokých školách po jeho mnohaleté odluce od výchovy studentů na našich univerzitách a vysokých školách v čase budování komunismu. Program byl vyhlášen někdy na počátku roku 1996 a vstoupil do povědomí odborné veřejnosti pod zkráceným názvem P-250, jelikož objem finančních prostředků vložených zadava-

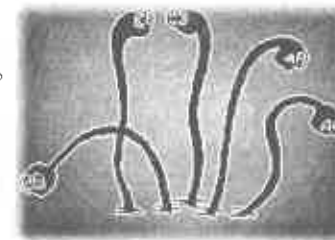
telem (MŠMT) do tohoto programu pro první rok představoval právě 250 mil. Kč. Realizace celého programu byla poznamenána velkým nedostatkem času, jak už to bohužel bývá v podobných případech, kdy je třeba rozdělit rychle poměrně velký objem peněz. Rada programu jmenovaná ze zástupců univerzit, pracovišť Akademie věd a resortních výzkumných ústavů zdůraznila v cílech programu vybudování kompaktních badatelských týmů vedených respektovanými osobnostmi. Deklarována byla rovněž snaha chránit vzniklé badatelské týmy před velkým pedagogickým zatížením. Velmi vítanou se stala účast zahraničních badatelů

v projektech, a to jak těch, kteří chtěli spolupracovat spíše na dálku jako odborní garanti, tak zejména těch odvážlivců, kteří se rozhodli pro přímou účast ve výzkumných týmech tady u nás. Složení navrhovaného týmu, jeho věková struktura, stávající odborná úroveň ale také perspektivy jeho růstu byly patrně vedle kvality navrhovaného projektu důležitým kritériem výběru při rozhodování o udělení finanční dotace Radou programu. Myšlenka podpořit zapojení zahraničních odborníků byla skvělá a nesmírně záslužná, nicméně její naplňování ve skutečnosti neustále naráželo a dosud naráží na nejrůznější omezení plynoucí z naší legislativy. Zejména se jedná o nesnáze s vyřizováním povolení k dlouhodobým pobytům pro naše zahraniční kolegy a v neposlední řadě také o omezení v oblasti platových předpisů, která zamezují jakoukoliv formu byť částečné valorizace jejich příjmů tak, aby měsíční plat stačil pokrýt alespoň základní životní minimum včetně zpravidla vysokého nájemného. Tolik alespoň k některým obecným otázkám, které se zahájením projektů P-250 vyvstaly a které se v řadě podob objevují dosud, jakkoliv běží poslední rok těchto pětiletých projektů, známých dnes spíše pod označením VS.

Přestože zahájení programu a jeho průběh byl jistě spojen s mnoha obtížemi, je zřejmé, že v mnoha případech se skutečně podařilo vytvořit na vysokých školách týmy (často právě ve spolupráci s pracovišti Akademie věd, jako je tomu zde na jihu Čech), jejichž finanční zajištění investičními (zejména v prvních dvou letech) a věcnými prostředky umožnilo v krátké době vytvořit podmínky srovnatelné s těmi, které známe z laboratoří našich kolegů z vyspělých částí světa. Přidělené mzdové prostředky potom umožnily zpravidla přijmout do týmu zahraničního kolegu nebo doktorandy či mladé vědecké pracovníky. Ačkoliv se až na naprosté výjimky nepodařilo pomoci projektů VS udržet dlouhodobě odborníky z vyspělých zemí, vytvořené pracovní podmínky vedly

k posílení kontaktů s partnerskými laboratořemi a k četným krátkodobějším pracovním pobytům zahraničních kolegů v laboratořích VS. Rada programu nakonec udělila v prvním kole v létě 1996 celkem 56 projektů a mezi několik dalších rozdělila zbytek peněz o rok později. Finanční požadavky přijatých projektů včetně jejich struktury se jistě výrazně liší projekt od projektu, nicméně vždy se jedná o několikamilionovou dotaci ročně z prostředků zadavatele a další velmi podstatnou část smluvních peněz od univerzity jako výraz zájmu nositele o rozvíjenou oblast bádání.

Biologická fakulta JU se může pochlubit hned čtyřmi projekty tohoto typu. Mezi nimi se ocitl pod kódovým označením VS 96066 také náš návrh na vytvoření Laboratoře molekulární ekologie parazitů. Při hledání atraktivního názvu pro navrhovanou laboratoř jsme vycházeli ze skutečnosti, že se někteří z nás již po určitou dobu věnovali nejrůznějším otázkám z oblasti biologie vektorů a původců přenášených infekčních onemocnění. Přenosy nálezů představují infekční procesy probíhající v příslušných ekosystémech, přičemž soubory jejich charakteristik/ parametrů vymezují stabilitu nálezů v prostředí a její epidemiologickou závažnost. V konstatování o souboru parametrů se skrývá zcela jistě velmi složitá soustava funkčních vztahů, které lze sledovat na různých organizačních úrovních. Naše myšlenka věnovat se molekulární ekologií infekčních nálezů vychází z představy, že v systému přenašeč-patogen-hostitel se uplatňují molekulové faktory, jejichž fungování je určující pro udržení a šíření nálezů v ohnisku nebo oblasti výskytu. V programu našeho projektu VS 96066 jsme se zaměřili zejména na studium tkáňově specifických proteinů klišat schopných vázat sacharidy přenášených patogenů (virus klištové encefalitidy, *Borrelia burgdorferi* s.l. - spirochéta Lymeské borreliózy), některé další

jinde plně znění, někde uvádíte jen ročník a jinde i číslo. Mimochodem, i zkracování časopisů má svá přesná pravidla.

S: Ale v některých časopisech to bývá různě...

P: Nemáte pravdu. Norma je sice, jak už jsem řekl, bohužel nejednotná, ale pak je důsledně dodržována. A jako argument neberu ani skutečnost, že i v renomovaném časopise se sem tam objeví chyba: to vás sice může utěšit, ale ne demotivovat.

S: A proč mám označeny tedy tyto práce - Brown et al., Green et al. atd?

P: To jsou práce se 2 autory, tedy Brown et Black 1999, Green et Pink 1998. Dříve se dokonce vypisovali všichni autoři do počtu 3 a až potom se zkracovalo (a v některých časopisech to tak vyžadují dodnes).

S: Fajn. Ale tomu už vůbec nerozumím. proč mám všude, vlastně skoro všude přeškrtnuté ty čárky před letopočtem? To už je snad úplná blbost.

P: Jen zdánlivě. Všimněte si, kde jsem vám je nechal: tam, kde nejde jen o literární citaci, ale o autory taxonu. Podle této blbosti - řekněme raději maličkosti - se to dá dobře odlišit, pokud se to dodržuje. A dodržuje se to v zoologických, botanických a jiných biologických časopisech - méně již v lékařských, zemědělských a jinak "aplikovaných". Tedy: Řekněme, že pan Smith s panem Kovářem popsali v roce 1966 druh *Chamaebdella bipunctata*. To poznáte podle "citace" *Chamaebdella bipunctata* Smith et Kovář, 1966. Pokud však píšete o jejím životním cyklu, který studovali Smith a Miller, tak citujete: "životní cyklus *Chamaebdella bipunctata* je relativně komplikovaný (Smith et Miller 1977)". Pokud by věta zněla: "Nakonec byl též popsán životní cyklus *Chamaebdella bipunctata* (Smith et Miller 1977)" a měl byste tam chybně uvedenou čárku, vypadalo by to, jako by byla popsána až v roce 1977 a to Smithem a Millerem, nikoliv Smithem a Kovářem!

S: Ale ne - to by se snad poznalo podle těch závorek! Jednoduše: co je v závorce, je citace literární, co je bez závorky, je citace taxonu ...

P: Vy mne dnes chcete rozčlít za každou cenu! To už snad víte, kdy se autoři taxonu dostávají do závorky. Podívejte: další druh popsán ve stejné práci - *Chamaebdella tripunctata* Smith et Kovář, 1966, byl hned následujícího roku Mlynářem a Millerem přerazen do jiného rodu *Helicobdella*. Druhový název zůstává, takže správný název je *Helicobdella tripunctata* (Smith et Kovář, 1966) Mlynář et Miller, 1967. Autoři, kteří přerazení provedli, se takto citují jen v publikacích taxonomických - jinde uvádějte jen autory druhu, ale v závorce, pokud jej popsali pod jiným rodovým jménem.

S: No vidíte, ale vy jste mi stejně skoro všude autory taxonů vyškrtal!

P: Opět to "skoro". Všimněte si, že jsem vám to nechal v úvodu, kde druhy poprvé vyjmenováváte. Tak je to zvykem - poprvé s autory taxonů včetně letopočtu, dál už bez - pouze, pokud by to mělo smysl (tedy např. v diskusi, kde se zabýváte spleťtým problémem synonym a validity taxonu). Všude se prostě šetří místem. Při prvním uvedení vypíšete celý název, pak již zkráceně *H. tripunctata*. Jako u všeho jsou výjimky: již zmíněný "nomenklatorický" odstavec nebo např. začátek věty. Není zvykem začínat větu zkratkou, i když se to čím dál více toleruje. V diplomce by se teoreticky tolik šetřit místem nemuselo, jako v rukopise publikace - ale zvykejte si na stručnost!

S: Ještě zpátky k mé literatuře. Co ty šipky vzadu v seznamu literatury?

P: Jednoduché: jde o pořadí. Pokud je autor citován vícekrát, napřed uvedete ty práce, kde je sám (řazeny podle letopočtu), potom ty, kde je s jedním spoluautorem (řazeny podle abecedy - tedy spoluautora a letopočtu) a až nakonec ty, kde autorů je více (řazeny dle letopočtu). To další barevně znamená opět nejednotnost: ve zkratkách časopisů (na to je norma), v uvádění nejen ročníku, ale čísla časopisu (číslo raději neuvádět). Sjednotit typ písma - kapitálky, kurzívu, tučné písmo... Stránky uvádět buď p. nebo s. - nestřídat. A sjednotit i drobnosti - čárky, středníky, tečky. Dříve, když se diplomky psaly na stroji, tak byla taková nejednotnost vzácná - sem tam se něco přehlédlo při prepisování. Na

vašem seznamu je na první pohled vidět, že jste "tahal" literaturu z různých zdrojů a pak to už neupravoval.

S: Vidím, že je to hrozně náročné. Nemáte nějaký jednoduchý návod, jak se s tím vypořádat?

P: Mám. Vezměte si některý renomovaný časopis z oboru - např. *Zoology Today*, *Inter-*

national Journal of Eucaryotic Biology apod., nejlépe číslo, kde jsou pokyny pro autory. Ty si přečtete a taky si u jednotlivých článků všimnete, jak to citují ostatní. Toho se pak držte. Nenutím vás k tomu, ale nejlépe uděláte, budete-li tím časopisem naše *Folia*. Máte je po ruce, jejich norma je moderní a přijali jsme ji jako normu i pro naše vnitřní dokumenty.

S: Tak tedy děkuji, opravím si to.

Pedagog ani neodpovídá. Jen se zamyslel nad tím, zda se podobný rozhovor nezopakuje nad rukopisem disertační práce toho nadějněho studenta. Vždyť biologie je tak zajímavá a různorodá, kdežto psaní tak nudné a jednotvárné...

Upozornění: jména taxonů, autorů i časopisů jsou vymyšlená. Pokud některému studentovi rozhovor připomene jeho vlastní diskuzi s autorem příspěvku (nebo jiným školitelem), jde o podobnost čistě náhodnou. □

Oleg Ditrich - katedra parazitologie

Příslloví, jak je možná neznáte

(řešení, aneb jak to viděli naši předci)

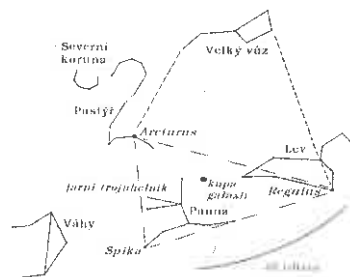
- 1) Pečení holubi do huby nelétají.
- 2) Na svatého Řehoře šelma sedlák, který neoře.
- 3) Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
- 4) Líná huba holé nešťestí.
- 5) Potmě je každá kočka černá.
- 6) Kdo chce s vlky býti, musí s nimi výtí.
- 7) Na Hromnice musí skřivan vrznout, i kdyby měl zmrznout.

Astronomické okénko

Tak máme tzv. Velkou konjunktci zdárně za sebou. Konec světa se naštěstí nekonal, a tak si v klidu počkáme na ten příští. Pokud si mezi zkouškami najdete trochu času na následující řádky, zjistíte, že kolem nás v mrazivém a na první pohled nehybném kosmu je poslední dobou neobyčejně živo.

Večerní obloha na přelomu května a června

Nízko nad SZ obzorem září Merkur, jediná planeta viditelná v současné době na obloze. Nejlepší podmínky pro její pozorování budou okolo 9. června, kdy bude nejdále od Slunce. Dominantou jarní oblohy je trojice jasných hvězd. Lze je najít pomocí nejznámějšího seskupení hvězd Velkého vozu (viz obrázek) prodloužením spojnic některých jeho hvězd. Nad SZ září hvězda Regulus v souhvězdí Lva. Zdálnivě právě z tohoto souhvězdí vylétávají každoročně (kolem 17.11.) meteory zvané Leonidy. Nejjasnější stálíci jarní oblohy je Arcturus. Jde o obří oranžovou hvězdu, která je ovšem na povrchu chladnější než Slunce. Souhvězdí Pastýře, ve kterém leží, připomíná svým tvarem obrovskou dvojku. Nalevo od ní spatříme zřetelný oblouček Severní koruny. Nízko nad jihem svítí Spika. Doplnuje předcházející dvojici hvězd do tzv. jarního trojúhelníku. Patří do souhvězdí Panny a na obloze si ji můžeme představit jako běžící dívku s napraženými rukama. V tomto souhvězdí leží jedna z nejbližších galaktických kup. Vzdálená je 45 mil. světelných let a čítá okolo 3 tisíc galaxií. Nízko nad JV obzorem najdeme nepříliš nápadné souhvězdí Vah.

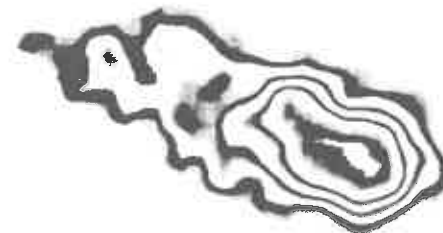
V létě si nezapomeňte povšimnout tři jasných hvězd v Mléčné dráze, tzv. letního trojúhelníku. Vratíme se k němu v dalším dílu našeho astronomického okénka.

Jeden denní bolid nestačí

V sobotu 6. května kolem 13:52 SELČ prolétl nad jižním Polskem a Těšínským Slezskem velmi jasný meteor. Spatřily jej desetitisíce lidí a mnohé z nich vyděsily, především v oblasti, nad níž skončil. Tam bylo dokonce slyšet hřmění. Většina očitých svědků popisuje úkaz jako "letící hořící raketu, ohromnou žhavou kouli nebo světlici". Samotný úkaz trval nad Ostravskem asi 4 sekundy, přičemž se bolid pohyboval od SZ na JV ve výšce asi 60 stupňů nad SV obzorem. Na závěr letu se těleso rozpadlo na několik částí a uhaslo. Ještě po dobu několika desítek sekund bylo možno pozorovat stopu bolidu, jak postupně mizí. Rozpad tělesa ve výšce mezi 20 - 40 km byl doplněn po několika desítkách sekund výraznou zvukovou kulisou. Panu Jiřímu Fabíngovi z Ostravy se podařilo vzácný úkaz natočit na video. Záznam je dlouhý asi 1 vteřinu. Na zahrádce chaty v okolí vodní nádrže Morávka v Beskydech našel pan XY podivný kámen. Jedná se pravděpodobně o kamenný meteorit o hmotnosti 214 g a rozměrech asi 6x3,5 cm. Meteorit budou zkoumat němečtí odborníci v laboratoři v italských Alpách. Budou studovat přítomnost izotopů s krátkým poločasem rozpadu. Z meteoritu byl oddělen nepatrný kousek, na němž bude na Přírodovědecké fakultě UK v Praze provedena mineralogická analýza a určen typ meteoritu.

Letní kometa

Prázdninovou oblohu letos ozdobí pravděpodobně další jasná vlasatice. Nebude sice tak nádherná jako minulá kometa Hale-Bopp, ale měla by být viditelná pouhým okem. Kometa C/1999 S4 (LINEAR) byla objevena 27. září 1999 největším světovým projektem na hledání blízkozemních asteroidů a komet - LINEAR. V době objevu byla vzdálena téměř 600 mil. km. Většinu července bude cirkumpolární, a tak ji budeme moci sledovat po celou noc. Podle posledních výpočtů bude kometa sice možná trochu slabší, ale měla by být vidět okem (kolem 4.-5. magnitudy). Více informací bude k máni přibližně v první polovině června, až se kometa vzdálí od Slunce tak, aby mohla být opět pozorovatelná. Podrobné informace naleznete na výše uvedených stránkách nebo na stejnojmenné přednášce, která se koná 15. června v 19:00 na českobudějovické hvězdárně.

Polární záře na 49° sev. šířky

Velmi nápadný důsledek zvýšené aktivity Slunce jsme mohli vidět předminulý měsíc přímo na vlastní oči. 6. dubna ve 22:10 SELČ a následně 7. dubna v 1:30 SELČ byla i z naší zeměpisné šířky viditelná aurora borealis. Její načervenalá zář byla tak silná, že jste ji mohli spatřit také z centra Č.Budějovic. Záře se objevují obvykle ve výškách asi 100 km nad Zemí. Vznikají při průletu rychle letících částic slunečního větru (nabitě částice o velké energii), přitažených magnetickým polem naší planety. Ty dopadají do atmosféry a srážejí se s atomy kyslíku a dusíku, které po srážce vyzařují energii v zelené a červené oblasti spektra. Polární záře se podařilo vyfotografovat i na Observatoři Klef. Snímek a další informace najdete na adrese: <http://www.hvezcb.cz>. □

Hanka Zahradková

Ve středu 10. května večer v 19:15 SELČ prolétnul nad Moravou už druhý bolid. Začal v oblasti nad Ivančicemi a skončil někde nad západním Slovenskem. Meteor byl v porovnání se sobotním o něco slabší. "Nemám pro to žádné vysvětlení, zdá se, že je to náhoda. Pravděpodobně je to náhoda, ovšem pokud se nám podaří zrekonstruovat dráhu bolidu, budeme vědět, jestli spolu nějak souvisí nebo ne. Ovšem dva bolidy pořád mohou být náhoda," popsal událost Jiří Borovička z Oddělení meziplanetární hmoty Astronomického ústavu České akademie věd v Ondřejově.

Převzato z Instantních astronomických novin.

Také na jihu Čech bylo poměrně rušno. Na českobudějovické hvězdárně bylo zaznamenáno několik zajímavých telefonátů. Nejzajímavější případ se odehrál nedaleko Tábora, kde pozorovatelé kousek meteoritu přeletěl přímo nad hlavou. Také se mnozí telefonují, kdy lidé nabízejí údajně meteority k prozkoumání. Těžko na dálku posoudit, zda se nejedná o planý poplach. Pokud jste i vy byli svědky tohoto nebo podobného úkazu, můžete se obrátit přímo na Dr. Borovičku, předního českého odborníka na meziplanetární hmotu. (e-mail: borovic@asu.cas.cz, tel. 0204/620153)

Tam, za vězeňskou zdi...

Kdo zná skupinu Asonance, jistě poznal v nadpisu začátek jedné jejich známé písně. Ale o hudbě dnes řeč nebude. Vydáme se za skutečné vězeňské zdi a zamřížovaná okna a společně nahlédneme i do různých dohady a mýty opfedeného nitra vězňice, konkrétně vězňice v Plzni na Borech.

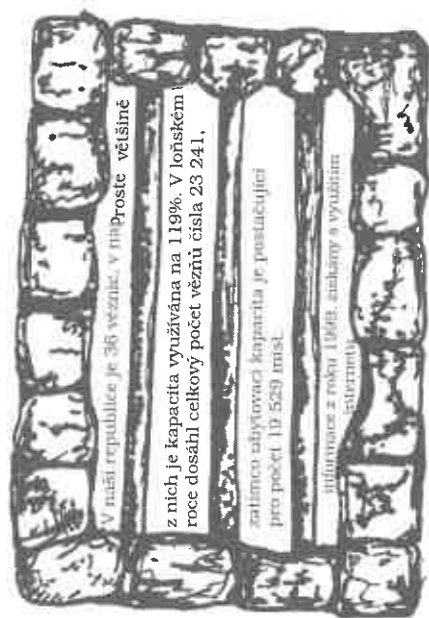
O vězení jsem dříve mnoho nevěděla. Něco z minulosti, něco ze sdělovacích prostředků, něco o bývalých politických vězňích. Jen matně jsem tušila, že dnes se už asi vězňi neposílají "k dalekým břehům australským", že se nemusejí bát trestu smrti a že jim nehrozí skřípec ani španělské boty. Nyní si asi řeknete - tak v čem tedy spočívá jejich trest? Přiznám se, že i já jsem si nebyla jistá, proč by se vlastně současný člověk měl vězení bát. Naopak, setkala jsem se s lidmi, kteří tvrdili, že se vězňi mají líp než průměrní lidé - žijí si jako prasátka v žitě, dívají se na televizi, mají jídlo, doktora, snad i zábavu. A my, obyčejní pracující lidé, na ně platíme.

Pak jsem se ale seznámila s lidmi, co ve vězení skutečně někdy byli či stále jsou. A zjistila jsem, že situace není tak růžová, jak by se zdálo. Nebude to asi samo sebou, že se tam málokdo chce vrátit, a to platí i o těch otrlejších. To, že se tam někteří znovu vracejí, je jiná věc - někde není pomoci, někoho nepřijme společnost a on se znovu dostane tam, kde byl, protože má nálepku kriminálního, někdo si prostě znovu nedá pozor a zopakuje stejnou chybu, třeba zavíněnou autonehodu. Ale sotva potkáte

někoho, kdo by o pobytu ve vězení mluvil jako o zlatých časech, pokud by před vámi zrovna nechtěl dělat velkého frajera.

Co se za vězeňskými zdmi skrývá, co člověka čeká, když se za ním zabouchnou vrata vězňice, s kým a jak žije, co je vlastně podstatou trestu odnětí svobody a jak a za jakých podmínek probíhají návštěvy, to všechno se dozvíte v následující sérii autentických vyprávění - cílem není generalizovat, hrát na city, vytvářet novinářské senzace či rozpoutávat bouřlivé polemiky, ale pouze dokumentovat spornou oblast naší společnosti možná trochu netradiční formou. Na úvod jsem požádala člověka, kterému v současné době zbývá ještě hodně přes 200 dní do propuštění, aby nás informoval o obecném chodu současné vězňice z pohledu odsouzeného, o běžném denním řádu, zkrátka o tom, co by každého z nás čekalo, kdybychom sklouzli na odvrácenou stranu zákona. Chtěla bych mu zde poděkovat za ochotu a v nemalé míře i za odvahu, s jakou se tohoto nelehkého úkolu chopil. □

- Mara -

Když máš v okně mříže...

Člověk, dostavivši se do výkonu trestu odnětí svobody, vůbec netuší, co ho čeká. Pokud není zásoben vlastní zkušeností, má v hlavě pouze nejasné představy z vyprávění nebo třeba z informačních médií. Občas přece člověk může číst v novinách nebo různých časopisech o tom, jak to "tam" vypadá, jak to "tam" chodí, může to někdy zahlédnout "na vlastní oči" v televizi. Vybaven těmito informacemi vstoupí za brány vězňice. Třeba i vězňice v Plzni na Borech.

Takový příchozí odsouzenec odevzdá nástupní (povolávací) doklad u brány vězňice a může vstoupit. Odeberou mu občanský průkaz a je za ním s neúprosným bouchnutím zavřen katr. V následné chvíli je mu odebráno vše, co u sebe a na sobě má. Věci i jeho tělo - projde důkladnou kontrolou srovnatelnou s kontrolou imigračních úředníků na Kennedyho letišti v New Yorku v případě kolumbijského turisty. Dostane vězeňské ošacení - kalhoty, košili, pantofle. Vyfasuje dva ručníky (věrné kopie těch, co visí na záchodcích hospod IV. cenové skupiny), prostěradlo, kapnu, povlek na podhlavník a deku. Ještě dva ešusy a lžiči. Z jeho věci je mu nazpět nabídnuto už jen spodní prádlo-ponožky, slípy. Od vězňice totiž nic takového nedostane. Tyto věci má na celou dobu pobytu s výjimkou košile, dvou ručníků a ložního prádla, které si může nechat každých čtrnáct dnů vyměnit za čisté, vyprané v ústavní prádelně.

První týden pobytu stráví v tzv. nástupním oddělení, kde se shromažďují příchozí vězňi, ať už nastupují trest z civilu nebo z vazby. Za těch pár dnů projde lékařskou prohlídkou, seznámí se s řádem vězňice, dostane se mu pohovoru s ústavním psychologem. Devět lidí z deseti se dozví, že pro ně není práce, budou tedy nezaměstnaní.

Z nástupního přejde do jednoho z mnoha oddělení, kam je zařazen. Praxe je taková, že i člověk do té doby stoprocentně nezkušený a neznalý vězeňského prostředí se ocitne mezi lidmi desetkrát i více trestanými. Oficiální život ve vězňici je velmi prostý. Asi jako je prostý běžný život v nemocnicích,

v léčebnách. Takový život se řídí jistými pravidly, určitým omezením svobodného pohybu, povinnostmi i právy. Každý vězeň má právo na osmihodinový spánek, na hodinový pobyt na vzduchu venku (vězeňský dvůr), třikrát denně na stravu, na tříhodinovou návštěvu povolených osob v měsíci, má právo na korespondenci. Z povinností pak pracovat, plnit příkazy pracovníků vězňice, dodržovat ústavní řád, platit náklady výkonu trestu. Za nedodržování ústavního řádu existují postihy v podobě samoty až na 28 dní.

Vylíčit život na oddělení mezi stovkou vězňů je nemožné, něco takového by zabrało desítky listů. Obecně ale platí toto: oddíl je celý uzamčený. Zpravidla jej tvoří chodba s celami. Ty se zamykají přes noc, na některých odděleních celodenně. V cele 6 krát 6 metrů bydlí 18 lidí, mají k dispozici WC, umyvadlo, postel (ležet se může pouze v době večerky, od 22:00 do 06:00 hodin). V rámci chodby je místnost s televizí, již je možno přes den sledovat. Koupání probíhá hromadně v centrální sprše, jednou týdně. Život tu připomíná karanténní styl bytí.

Na takovém odděle člověk stráví celý svůj trest. Půl roku, rok, dva roky nebo pět. Ale i deset a víc. Mentalita vězňů je z velké části jednotná, žebříček životních hodnot jednoduchý, laciný a příkré přímočarý. Život takového kolektivu je podobný životu ve volné přírodě. Avšak s tím podstatným rozdílem, že život zvířat se řídí čistě přírodním vědomím. Lidé zde do této divočiny vnášejí svá ega, hloupost, hamižnost, komplexy a zvrácené představy. Obecně se tráví celý den, týden,

měsíc nebo rok ležením, chozením, spaním. Neustále probíhají rvačky, hádky, intriky. Z ústavní knihovny si vězeň může půjčovat jednou týdně knihy, ovšem knihy vhodné do sběrných surovin. Každé ráno se vězeň může u dozorce nahlásit k lékaři, cítí-li se nemocen - léky se pochopitelně platí jako v civilu. Lékař je odměřený a nepříjemný. Může-li člověk chodit, je v podstatě zdrav.

Do toho všeho zasahují dozorcí (kteří jsou z velké části čímsi zakomplexovaní) buzerujícími vpády... jak to, že člověk nemá zapnuté knoflíky u košile, atd. Přes všechnu přísnost a tvrdá opatření se zde užívají tvrdé drogy, zneužívají se léky. Nebojácní vládnou nad bojácnými. Nebojácnost ovšem neznamená fyzická převaha, nýbrž ochota k několikaletému trestu navíc za rozbití hlavy židličkou, za bodnutí nožem a jiné "heroické" skutky. V 6:00 je budiček, v 6:05 snídaně (chleba, sýr, čaj). Ve 12:00 oběd (polévka, omáčka, brambory), ve 14:00 se rozdávají dopisy. V 17:00 je večere (polévka, 3 rohlíky). Ve 22:00 večerka. Takhle každý den.

Popsat život ve vězení se obecně nedá. Nikdy. Je to stejné jako chtít čtenáři přiblížit život lidí v dálkovém vlaku Transsibiřské magistraly. Jednoduše - přečpaná kupé plná lidí čekajících na nástup a výstup. Přiblížit se dá pouze pocit jednotlivce, ale co vězeň, to jiné pocity. Každý má jiné doinné zázemí, jiný charakter, jiné chování. Vězení jsou v podstatě na celém světě stejná. Místnost - katr. Záleží pak jen na kultuře toho kterého

národa, na jeho mentalitě, způsobu chápání. Jaký je národ, takový jsou i jeho vězni. Zobrazit subkulturní život vězňů nejde, lze vylíčit jen život jednotlivce, ale i to by jen v základech obsáhlo mnoho stránek.

Má-li někdo potřebu vědět, jaké to "tam" skutečně je, nezbyvá, než se nechat zavřít, nebo (bezpečnější způsob) zavřít oči a představit si vagón vlaku, z něhož se nedá vystoupit po pár hodinách, nýbrž po několika měsících, neřku-li letech. A cestující? Vezměte pár (raději víc) cikánů ze svého okolí, pár Rusů, Ukrajinců, pár pobudů z nádraží, nějaké rvače z diskoték, něco vrahů a násilníků, jaké ukazují občas na Nově ve zprávách, a taky něco málo ze zcela inteligentních chlápků z jakékoli hlídaci bezpečnostní agentury, kteří budou dbát na to, aby dveře byly správně zavřené.

Spolucestující vámi budou pohrdat, protože každý z nich má ve svém postiženém vědomí sebe na prvním místě, ti, co hlídají zamčené dveře, vámi budou pohrdat také, protože si nevidí dál než na špičku svého nosu, a nás tedy vnímají jen v souvislosti se zamčenými dveřmi, které nás od sebe oddělují. Když se rozhlédnete kolem sebe, ani se jim moc nedivíte. A když si uvědomíte, že nelze vystoupit, zjistíte, že to je to vězení. Ty zavřené dveře a ti lidé okolo. A třeba vám z domova (jestli ještě nějaký máte) přijde dopis a první věta bude: Jaké to tam je? V novinách psali, že... Zjistíte, že nemáte slov. □

- Phaeton -

ZASTAVTE SE...

Snad bych měla začít otázkou: "Proč?" Proč právě Bangladéš a jeho problémy? Odpověď není snadné. Vše začalo nedlouhým článkem v novinách. A doteď se tím proviníle a trochu trapně, když jsem nenápadnou zemičku jménem Bangladéš hledala kdesi u Turecka.

Dnes už vím, kde nejhustěji zalidněný stát světa hledat. Hlavním zdrojem informací se mi staly dopisy MUDr. Moskaly, které může každý nalézt na Internetu. A právě díky tomuto obdivuhodnému muži se zrodil projekt nazvaný BangBaby, jehož cílem je naplnit žaludky těch nejhladovějších dětí a přispět k rozvoji vzdělanosti, která by mohla znamenat pokrok, a tudíž východisko z těžké krize. Neboť zkuste na ploše 144 000 km² (o něco více než bývalá ČSR) nakrmit 120 milionů lidí! A z těchto lidí se pouhých asi 15 % dívek a 30 % chlapců naučí číst a psát. Zbytek špinavých a často vychrtlých dětí pomáhá živit rodinu žebraáním s nataženou dlaní a pokřikem "bakšiš!" Bída bangladéšských dětí je nepředstavitelná.

Dlouhodobý vzdělávací a potravinový projekt na pomoc chudým bangladéšským dětem je nová iniciativa humanitární organizace ADRA. Dne 29.7.1999 povolilo Ministerstvo vnitra ČR Občanskému sdružení ADRA celostátní veřejnou sbírku za účelem shromáždování finančních prostředků na rozvojový, vzdělávací, potravinový a rekonstrukční program pomoci Bangladéšské lidové republiky.

Kolem sebe najdeme neuvěřitelnou spoustu kont, bankovních spojení a adres, kam můžeme poslat peníze. Všude je třeba pomoci. Snad i proto se tak často a s neúprosnou pravidelností setkávám s názory jako: "Toho je všude moc, je zbytečné něco dělat." "Stejně je to podvod, jen by z lidí tahali peníze." "Já mám svých problémů dost, ať si to vyřeší sami," apod. Věřte však, že tyto názory často jen zakrývají lenost, nedostatek informací, klapky na očích. Stačí minuta, a každý člověk se srdcem otočeným správným směrem pochopí. Představte si sami sebe v otrhaných hadrech, hladové a vysílené, často bez pomoci, nemocné a bez možnosti své utrpení nazvat či písemně označit. Čekali byste, doufali. A jakákoli kůrka chleba či darovaný "bakšiš" by znamenaly naději na další den, na život.

Vše půjde pomalu, s nesmírným úsilím, avšak to zlé jednou skončí a my se budeme moci podívat do rozzářené tváře baculatého a mýdlem vonícího školáka, kterak kráčí po suché cestě vstříc novým vědomostem. Jednou z něj třeba bude vysoký státní činitel, vzdělaný a s širokým rozhledem, který dokáže svou zemi vyvést z krize či neutěšené podmínky alespoň zmírnit. Ano, je to zatím jenom kapka v moři, ale i z mrhnutí může vzniknout louže, z louže potůček, z potůčku velká řeka, která splýne s nedozírným oceánem.

Z toho důvodu chci i já posílit mrhnutí. V Rožnově pod Radhoštěm, kde studuji, jsem se seznámila se začínající hudební skupinou Okaze. Sympatičtí hudebníci s otevřenými očima mi přislíbili pomoc, a tak se zrodil nápad uspořádat neveliký koncert v místním kině. Výtěžek z něj pošleme na účet o.s. ADRA a budeme se střípkem uspokojení sledovat, jak se naše drobná pomoc mění v "bakšiš" a dětské úsměvy. □

Jana Uhlířová

• Nabídky pomoci s dalšími koncerty, nápady a komentáře můžete zasílat na adresu: Jana Uhlířová, Domov mládeže při SZeŠ a RŠ v Rožnově p. Radhoštěm, Zemědělská 50, Rožnov pod Radhoštěm 756 61.

• Informace přímo o projektu BangBaby či dalších aktivitách o.s. ADRA najdete na těchto adresách: Občanské sdružení ADRA, Peroutkova 570/83, Praha 5 - Jinonice 158 00, tel., fax : 02/52 55 66, <http://www.adra.cz>, e-mail: adra@adra.cz
Zlínská pobočka: ADRA ČR - Zlín, Tyršova 1108, Zlín - Malenovice 763 02, tel.: 067/710 66 75 e-mail: zlin@adra.cz

Rozhovor za hranicemi fakulty

Bylo sobotní odpoledne, slunce se právě schovalo za největší mrak široko daleko a na tachometru mého kola naskočila pětadvacítka. Brzdila jsem až u brány, která mne svým zámkem oddělovala od světa tam uvnitř. Světa možná trošku zvláštního tím, že jeho obyvatelé zde žijí doslova jeden pro druhého. Táhlé vyty a občasné štěkruuti mne zvalo dál. Nad dveřmi visela cedule: AMIRA - městský útulek pro psy. Kolem pobíhaly malé děti s vodítky v rukou, starší pán v záplatovaných kalhotách trpělivě zametal všudy přítomný prach a v malé místnůstce byla pro mne přichystána vysoká židle pozorně střežená Sárrou, sedmiletou fenkou německého ovčáka.

Její paní, Marcela Ježková, se objevila hned vzápětí - v pracovním oděvu a s příjemným úsměvem na tváři. Krátký stisk rukou na uvítanou, krátké vzájemné představení a nabídka tykání. A já, sledována bedlivým zrakem Sárrou, začala klást první otázky.

Jak jsi se k této práci dostala?

Tak před čtyřmi lety jsme našli psa a to byla dobrá záminka sem přijít. Dříve člověk chodil jen tak kolem a tu odvahu nenašel. Je v tom asi trocha strachu, jak budeš

Na výstavě voříšků Hobík 2000, která proběhla 27. května, vyhrál první cenu Rendý a cena třetí připadla Míně, oba jsou svěřenci místního útulku pro psy.

reagovat, až tady ty psy uvidíš.

Máš ještě jinou práci kromě této?

Pracuji v antikvariátu na Kněžské ulici.

Jak to všechno stíháš?

(smích) Blbě. Ráno vstanu, jdu se podívat sem, pak běžím do práce, pak zase zpět tady... No a večer před spaním se starám o Ucho a Sárrou.

Ucho?

To je můj druhý pes. Je odtud z útulku. Přivedli ho sem v hrozném stavu. Byl vyhublý, zesláblý a měl obrovský strach z prudších pohybů. Když jsem šla uklízet a vzala do ruky koště, hned si lehal na zem a třásl se po celém těle. Kdoví, co předtím zažil. No a časem se nám podařilo ten jeho strach trochu překonat. To je důkaz, že i z problémových psů jde citlivým a trpělivým přístupem vychovat většinou opět psy normální.

Máš doma ještě nějaké zvířecí mazlíčky?

Ještě dva džungarské křečky, Fatimu a Laternu Magicu, a moje dcera má potkana Shaolina.

Kolik tu máte v současné době nájemníků?

Teď tak kolem dvaceti. Počty hodně kolísají. Největší nápor je po prázdninách a po vánocích. Lidi často darují svým dětem pejska jako živou hračku a pak, když není čas se o něj starat, končí venku na ulici...

Víš, kolik psů projde ročně útulkem?

Od začátku tohoto roku do dnešního dne už to bude číslo blížící se tisícovce.

Jak se sem dostanou?

Buď je přivedou vlastní majitelé, kteří se o ně už dále nemohou starat. Ti pak zaplatí jednorázovou částku 500 korun. Nebo sem přichází Městská policie a také lidé, kteří psa našli někde opuštěného.

Všichni nově přichozí psi projdou pětidenní karanténou, potom podstoupí očkování tady u veterináře a teprve po týdnu

od jejich příchodu se mohou nabídnout "k adopci".

Jak velké jsou finanční náklady na provoz? A kdo to vše hraje?

Útulek patří městu. Je tady už pět let. Každodenní provoz, to znamená placení prostor, elektřiny, žrádla, vody... hraje taky město. Výše této částky je 100 korun na psa na jeden den.

A co platy pro vás všechny, co se tady o vše staráte?

My to děláme zadarmo. Člověk je tady z lásky k těm psům. Víš, ono nezáleží, jak skvěle je útulek vybaven. Pro psy je důležité být stále v kontaktu s lidmi. Jen tak mohou překonat stres a strach z toho, co je přivedlo nakonec až sem.

Jste jediným útulkem v Budějovicích?

Ano. Další nejbližší je až v Českém Krumlově.

Jsi vlastně vedoucí útulku a držíš svou ochrannou ruku nad svými dalšími spolupracovníky. Kolik vás tady je?

Pravidelně se nás tu střídá asi sedm holek - Iveta, Monika, Markéta, Nina, Zuzka, Kristýna a já.

V průběhu povídání, kdy má tužka udýchaně čmárá poznámky na papír a ve

zduchu předvádí hejno much své akrobatické letecké sestavy, se ve dveřích jako na povel objevují pomocnice. Iveta, Monika a Markéta - mladé dívky, středoškolačky. Pohodlně se rozesadí kolem a já využívám toho, že je mám takhle všechny pohromadě.

Co vás, holky, baví na práci, co tady děláte, nejvíce?

Baví mě uklízet hovna..., směje se dlouhohlasá Markéta. Ale vzápětí už vážněji dodává: Mám to tu ráda, protože tady vždycky úplně "vypnu". Zapomenu na všechno, je tu "klídek" a můžu dělat to, na co mám zrovna chuť.

Monika se jen usmívá a tvrdí, že přesně neví, proč to dělá. Asi to bude v genech, neboť Marcela Ježková je její matka.

Iveta jen souhlasně kývá, když Marcela vysvětluje, že tady v útulku je člověk daleko od svých každodenních starostí a stresu, neboť vše dobré, co ze sebe může vydat, dá těm psům, kteří to potřebují. Tady je třeba žít jen pro ně. Na ostatní nezbývá čas.

Když vidím nadšení těchto lidí, tak mě napadá otázka, jak můžeme pomoci i my ostatní, které zrovna "nebaví uklízet hovna". Dovídám se, že okruh takovýchto pomocníků se stále víc a víc rozšiřuje. Lidé sem chodí venčit pejsky a často jim k tomu přinesou i něco "na zub". Nebo jen tak přijdou a zeptají se, co by bylo třeba koupit. Čtyřnohé svěřence potěší vše - od pytlíku granulí a kostí na živýkání až třeba po piškoty. Za vše vám řeknou své nadšené "hař!" a koukají při tom tím svým typickým "psím pohledem". Hlavní odměnou ale stále zůstává pozornost, kterou mu věnuje člověk sám, když vezme vodítko a jde se svým zvířecím kamarádem jen tak bloumat okolní přírodou.

Půjčování psů z útulku není vůbec běžně se vyskytujícím pravidlem. Ba spíše naopak. Většina útulků je umístěna mimo město, na málo dostupných místech, a zůstává pro veřejnost uzavřena. Sebelepší vybavení útulku ale nemůže nahradit lidské pohazení - komentuje tuto skutečnost Marcela.

Tady v útulku stačí mít vlastní vodítko (nebo si půjčit zdejší a jako zástavu nechat třeba občanský průkaz), vybrat si nadšeně koukajícího "čtvernožce" a vyrazit na výlet.

Často se pak stává, že si lidé takto s pejskem na sebe zvyknou a pak si ho odvedou domů. A to je hlavní účel, ne? Nalézt jim všem nový domov.

Jak ale reagují psi, kteří jsou zde již delší dobu a berou to zde jako svůj nový domov, na to, že musí odejít jinam?

Měli jsme tu jednu fenku. Jmenovala se Agnes a přišla sem už jako malé štěně. Považovala celý útulek za svůj domov a nechtěla dokonce ani chodit s nikým cizím ven. Nakonec ale přece jen odešla k jedné starší hodné paní.

Máš v zásobě nějaký hodně dojemný příběh?

Viš, ono je to celé dojemné. Ale jednou k nám přivedli samotní majitelé malého voříška, Alana. Jejich děti měly na psy alergii. Za týden Alan při venčení utekl a večer se sem nevrátil. Tři dny na to volali jeho bývalí majitelé z Prachatic, že Alan přiběhl zpět domů.

Takže ten malý pes, kterého máte na fotce, zvládnul svou psí oddaností uběhnout 40 kilometrů a najít opět svou rodinu, která ho ale, bohužel, musela opět vrátit zpět do Budějovic.

Noví majitelé si odsud z útulku odváděli pejska spolu se slibem, že napíší, jak se mu v novém domově daří a pošlou jeho fotku. Tento nápad se mi zalíbil. Takto postupně vznikla rozsáhlá nástěnka plná fotografií bývalých svěřenců útulku, nyní čerstvých domácích mazlíčků.

Každý pes ale přece jenom není "mazlíčkem", a tak má další otázka se zaměřila na těžce zvladatelné psy. I takoví se u nás objeví - odpovídala Marcela. Třeba Rex - německý ovčák, kterého se jeho majitel snažil zřejmě cvičit, ale nesprávným způsobem. Kdokoli totiž chytl Rexe za obojek, byl hned terčem jeho prudkého útoku. Měli jsme obavy, zda si ho nakonec někdo vezme. Jinak to byl totiž úplně normální pes. Teď má nového majitele, který

o tomto chování ví, takže mu může předejít bez zranění.

Měla jsi chuť s tímto vším "praštit"?

Jo. Někdy, když se setkám s lidmi, kteří umí druhým jen stavět překážky do cesty.

Co bys dělala, kdybys vyhrála 20 miliónů korun?

Tolik?! Nemohlo by to být miň? Tak teda - asi bych si postavila někde na vesnici útulek pro psy. Ale musel by být dobře přístupný, takže žádná samota...

A potom bych si vyrazila někam za sluníčkem k moři.

Sny o dálkách a ničím nerušené zasloužené dovolené se pozvolna ubíraly dál a dál. Mouchy tančily ve vzduchu svatební tance a Sára na mě koukala svýma krásnýma velkým očima zpod stolu. Vedle mne ležela na stole kronika a v ní pastelkami popsán osud stovek psů, kteří strávili dny, týdny či měsíce v tomto náhradním domově. Na jedné ze stěn bylo napsáno pár slov: "Krutost ke zvířatům, ba již jen lhostejnost k jejich utrpení, je jedním z nejtěžších hříchů lidského rodu."
R. Rolland

Když už někteří lidé nemají zvířata rádi, tak je prosím, aby jim alespoň neublížovali. Víc tolerance by nemělo být jen mezi lidmi...

To byla poslední Marcelina slova, kterými uzavřela celý náš rozhovor. A mně nezbylo než souhlasit. □

Věra Cihlářová

Muž a žena ve sprše

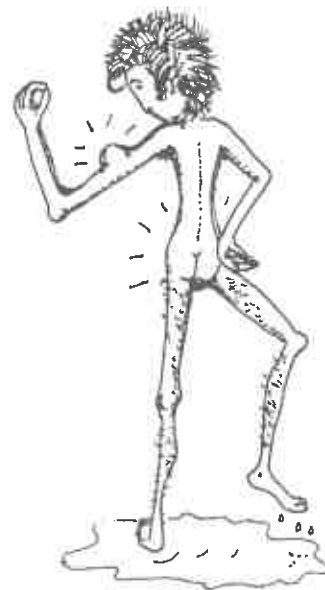
Recesisticko - psychologická studie z internetu.

JAK SE SPRCHUJE ŽENA

Svlékne se a svršky hodí do koše na prádlo, předtím je roztrídí podle barev. Do sprchy jde oblečena v dlouhém županu. Pokud se cestou potká s "mužem svých snů", zčervená a do koupelny doběhne. Zkontroluje si postavu v zrcadle a v duchu si postěžuje, jak zase přibrala. Vleze do sprchy a nejprve si obličej otře žínkou. Jednu speciální houbu neboli lufu má na tělo, další na nohy. Na paty použije pemzu. Hlavu si umyje nejnovějším rostlinným šamponem z televizní reklamy, který zaručeně obsahuje osmdesát tři vitamínů. Na vlasy si žena pak nanese regenerační kondicionér a nechá ho alespoň patnáct minut působit. Během té doby si dobrých deset minut myje obličej broskvovým peelingem. Kondicionér si z vlasů smývá nejméně deset minut. Chce mít jistotu, že je všechn pryč. Oholí si podpaží a celé nohy, okolí bikin se rozhodne po chvíli usilovného přemýšlení nechat odstranit voskem. Hystericky zařve, když někdo spláchne o patro výš záchod, a ve sprše se sníží tlak. Ještě jednou se osprchuje a následně pečlivě setře orosené stěny sprchy žínkou. Nakonec sprchu vystříká savem proti plisni. Utrže se ručníkem a zkontroluje si kůži po celém těle. Další dvacet minut jí trvá, než si ostříhá nehty. Do ložnice se vrací v županu a s ručníkem omotaným kolem hlavy. Potká-li cestou přítele, zčervená studem a zrychlí. Následující půl hodiny se bude oblékat.

JAK SE SPRCHUJE MUŽ

Svlékne se už v ložnici a nechá své věci rozházené na zemi u postele. Do koupelny jde nahý. Potká-li cestou svoji přítelkyni, vybařne na ní a zamává svým "mackem". Podívá se na sebe do zrcadla, zatne biceps, zkontroluje velikost penisu a poškrábe se v rozkroku. Teprve pak vlez do sprchy. Nezabývá se tím, že by hledal žínku. Stejně ji nepoužije. Stačí mýdlo, je-li zrovna k dispozici. Umyje si nohy. Umyje si rozkrok. Umyje si podpaždí. Přitom se vymočí do odpadu. Taky si nahlas uleví, aby věděl, jak to ve sprše zní a ozvěně se zasměje. Našamponuje si vlasy, vytvaruje účes pankáče, odhrne závěs a pohlédne na sebe do zrcadla. Při té příležitosti si zopakuje grimasy, které dělal na děvčata už v základní škole. Nakonec si vlasy lehce spláchne. Když vyleze ze sprchy, zjistí, že na podlaze je spousta vody, protože zapomněl zahrnout závěs. S myšlenkou, že to dříve či později uschne, se zběžně utře, mokrý ručník pak přehodí přes tyčku závěsu. Ještě než vyjde z koupelny, kde nechá svítit světlo, pohlédne na sebe do zrcadla, zatne svaly a zkontroluje velikost penisu. Potká-li svoji přítelkyni cestou do ložnice, odhrne si ručník a pochlubí se, jak je "voňavý". Za necelé dvě minuty je oblečený a připraven na všechno. I na to, aby se zase svlékl a mohl se milovat ve sprše.

Praha s prsty deště

Básnickou sbírku Vitězslava Nezvala Praha s prsty deště z roku 1936 vydává v její úplně původní podobě s obálkou a typografickou úpravou Karla Teiga nakladatelství Akropolis. Verše o Praze v ní obsažené jsou věnované právě Teigovi, Jaroslavu Ježkovi, Josefu Věromíru Plevovi a dalším. □

- €Z -

Gladiátor

Historický velkofilm USA z prostředí starověkého Říma roku 180 n. l. Po smrti Marca Aurelia nastupuje nový císař Commodus a nastoluje nové pořádky.

Film je skvěle natočený s mnoha bezvadnými záběry (někdy až moc naturalistickými), skvělými souboji (skvěle je udělaná první bitva) a počítačovými efekty (kdybych nevěděl, že Řím je dělaný počítačem, nepoznal bych to). Je to jeden z nejlepších filmů, co jsem kdy viděl. Rozhodně nezklame ani historiky, ani romantiky. □

- Žába -

Želivský poklad v Jihočeském muzeu

Želivský poklad je výjimečným kulturním bohatstvím téměř tisícileté historie kláštera v Želivi na Pelhřimovsku. Tento poklad se vůbec poprvé představuje veřejnosti, a to na výstavě v Jihočeském muzeu, která je otevřena od 16. května do konce letošního roku. Expozici mimořádné umělecko-historické hodnoty připravily Kanonie premonstrátů v Želivi, Jihočeské muzeum a společnost Nebe. Želivský poklad má nesmírnou historickou hodnotu a jeho cena se údajně pohybuje řádově v desítkách milionů korun. □

- €Z -

Tip na výlet

Dostanete-li mezi zkouškami chuť na chvíli vysadit, někam se vydat a pobyt tam si třeba ještě zpestřit nějakou kulturní akcí, nechte se inspirovat internetovou stránkou Památkového ústavu v Českých Budějovicích. Na adrese <http://www.pamatky-jc.cz/> najdete po zvolení ikonky Kultura kompletní přehled kulturních akcí konaných na hradech, zámcích a dokonce i v jedné hrobce :-)) v jižních Čechách. Některé nabídky jsou velmi zajímavé a rozhodně stojí za úvahu. □

- €Z -

Toyen v hlavním městě

Galerie hlavního města Prahy připravila na letošní léto expozici týkající se pražské rodačky a nejvýznamnější surrealistické malířky Toyen (vl. jm. Marie Čermínová, 21. 9. 1902 - 9. 11. 1980). Je to asi největší a nejobjevnější výstava, jakou může Praha letos nabídnout.

Tak velká výstava této malířky se dosud v Čechách neuskutečnila. V roce 1966 sice byla uspořádána výstava Jindřicha Štýrského a Toyen v Brně a Praze, ale první velká přehledná retrospektiva se koná až nyní v Domě U Kamenného zvonu a ve Staroměstské radnici. Představuje půl století vývoje malířčiny tvorby, obrazy, kresby, grafiky, knižní ilustrace, textilní návrhy i scénografické projekty. Díla sem byla zapůjčena ze státních i soukromých sbírek jedenácti zemí světa včetně České republiky.

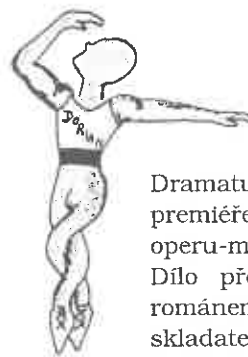
Společně s J. Štýrským vymyslela Toyen ve 20. letech nový výtvarný směr nazvaný artificioelismus, ve 30. letech se pak přiklonila k surrealismu. Hodně experimentovala a jako jedna z prvních užívala efektu lití a stékání barev. Do barevné pasty přimíchávala písek, aby

dosáhla dojmu plastičnosti obrazů. Na prožitky z druhé světové války reagovala apokalypticky laděnými cykly.

Trvalým připomenutím ojedinělé výstavy, konané od 12. května do 27. srpna, se stane katalog, který vydá Galerie hlavního města Prahy spolu s nakladatelstvím Argo. □

- €Z -

Dorian Gray trochu jinak

Dramaturgie Státní opery Praha uvedla 13. května ve světové premiéře v rámci mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro operu-muzikál Dorian Gray izraelského skladatele Isaaca Steinera. Dílo překračující hranice operního žánru je stejnojmenným románem Oscara Wilda pouze inspirováno; libreto si napsal skladatel sám. □

- €Z -

Zeptali jsme se na váš kulturní život

Rozhovor pro třetí číslo Pavučiny nám poskytla paní doktorka Iva Dostálková za asistence své jezevčice Káči.

První otázka: můžete nám prozradit něco o tom, co ráda čtete, popřípadě doporučit nějakou knížku, která stojí za přečtení?

No, vzhledem k tomu, že v současné době tady distančně studuji doktorandský stupeň, nemám na čtení moc času. A když už, tedy spíš něco lehčího. Teď si půjčuji od pana profesora Veselovského detektivky, vždycky po dvou, a ty pak čtu. Nebo, když je mi těžko, tak Betty MacDonalovou. Mám také moc ráda Karla Čapka, doma máme snad všechno z jeho spisů, ale to chce opravdu ten čas. To spíš vy byste mohli doporučovat. (Připojuji se k paní doktorce, vy byste opravdu mohli doporučovat. Vaším recenzím a názorům na knížky, filmy apod. jsou stránky Pavučiny stále otevřené.) No a teď mi půjčila paní inženýrka Bočková knížku *Jak přežít dospívání svého dítěte*, tak jsem si ji s velkou chutí přečetla (mám syna v tom věku). Ale musím říci, že na některé věci (jako třeba mít trpělivost,

jak tam radí) jsem nenašla dost sil.

A co hudba, máte nějaké konkrétní oblíbené žánry nebo autory?

Se synem máme oba rádi vážnou hudbu. Z autorů je mým nejoblíbenějším Leoš Janáček. Já mám potom ráda i to, co poslouchají dnešní mladí, to znamená Hůlku, Lucii a tak. Ráda se podívám i na balet, jak v televizi, tak i v divadle.

A hrajete nebo hrála jste někdy na nějaký hudební nástroj?

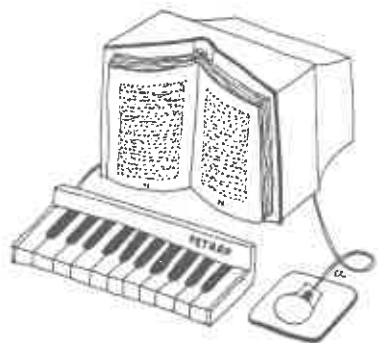
Hraju na piano. Syn hraje na housle, takže si zahrajeme i společně. Doma máme harmonium a klavír...

Ještě mám jednu otázku - rozhlas a televize. Jaký je váš vztah k nim? Dáváte jednomu z nich přednost?

Rádio poslouchám, hlavně Radiožurnál, ten často. To mám vždycky chuť tam zavolat - takové ty různé diskuse a debaty se mi hodně líbí.

Televize - to už méně. Když se k ní dostanu, je většinou už dost pozdě večer. Filmům dávám přednost českým, americké mi moc neříkají, nějak se do nich nedokážu vžít. Na rozdíl od syna, ten si z toho vždycky něco vezme. A když se bavím tady se studenty, tak také. Já spíš ty české, některé se mi líbí víc, některé méně, ale když běží něco takového v kině, snažím se to nezmeškat. Hvězdné války a podobné věci, na to moc nejsem. □

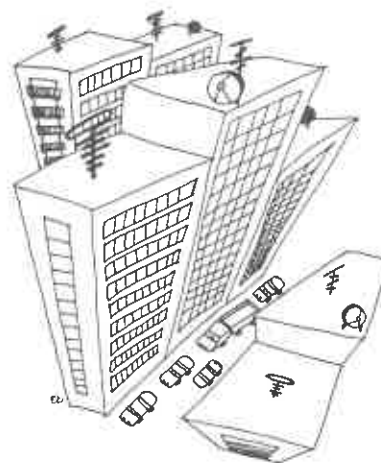
Paní doktorka Dostálková nabídla Pavučině spolupráci v tématu počítače, hlavně co se týče situace na fakultě, počítačové literatury (protože to už se do kultury *sensu stricto* zařadit nedá) a podobně. Máte se tedy nač těšit.

KOYAANISQUATSI

V jazyce indiánského kmene Hopi znamená toto slovo „stav volající po změně života“, „vykolejený, zmatený život“, „život v šíleném tempu“ a podobně. Pro nás to může mimo jiné znamenat také vynikající film, dokument, či snímek. Zkrátka umělecké dílo režiséra Godfreye Reggia a minimalistického hudebního skladatele Philipa Glasse. Natáčeli ho asi 9 let v Severní Americe a lidé ho poprvé zhlédli v roce 1981.

Jsem trochu v rozpacích, jak vám přiblížit, o co vlastně jde. Je to sled estetizovaných obrazů a záběrů bez děje, které jsou pečlivě a promyšleně poskládány za sebe. Divák nejprve obdivuje krásy naší planety, aby se postupně prokousával k lidské civilizaci. Vše je zrychleno a doprovázeno minimalistickou hudbou, takže celek působí velmi dramaticky a přesvědčivě. Ačkoli není vyřčeno jediné slovo, je na konci každému jasné, že tento (tedy náš) způsob života se dlouho vydržet nedá. Úplně na závěr je přeložena část prorockých zpěvů indiánského kmene Hopi, které symbolicky vyjadřují hrůzy, jež si člověk na sebe přivolá svým nezodpovědným chováním. Snímek není udělán líbivě a nutí k přemýšlení o tom, čeho vlastně lidstvo dosáhlo a kam spěje naše "severozápadní" kultura.

Godfrey Reggio natočil dále i snímek *Powaquatsi* (fonetický přepis) zabývající se jižní, tedy chudší částí Země a v současnosti tvoří *Nadiquatsi* (taktéž fonetický přepis), v kterém se snaží najít východisko. Je také autorem kratšího snímku o zvířatech *Anima mundi*. Možná Vás Reggiův meditativní a kritický pohled na svět uvrhne na chvíli do deprese, ale rozhodně stojí za to ho vidět. □

Lucka Bruchtová

Něco z Nietzscheho: Dnes a kdysi

Co záleží na veškerém umění našich uměleckých děl, když ztrácíme ono vyšší umění, umění svátků! Kdysi byla všechna umělecká díla vztyčena podél velké sváteční cesty lidstva, jako upomínky a památníky vysokých a blažených okamžiků. Dnes chtějí lidé odlákat uměleckými díly vyčerpané a nemocné ubožáky z velké cesty utrpení lidstva, alespoň na slastnou chvíličku,

nabízejí jim malé opojení a malé šílenství.

Co k tomu dodat? Oproti konci 19. století se situace ještě více vyhroutil. Pilní jak včeličky šetříme vteřiny a v bezvědomí ztrácíme týdny. Heidegger tomu říkal "zapomenutost bytí" a mně se to zdá být dostatečně výstižné.

Myslete na smrt!

Milan Souček

RUBICON je poradenské a kulturní centrum pro mládež, které vzniklo v roce 1995. Cílem tohoto občanského sdružení je poskytnout prostor pro mladé lidi, kteří chtějí vyplnit svůj volný čas a mají chuť podílet se na tvorbě našich kulturních i sociálních projektů a programů. Jednou z idejí Rubiconu je také alternativní sociální péče spočívající v poskytování pomoci či zprostředkování léčení např. v oblasti "drogové závislosti". K tomuto účelu slouží "Protidrogová poradna pro mezilidské vztahy", která je určena jak studentům, tak i jejich rodičům. Veškeré tyto služby jsou zdarma a anonymita klientů je zaručena. Jako doplněk této aktivity zajišťujeme preventivní protidrogové přednášky na školách a fakultách.

Během našeho pětiletého působení v Českých Budějovicích jsme vstoupili i do podvědomí kulturní veřejnosti. A to například pravidelnými výstavami v "Galerii začínajících autorů" na náměstí Přemysla Otakara II., vernisážemi a odbornými kritikami v tisku. Z naší nabídky můžeme uvést ještě výtvarný a fotografický ateliér, pravidelné poslechové hudební večery, oblíbené čtené autorské večery, studentské koncerty, přednášky na různá zajímavá společenská a filosofická témata, cvičitelské aktivity (TAI-ČI - čínská cvičení), různá relaxační a meditační cvičení, výpravy na zajímavá místa v okolí Českých Budějovic a pořádání víkendových a letních akcí.

Tato široká nabídka kulturních a poradenských aktivit si již našla své pravidelné příznivce a zájemce, kteří se pak zpravidla sami dále na našich programech podílejí.

Uvítáme každý nápad a podnět, a zvláště pak i dobrovolnou spolupráci studentů.

Sídlíme na těchto adresách: RUBICON, Hroznová 2, České Budějovice 370 01, tel.: 038/6354958, kde je kancelář, Protidrogová poradna a Poradna pro mezilidské vztahy. Kontaktní hodiny: pondělí a středa 15:00 - 18:00.

RUBICON, nám. Přemysla Otakara II., České Budějovice 370 01, tel.: 0604/608761, kde je ve 4. p. Domu umění Galerie začínajících autorů. Zde se konají všechny veřejně přístupné akce. Otevírací doba galerie: pondělí a čtvrtek 15:00 - 18:00. Kontaktovat nás můžete i na ostatních odpoledních nebo večerních akcích. □

Aktuální přehled akcí na měsíc červen je v "Akčníku" Pavučiny.

- Rubicon -
redakčně upraveno

Jak se spisovatelé rozmnožují aneb Historie hry na tvořivé psaní

Prvně jsem se s touthle hrou setkal na podzim 1997, psal o ní Miloš Zapletal v úplně prvním čísle skautského časopisu Kmen. Nebudu se určitě moc mýlit, napíšu-li, že hru na spisovatele vytvořil a propracoval Miloš Zapletal sám. A přátelé, věřte mi, Miloš je vpravdickej spisovatel a má už léta na to, aby dobře věděl, o čem mluví: "Většina lidí si myslí, že spisovatel je člověk obdařený zvláštním talentem. Kdybyste se však zeptali, v čem ten talent spočívá, odpovědělo by vám buď rozpačité mlčení, nebo věta: 'No přece dovedou psát!' 'Vy snad psát nedovedete?' překvapíte svého druhu otázkou a tím ho vyvedete z míry."

Když se nad tímhle zamyslíte, možná vám to přijde jako docela revoluční a taky povzbudivá myšlenka - tady se přece tvrdí, že k umění dobře psát není zapotřebí žádného velevzáštního nadání a že každý z nás to prostě dokáže. Jen někomu by možná pomohlo, kdyby mu jiný poradil, nebo aspoň naznačil, na co si má dát pozor při psaní, i když mu vůbec nejde o spisovatelskou kariéru. Já, jelikož si netroufám takové rady udělat, volám znovu na pomoc Miloše Zapletala:

1. Musíš dobře umět ten jazyk, ve kterém chceš psát.
2. Musíš mít jiným lidem co říct (i když je známo, že někteří spisovatelé svým dílem neřeknou vůbec nic).
3. Musíš mít chuť svoje poznatky, zkušenosti, myšlenky a nápady sdělit druhým lidem.
4. Musíš zvládnout některé řemeslné dovednosti.
5. Musíš mít dostatek vytrvalosti.

A teď přichází bod takřka klíčový: všechny hry na tvořivé psaní se z velké části opírají o čtvrtou a pátou podmínku. Neboť při nich se učíme té řemeslné zručnosti, tj. práci se slovy, volbě slov, jak dlouhé věty tvořit a vůbec veškerým těmhle kejklím. Aby si tohle člověk doopravdy procvičil a dostal to do krve, je třeba mít dostatečnou zásobu námětů na psaní, vybírat z nich a - psát. Tady i Miloš Zapletal končí s teorií a vybízí k tvoření.

Později se jeho myšlenka objevila a trochu rozvinula i na naší fakultě. Na jednom semináři se kdosi (nemusíte dvakrát hádat kdo) svěřoval Richardovi Tichému, že neví, jak napsat seminárku. A Richard, světe div se, začne taky mluvit o cviku ve psaní a o pravidelném cvičení. On sám píše pravidelně sloupky do novin. Čímž se učí, jak sám tvrdí, nacházet myšlenky a vkládat je do slov.

To slovo "pravidelně" mi leželo v hlavě. Tak jsem šel na kolej, sedl si ke stolu a všiml si kalendáře, který na něm stál. Byl to týdenní kalendář s fotkami české krajiny. A začalo se rodit první jihočeské cvičení tvořivého psaní. Poutník Jiří prochází českou krajinou. Každý týden se ocitá na jiném místě a něco, byt nepatrného, tam zažije.

Netvrdím, že jsem zvládal o poutníkovi psát každý týden. Chápu také, že třeba nemáte poutníky rádi. Ale to je v pořádku, proto si nechte poutníka jednou přejít před očima, a pak pište o tom, co je vám nejbližší. □

- ms -

Jarní

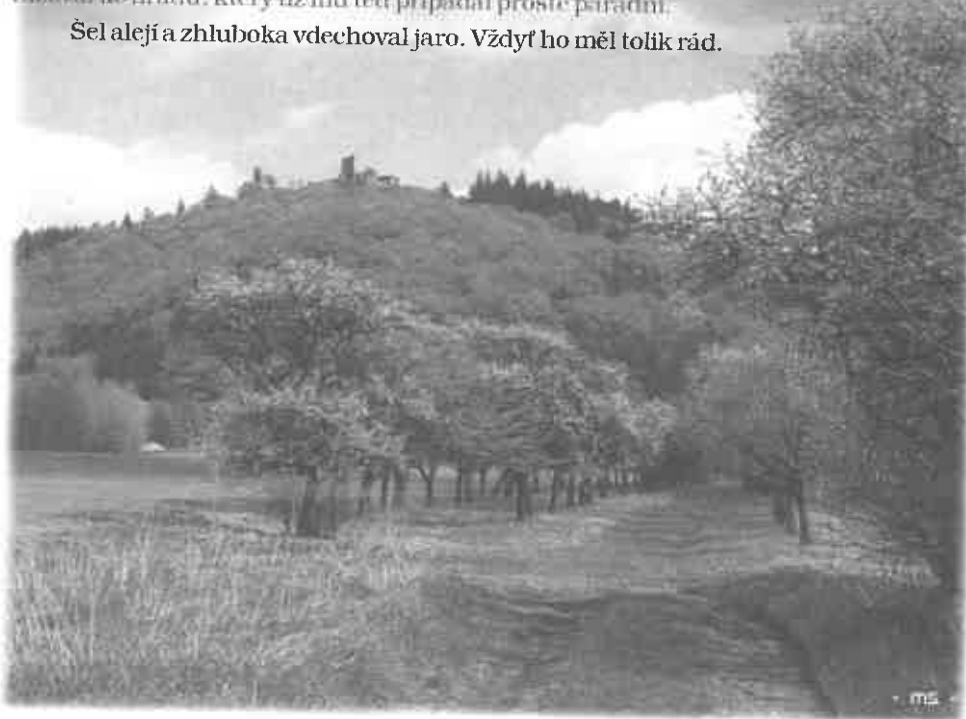
Tentokrát Jiří vůbec nespěchal. Šel zvolna rozkvetlou alejí a z plných plic vdechoval jaro, které měl tolik rád. Pořád se přitom rozhlížel po zemi - hledal totiž nějakou velkou pampelišku, aby měl na co troubit - a tak si ani nevšiml hradu na kopci, který byl vidět už docela blízko vpředu u cesty.

Najednou nějak na pampelišky zapomněl, sebral z cesty tři kamínky a pokoušel se s nimi žonglovat. Jen tak, z čiré radosti. Nikam přece nespěchal a slunce bylo ještě vysoko. Ovšem za chůze mu to žonglování moc nešlo, tak se zastavil, jenže pořád si to tou levou rukou házel moc do strany, a tak každou chvíli sbíral nové kamínky a zkoušel to znova. Moc se to nelepšilo, tudíž si řekl, že ty kamínky byly asi moc lehký a vůbec, že se to s nima prostě nedá naučit. Tak aspoň zkusil, jestli se trefí do kmene nejbližšího stromu, což se pochopitelně netrefil.

Byl z toho takový mrzutý a navíc ho docela bolelo za krkem. Konečně zaregistroval hrad na kopci, ale ten ho moc nenadchnul. Kupodivu, vždyť hrady měl velmi rád. Teď ho ta mrzutost přepadla natolik, že mu tenhle hrad připadal jako pitomá zřícenina.

"Ty jo, ale já jsem taky zřícenina, a taky pěkně pitomá!" zamotával si skoro natilas. Když si uvědomil, jak už dlouho chodí strašně shrbený a jak ho z toho bolí záda, protáhnul se, pěkně si od plic zakřivil, až se všechno kolem zazelenilo, sebral znova kamínky a trochu si s nima frajersky zaházel. Prásknul do bot a pěkně svyzně razoval ke hradu, který už mu teď připadal prostě parádní.

Šel alejí a zhluboka vdechoval jaro. Vždyť ho měl tolik rád.

Přicházíš

*jak rozbřesk nového dne
zpočátku hali tě
mlčenlivá tma
zkráslena slabou září na obzoru
vstupuješ v příválu
slunečního jasu*

Přicházíš

*tak tiše branou osamění
neslyšná pro hluché
bezbarvá slepým
znavené myslí zjevuješ se náhle
průzračně čistá
v nekonečném času*

Ona a on

Vlád'a Chrástný

"Jak se jmenuješ," zeptal se jí.

"Smrt," odpověděla ona.

"Co chceš?" Zeptal se jí.

"Zabít tě," odpověděla ona.

... Zabít tě... Byla tak krásná. Upřeně ji pozoroval. Všimla si toho.

"Jsi krásná," řekl jí.

"Vážně?" Odpověděla s trpkým úsměvem a vlasy se jí svezly z čela.

Zamiloval se do ní. Věděla to. Byla chladná.

Toužil po tom dotknout se jí.

"Ne, ještě ne," řekla stroze.

Možná ho měla také ráda.

Byla mu stále nablízku.

"Vyprávěj," řekla jednou.

A povídal jí celý svůj život.

Když skončil, přistoupila k němu.

Srdce mu prudce tlouklo.

Dívala se na něj smutnými očima.

Pak ho studenými rty políbila na čelo.

To už nedýchal.

Málokdo zemřel tak šťastný jako on.

Přicházíš

(RAK)

Přicházíš

*jsi vůni tajemného jara
nádherně zářivá
kapička rosy
bušení srdce provází tvé kroky
Nebraň se, lásko!
vnímám z tvého hlasu*

Osvícená hora

Boží slzy kanou
po kamenných tabulích,
jak vítr prachí svanou
z cesty lidský hřích.

Kudy víchry dují
nad vrcholky skal,
bílé mraky plují
i má mysl v dál.

Vposled Slunce rozzáří
poutníkovu líc
a Atonovu oltáři
usměv leti vstříc.

-pen-

Bardova píseň

Petr Ondrouch

Já chodím od hradu k hradu
a ještě dlouho budu snad,
a ať visím, jestli pravdu
vám nechci vyzpívat.

O tom, jak jsem se před léty
na cestu dlouhou dal
jen s loutnou a duši poety
a bídě se jen smál.

Když vyšel jsem, čas Vesny vládl,
celý kraj voněl a kvetl,
já o tom chtěl všem zazpívat,
však zatím jsem to nedověděl.

K tomu být bardem nestačí
loutnu a talent mít,
tak jak řemesla jmačí,
musí se člověk naučit.

Já štěstí měl, na barda padl,
jenž sdílné duše byl,
já rýmy znát, na loutnu hrát,
se při něm naučil.

A jak šel čas, my toulali se dál
po zámcích, putykách,
narostl mi vous, já rozpoznal
pravé žití pěvce - básníka.

- Já Vás odněkud znám!

Hm, možná...

- Už jsme se někde viděli?

Nevím, snad.

- Jak se jmenujete?

Nemáte cigaretu?

- Ne, nekouřím.

Škoda, nejste mi příliš povědomý.

- Nejspíš se pletu.

To si nemyslím.

- Máte zvláštní oči, dští z nich
chlad, jestli se neurazíte.

Ne, říká to o mně hodně lidí.

- Není mi ve Vaší přítomnosti dobře,
rád bych už šel.Prosím, stejně mě zase znovu
vyhledáte.

- Proč myslíte?

Slyšíte, křičí ptáci, ječí tak divně, skoro
krutě, nezdá se Vám?

- Ne, nevím, snad ano.

Vidíte tu lampu tam před tím starým
domem? Jak marně a naivně bojuje
s tmou. A přesto se k ní stahují mýry
jako k modle, která je nemilosrdně
zahubí.

- Mluvíte divně, nerozumím Vám.

Čeho si na světě nejvíc vážíte?

- Já? Nevím, není to jednoduchá
otázka.

Snad života samotného?

- Možná, ale co oběť pro lásku?

Ano, láska, ta drží život pohromadě.

Láska Vás bezpečně udrží ve tmě,
daleko od žárovky.

- Láska je světlo, ne?!

Ne. - Milujete?

- Snad kdysi, teď nemám čas. Znáte
to, moc práce.

Ne, neznám.

- Hm... A Vy?

Jistěže miluji, víc než kdokoli na světě.

Náhodné setkání

- Proč
myslíte?Protože vím, co ta
žárovka umí.

- Co pořád máte s tím světýlkem?

Já nic, to Vy.

- Jste divný.

Konečně Vám to došlo.

- Co?

Pochybujete.

- O čem?

Sám o sobě. Pomalu se propracováváte
ze tmy ven.- Mám světlo rád, rád se dostanu
z temnot pryč.

Z temnot možná, temnota není tma.

- Jaký je mezi tím rozdíl?

Podstatný, tma znamená život,
odpočinek. Temnota je ta žárovka,
oslňující světlo.- Smím znát Vaše jméno?
Nepředstavil jste se.Jistě, rád. Jsem ta žárovka, pán
Temnot. Ten záhadný činitel ovlivňující
osud, svádějící slabě na scestí, ze
kterého není úniku. □

Jana Uhlířová

Portrét - Honza Sakař alias SAKI

Kdy a o čem jsi začal psát básničky?

Zhruba v patnácti. Moje první básnička byla věnovaná Tolkienovi. U toho jsem brečel, když jsem ji psal. Elfové, skřeti, skřítci a hobiti - tím jsem tehdy žil. Měl jsem dokonce i Prsten, akorát nefungoval.

Co v tobě probudilo lásku ke knihám?

Odmalička nás naši měli ke čtení, bylo to naprosto přirozený. Nedovedu si představit, že bych mohl existovat bez knížky. Stěny mého pokoje, do kterého se vejde tak stůl a postel, jsou jima obložený - pro mě je to základní věc. Stejně jako ve Stopařově průvodci po galaxii musí mít správně stopař s sebou vždycky ručník, tak já mám s sebou vždycky knížku.

Co čteš a jaké máš oblíbené autory?

Od poezie po sci-fi. Dneska už je mi jasný, že je strašně omezený odmítat nějaký styl, všude se určitě dá najít něco dobrého. Geniální je Leonard Cohen: básník, spisovatel, hudebník, textař. Žeru Nathanaela Westa, třeba Den kobylek, dostal mě *White noise* Dona DeLilla. Poslední dva si libujou v absurditách, smějou se umělejm hodnotám, a to mě hrozně oslovuje. Z poezie se mě doteď dotýká Gellner,

jednoznačně Holan, Seifert pro to, kým byl.

Co Tě vlastně přivedlo na vysokou?

Nejspíš dvě věci. Jednak jsem si byl jistý, že to bude angličtina, která mě hrozně bavila už od základky. Za druhý strašně moc miluju češtinu. Je to krásnej jazyk, bohatej, nabízí obrovskoj prostor k manévrování, k tvoření novejš slov. Vždycky mě bavilo číst a pokoušet se něco plodit, tak proč v tom nepokračovat jako student?

Na můj vkus jsi toho napsal docela hodně. Jak se to jeví Tobě?

Málo. Nejenom co se týče básniček, vůbec, mám pocit, že textu obecně ze mě proudí zoufale málo. Nesnáším napodobování, a navíc dost dobře neumím předělávat svy věci, i když je to kolikrát na škodu: mám strach, že bych je ještě víc zmrvil.

Troufnul by sis nějak charakterizovat svůj styl?

Těžko, ještě pořád hledám ksicht. Schválně a rád používám slova, který nejsou úplně běžný, včetně novejš, vlastních. Jazyk je nástrojem myšlení a obohacení slovní zásoby znamená většij prostor pro vyjádření myšlenek. Bavi mě rozkopávat strnulostj v jazyce, jít proti stereotypizaci. Formu ale držím, striktně veršuju, moje chápání poezie je s tím svázaný.

Vyznáváš nějakou filozofii nebo víru? Z některých Tvých básniček čiš temnota...

Nejsem věřící, Bůh se ve mně neujal. Neztotožňuju se ani s žádnou filozofií, alespoň ne vědomě. Míval jsem ale gellnerovskoj tendence, který ve mně ještě krapet doznívaj. Mám rád noc a tmu coby přítomnost světla. Ne

takovou, která kypí hemžením negativních věcí, ale tmou neupírnou, bezpříznakovou...

Hodně Tvých věcí má milostnou tematiku. Co Ty a láska?

Miluju lásku! Jsem hodně citovoj člověk, potřebuju pro někoho dejchat, někoho mít, v někoho věřit. Ty ne?

Co je pro Tebe ještě podstatné?

Hudba. Ta je pro mě skoro stejně důležitá jako jazyk, je to forma komunikace. Třeba kapela Bad Religion: do skvělój muziky včleňujou geniální texty s neuvěřitelnou slovní zásobou. Je to punková kapela, pročež si každěj představí chocholatý maniky, který všechno rozbíjej, ale oni jsou to punkeři ducha. Snažej se nepodléhat mainstreamu, nepodřizovat se prázdněj autoritám. Mít vlastní, kritickej rozum, kterej tě povede.

Omlouváme se za technickou chybu v minulém čísle, kde ze Sakiho básničky vypadl poslední verš: "že do smyček se zamotal?"

- redakce -

Procházela Tvoje tvorba, básničky, nějakými etapami?

Fuj, etapy. No, když už, tak asi dvěma. Ty z první už sotva někdo uvidí. Nepřijdou mi dobrý na to, abych s nima vylejal. Líbí se mi v nich některý verše, slova, ale dohromady to vyzní strašně pateticky, naivně. Líbí se mi, co řekl, tuším, Umberto Eco: básně v mládí píše skoro každěj. Rozdíl mezi dobrým a špatným básníkem je v tom, že dobrěj je spálí, kdežto špatnej je vydá.

Po chvíli: Co si dáš po tom kafi?

Asi další kafe.

To ale nebudeš moct v noci spát?

Já stejně poslední tři noci nespal...

Za rozhovor děkuje Petr N.

Víření barev

Víření barev, ostré tóny.
V poplachu citů ztrácím rád.
Sireny ječí, taktěž zvony
jaly se vedvi rozečklát
pokřídanou chvíli věčnou věků
a sametová ústa - den
se, coby člověk po člověku
vytráci ve hluk beze stěn.
Dát světu prst, a ruku ztratit,
a srdce, pevně srostlé s ní.
Co vzato jest, již nelze vrátit.
Zbývá má duše.
Poslední.

Klevetání

Saki

Až ranni červenání
oblohu pochroumá
a žilou rozesnělých přání
nový den začlounmá,

očička rozespala
nastaviš světlu vstříc;
sluneční kotouč zsalá
a vrostle čím dál víc,

ač možná mlhou zpítý
a nadpřítomným mrzecem;
se sluncem vzejdou mjtý
o noci s předúrazem.

Ó ústa těch, kdo jiných
svědomí zpýtují -
ve vašich jicnech stinných
větší zla bytuji.

Nemáte, nežli moc
nad regimentem klevet,
jenž nurumlnou noc
v rejdiště hřichu převed'.

Jen vjasměch vašim snahám
či soucit přísluší.
Bud' pouze já, kdo sahám
svých skvrn na duši!

Až větry ranních vzruchů
do oken zadují,
donesout Tvému sluchu,
že mockrát DĚKUJI!

Apollon

Saki

Půlnoční ticho sám jsem pil
a neplakal
a netesknil
než Apollon vstoupil do mé sluje
a pravil: Těž Slunce existuje!
Já smuteční buben tehdy vzal
a bubnoval
a bubnoval
a zaplakal těž do rytmu
protože Slunce
vraždí
tmu.

(A)morek

Saki

Přij nejsem tím, kdo do tvých dnů
by vstoupit směl, jen do noci.
A vstoupil, ve svém prachbídnou
a třasořitně bezmoci
a nechtěl - pochop, nemohi - vic
než morek z mrtvých kostí ssát.

Tisíckrát přísahám nemít rád
kolhubymedomazal hlád
hlád po vyznání z plných plic
a zkoušel hrát
že umí brát
nedávat, brát

a ono nic

Exkurse Bílé Karpaty

v rámci semináře Vybraná chráněná území světa

aneb Když nastaly deště

19.5. Ráno v 7:00 se účastníci exkurse (něco přes dvacet lidí) shromáždili k odjezdu. Vyjžděli jsme s drobným zpožděním, poněvadž jeden kolega scházel. Nakonec mu musela jít jedna účastnice udělat budíček. Ing. Urban zažertoval, že se máme domluvit na trestu pro nešťastníka za to, že nás zdržel. Padl návrh, ať ho necháme na konci exkurse umýt všechny boty, ale návrh nebyl pro přílišnou krutost podpořen. K nešťastníkově štěstí, jak se po třech dnech ukázalo.

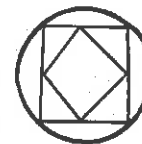
Nejprve jsme jeli do Veselí nad Moravou, kde jsme se setkali s dr. Květem a manželi Jongepierovými ze správy CHKO Bílé Karpaty. Zdejší pracoviště je poněkud unikátní, neboť zde sídlí kromě pracoviště správy ještě pobočka ČSOP a VIS Bílé Karpaty. V budově se rovněž nachází informační centrum, kde lze zakoupit mapy, pohledy a různé informační materiály. Po krátké přednášce o historii vzniku CHKO Bílé Karpaty a současných

problémech a projektech jsme se jeli ubytovat do autocampingu Lučina, asi 20 min. jízdy od Veselí. Ubytování v podstatě spočívalo v postavení stanů. Nedůvěřivě jsme sledovali oblohu, která každou chvíli hrozila si odlehčit. Alespoň nás milosrdně nechala zbudovat naše přenosné domovy, ale těsně poté si řekla, že jsme moc špinaví a bude záhodno nás trochu pokropit. Vodou opravdu nešetřila - přšlo téměř nepřetržitě po celou dobu naší výpravy do SPR Čertoryje, tedy až do večera.

Na Čertoryjích jsme poznali, co to je karpatská květnatá louka. Obklopovaly nás skupinky listnatých stromů, mezi nimiž byl kromě dubů i např. jeřáb břek. Na loukách bylo několik pokusných ploch - součást projektu managementu zdejších luk. Mohli jsme se na vlastní oči přesvědčit, co by se s karpatskými loukami stalo v případě, že by se přestaly každoročně kosit.

Obloha se vyjasnila až v okamžiku našeho návratu do autocampingu.

Logické úlohy

1) Je-li průměr kružnice na obrázku 100 mm, jaký je obsah malého čtverce v kružnici?

2) Bratři v Turecku (pro účastníky fakultní exkurse)

Bratři na dovolené v Turecku navštívili restauraci. Neuměli turecky, a proto si objednávali jen tak od oka, a ještě jim přinášeli jídla najednou,

takže nemohli rozeznat, co je co.

Vit si objednal much a kali, a přinesli mu polévku a koláče. David si objednal amali,

much a ali a dostal polévku, rýži a skopové maso.

Vašek si objednal ali a puri a dostal skopové maso a brambory.

Standa si objednal ali, kali a amali. Co mu donesli?

3) Z patnácti zápalek vytvořte obrazec dle nákresu. Pak přeložte 4 zápalky tak, abyste dostali dva čtverce.

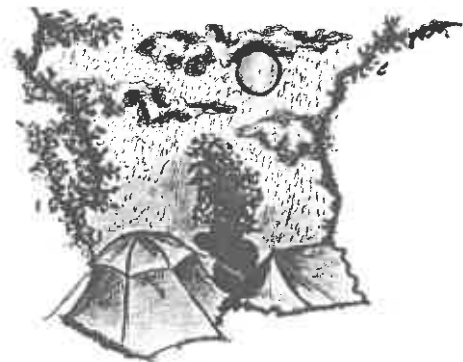
4) Pro vášnivého rybáře:

Rybář se chlubí úlovkem: "Samotný ocas váží 3 kg, hlava tolik, kolik ocas a polovina těla a tělo tolik, kolik hlava a ocas dohromady. Kolik vážil úlovek? - 400g"

Mnohým z nás se vymstila pohodlnost brát si s sebou náhradní boty - nezbylo než zůstat v těch čvachtajících, strčit je v kuchyňce do trouby, případně vysomrovat náhradní boty od někoho, kdo si vzal troje. "Mobilní společenstvo" (aneb skupina lidí vlastnicích mobilní telefon) si vzájemně sdělovala, zda má či nemá na tomto odlehleém místě signál. Zjistila jsem, že Eurotel má možná pokrytí široko daleko, ale ne hluboko, poněvadž v našem zapadlém údolíčku zůstal můj přístroj zarytý hluchý. Když si chtěl člověk zavolat, musel to spojit s výstupem na blízky kopec.

Večer byl krušný - pár šilenců se šlo vykoupat do nádrže, aby se potom šli zahřát do hospody. Přestože představa hospody byla lákavá, dal zbytek výpravy přednost jakž takž suchým stanům - hlavně už vyzout to čvachtavé na nohách a převléci se z mokřých svršků (možná i spodků, déšť byl opravdu úporný).

20.5. Opouštět vyhřátý spacák do ranní zimy hraničilo s masochismem, ale co naplat, odjezd byl nekompromisně naplánován na 8 hodin. Po krátkém čase na nákup ve Veselí jsme jeli s paní Jongepierovou na pokusné

plochy. Byly zde opět kosené a nekosené louky a dost zajímavé plochy, na nichž probíhá snaha o přeměnu pole na původní louky. Nutno podotknout, že snaha vcelku úspěšná - bylo těžké při pohledu na louku, která se příliš nelišila od těch, jaké jsme viděli na Čertoryjích, uvěřit, že zde ještě nedávno bylo obdělávané pole.

Zajímavé bylo i povídání o "vytváření" těchto luk. Je třeba pozemek osít vyváženou skladbou rostlinných druhů - tato skladba se zjišťuje důkladnými studii luk původních. Vyjeli jsme na místo, kde jsou pěstovány rostliny z luk na semena, která poté slouží k osetí bývalého pole. Pohled na pruhy půdy, kde místo brambor či obilí jsou cíleně pěstovány luční byliny, byl poněkud nezvyklý.

Na chvíli jsme navštívili oblast sadů a setkali se s panem Tomčalou, jenž nám řekl něco o místních odrůdách ovoce. Pěstují se zde zejména švestky (hádejte na co :-)), třešně a hrušky. Pan Tomčala právě páčil křoviny, zejména hloží, které by nastoupily všude, kde by se přírodě nechala takzvaně volná ruka. Vysekávat nálety a křoví, aby se udržel krajinný ráz, kvůli kterému jsou vlastně Bílé Karpaty chráněnou oblastí, je velice namáhavá práce. Jelikož celou dobu střídavě přšelo a vál poměrně ostrý vítr, uvítali jsme polední přestávku ve Veselí a zaútočili jsme kolektivně na nejbližší hospodu. Měli dobré svařené víno - pro jeho chuť a pro chlad sužující moje teplomilné tělo jsem neodolala a požádala ještě o jeden svařák; naštěstí jsem z Moravy a čtyři deci mě do stavu "cantare" nemohou dostat:-)) Rozloučili jsme se s manželi Jongepierovými a posílnění se vydali vstříc dalšímu "výsadku", tentokrát na jalovcové louky "ošetřované" pastvou hovězího dobytka.

Ujal se nás jeden místní člověk a vyrazili jsme vzhůru na pohledný svah s jalovci a občasnými listnatými keři či stromky. Celkově vypadala krajina velmi malebně, možná i proto, že jsme konečně po zimě a dešti spatřili sluneční kotouč. Celá louka byla obehnaná (zvědavci se přesvědčili, že elektrickým) plotem, za nímž se páslo stádečko nezvykle barevného jatečního skotu. Náš průvodce bez váhání zamířil přímo mezi rohaté sudokopytníky - prý jsou hodní. Krávy snad ano, ale chovný býk nás zdrtil pohledem tak výmluvným, že ho nikdo z nás nepochopil špatně. Asi už se mu zdálo, že mu jeho holky a potomky okukujeme příliš dlouho.

Na závěr namáhavého dne jsme zavítali do bukového lesa. Ing. Urban byl zjevně ve

svém živlu a během krátké přednášky se dostal od lesnictví až ke světovým cenám dřeva a různým machinacím s touto přírodní surovinou. Po tomto posledním výsadku jsme vyjeli k "domovu". Na tomto místě bych ráda vyjádřila obdiv k řidiči našeho autobusu, který se s tím dopravním prostředkem dostal téměř všude - neodradilo ho impozantní stoupání, ani sílnice takové kvality, že jsme po každých pěti metrech lítali do stropu kvůli dirám jako po granátu. A dovezl nás v pořádku tam i zpět.

Večer bylo ještě sezení s "vedením" ve velké místnosti ěudovy, jež byla součástí autocampingu. Diskuse byla ale asi o půl jedenácté předčasně ukončena, protože hrozilo nebezpečí, že tam polovina lidí usne. Seběpoutavější vyprávění nemohlo oživit unavené organismy, které konečně chvíli seděly v suchu a teple. Zapadli jsme do stanů jako Němci do krytu.

21.5. V dalším chladném ránu jsme se zahřáli balením - o půl deváté jsme již opouštěli autocamping směrem na Veselí nad Moravou. Během cesty se hlasovalo, zda jít či nejít, a v případě, že jít, tak na jak dlouho, na výstavu sukulentů a terarijních zvířat, která ve městě právě probíhala. Po několikerém hlasování rozhodl Ing. Urban o kompromisu a poučil nás, že v demokracii se sice o všem hlasuje, ale nakonec se stejně musí najít jeden člověk, který to rozstřípne. Ale na výstavu se šlo, takže si přišli na své i ortodoxní zoologové (těch sukulentů tam zas tolik nebylo:-)).

Projížděli jsme kopaničářskou oblastí po úpatí mohutného hřebene obou Lopeníků, Malého a Velkého. Dr. Květ nám během exkurse vyprávěl vždy i něco z historie celého kraje - bývala to několik století země nikoho, protože české území končilo řekou Moravou a Uhry začínaly až za Váhem. Půda zde ale byla vhodná k pasení dobytka, takže obě strany sem vyháněly svá stáda. Byla to však rovněž oblast nebezpečná, nikdo zde na nic nedohlížel, takže se stáda vesele kradla, pářily se vesnice. Tato pohnutá minulost se nejvíce odrazila v místním folkloru, který je velmi bohatý a zahrnuje i tuto nepřilíš známou kapitolu našich dějin.

Naši další zastávkou byl výstup do sedla Kykuly, kde jsme si s náležitým nadšením překročili slovenskou hranici. Nejmenovaný kolega se smyslem pro recesi se na Slovensko

vymočil, stojí přitom na české straně. To už bylo i hezké počasí, dobrá nálada, poměrně slušná viditelnost. Kdo se držel dr. Květa a jeho mapy, mohl získat cenné zeměpisné informace, zvláště pokud v oblasti nikdy nebyl. Opravdu poslední zastávkou v CHKO byl CHPV Lom Rasová, kde od kalného jezírka na jílovitém podkladě směrem vzhůru probíhá přirozená sukcese zdejšího rostlinného společenstva. Viděli jsme ještě nekvetoucí krušník a spoustu vstavačů. Někteří z nás si jezírko celé obešli, pěšinka vedoucí okolo vypadala vcelku přívětivě, avšak k našemu velkému překvapení končila nad vysokým jílovitým břehem spadajícím prudce zpět na přístupovou cestu. Ale terénní student biologické fakulty se nezastaví před ničím - přece se nebudeme vracet.

Tím naše putování (respektive popojíždění) po Bílých Karpatech skončilo. Rozloučily se s námi krásným počasím a svěží mozaikou luk, polí, lesů a vinic. Je to oblast, která si ochranu skutečně zaslouží, ale ochranu citlivou, aktivní a hlavně rozumnou. □

CHKO Bílé Karpaty

CHKO Bílé Karpaty byla zřízena 3.11.1980 na ploše 715 km². Bílé Karpaty představují nejzápadnější část karpatského masívu. Geologicky jsou tvořeny flyšovými horninami s typickým střídáním tenkých vrstev jílovců, slepenců a pískovců. Snadno nasáknou vodou a horní vrstvy se pak často sesouvají. Nejvyšší vrchol Velká Javořina měří 970 metrů. Převládají masivní ploché hřbety bez velkých výškových rozdílů.

Z moravské strany odvádí vodu řeka Morava, ze slovenské Váh. Území je méně než z poloviny pokryto lesy. Nejvýznamnějším vegetačním typem jsou bučiny. V nižších polohách převládají doubravy, dubohabřiny a význačná teplomilná společenstva.

Nejznámějším a typickým krajinným prvkem celé oblasti jsou tzv. bělokarpatské květnaté (též orchidejové) louky podmíněné historickou činností člověka. Jsou to rozsáhlé luční komplexy v jihozápadní části CHKO využívané v minulosti jako jednosečné louky. Vyznačují se úctyhodným druhovým bohatstvím - na ploše 0,5 x 0,5 m lze nalézt až 75 druhů rostlin.

Nejvýznamnější skupinou rostlin, podle níž dostaly louky svůj název, jsou zástupci čeledi vstavačovitých. K nim patří dnes již kriticky ohrožený tořič čmelákovitý, ohrožený rudohlávek Jehlancovitý, vstavač vojenský, osmahlý a trojzubý i poměrně hojná hlavinka horská. Celku vévodí nyní již sporé mohutné duby - pozůstatky původního lesa.

Ze vzácných druhů hmyzu lze spatřit otakárka lenykvového, jasoně dymnivkového, tesaříka alpského. Z ptáků zde hnízdí například čáp černý či krkavec velký. V lese se lze vzácně setkat s kočkou divokou, rysem ostrovídem nebo i zbloudilým medvědem brtníkem. Občas se sem může zatoulat i los.

Zcela odlišným typem krajiny jsou Kopanice - chalupy obklopené často terasovitými poličky prostřídány sady, loukami a pastvinami. Je to oblast člověkem přetvořená a hojně využívaná, nenarušuje však celkový ráz krajiny, spíše jej dotváří.

V roce 1996 byla CHKO Bílé Karpaty zařazena do sítě biosférických rezervací UNESCO. V CHKO se nachází přes 50 chráněných území. Zajímavé jsou např. SPR Čertoryje, kde v současné době probíhá projekt na udržení a ochranu květnatých luk se skupinami listnatých dřevin, nebo CHPV Lom Rasová, kde lze sledovat přirozenou sukcesii rostlinných společenstev. □

Kontakt:
Správa CHKO Bílé Karpaty, Nádražní 318, 763 26 Luhačovice. Tel., fax 067 / 933710, 932580
E-mail: btlekarp@schkoecr.cz

- Mara -

Řešení:

1) Obsah čtverce je 25 cm², jelikož strana čtverce se rovná poloměru kružnice a ten je 5 cm.

2) Standa dostal skopové maso, rýži a koláče.
3) obr.
4) Ryba vážila 24 kg.

				
Po poledním spánku...	...jsem šel na procházku...	...jen tak bez cíle...	...na jedno zakázané místo...	...přede mnou ležela dívka...
				
...opatrně jsem se k ní blížil...	...pořádně to se mnou měvalo...	...zábrany ze mne rychle spadly...	...v mém karavanu...	...jsme si dali kávu...
				
...a pak vklouzlí do postele...	...nejprve rozhodila stranou je dnu nohu...	...a pak i druhou...	...já neměl u sebe žádný kondom...	...začali jsme se zmlít v rozkoši...
				
...bylo to velmi krásné...	...náš chťič stoupal...	...několikrát jsme to opakovali...	...byli jsme v 7. nebi...	...najednou vykřikla: "STOP"
				
...pozor nebezpečí...	...zapomněla na antikoncepční pilulku	...příliš pozdě! Zpět jsem už nemohl...	...svět se hroutil před očima...	...a již nám přijždli svatebčané...
				
...o 8 měsíců později mi volali...	...z nemocnice...	...že to jsou dvojčátka - holčička a chlapeček	...jsme šťastná rodinka...	...ale za jakou cenu.

- POSTERY - GRAFIKA - POSTERY -

Potřebujete kvalitní grafickou prezentaci svých výsledků?

Poté, co vymyslíte a nahrubo napíšete její obsah, máte na výběr ze dvou možností -

bud':

provedete pracnou editaci textů
potrápíte se s tabulkami a grafy
naskenujete a upravíte obrázky
vše načrtnete a sestavíte...
... vytisknete
vystřiháte, dokreslíte a...
... nalepíte

nebo:

kontaktujete obecně prospěšnou společnost Attavena

a tím získáte:

čas
originální grafiku ladící s obsahem
odborné grafické zpracování
kvalitní jednoduchý a snadno instalovatelný poster

Můžeme nabídnout také rychlé a pružné jednání, snadnou dostupnost a otevřenost vašim pocitům.

technické informace:

čas: nejlepší je dohodnout se alespoň týden předem, minimální doba na poster jsou dva dny

podklady: prakticky v jakékoli podobě (standardně Word, Excel, Corel,... ; hardcopy - texty, fotografie apod.)

formát: Standardně A1 (60 x 84 cm) nebo A0 (84 x 120 cm), lze domluvit i individuálně

papír: tisk na různé druhy papírů, nejlepší vodovzdorný Tyvek

způsob: kontakt - převzetí podkladů - vytvoření návrhu - konzultace - úpravy - konečné schválení - tisk - poster na vašem stole

cena: záleží na formátu vstupních dat, kvalitě tisku, velikosti papíru a složitosti celého posteru
podle našich dosavadních zkušeností je obvyklá cena 1 450 Kč za tisk (Tyvek A0) a cca 2000 Kč za práci

zvláště studentům nabízíme:

scan a úpravu fotek,
tisk na Laser Jet 2100 (čb, rozlišení 1200 DPI),
zálohování dat na CD

kontakt:

stabil - 038 / 777 23 57
mobil - 0603 / 895 312

e-mail: zklouda@tix.bf.jcu.cz
osobně: budova Autoparku, 1.patro,
místnost č. 206

Att.

Odpovídáme čtenářům:

Neměli byste to přehnat se stále víc rostoucí kvalitou Pavučiny - aby pak nenastal efekt sinusovky, známý u předchozích časopisů...

Děkujeme za skrytou pochvalu. Kvalita každého časopisu závisí na mnoha proměnlivých faktorech. Jedním z nich je obsahové složení - takže na rostoucí kvalitě Pavučiny se obrovskou měrou podílí její přispěvatelé. S potěšením musím konstatovat, že jejich počet stoupá číslo od čísla. Tím jde nahoru také obsahová pestrost, a ta je čtenářům nejmíc "na očích". Na "efekt sinusovky" u Pavučiny nevěřím. Myslím si, že jak mezi studenty, tak i mezi přednášejícími je plno zajímavých lidí se zajímavými názory. A pokud by náhodou tato studnice informací vyschla, budeme hledat dál, za branami fakulty. Dopředu připravujeme články, sháníme nové zdroje, vymýšlíme nové rubriky, ptáme se na to, co byste vy, čtenáři, rádi našli v dalším čísle... prostě možností na "zlepšování se" je v každé oblasti časopisu nepočítaně. A naším cílem je vám všem pravidelně přinášet zajímavé "početníčko" pro chvíle volného času. Takže co byste řekli třeba takové "exponencele"? :-))

Špatně se mi shánělo druhé číslo. Což takhle zlepšit distribuci?

Děk za informaci. Musím uznat, že v této oblasti trochu zmatáváme. To víte, nejsou na to lidi... V současné době vše funguje dle následujícího schématu: přivezeme Pavučinu, rozdělíme ji prodejcům (těm "mobilním"), ti mají mezi sebou dohodnuté hodiny prodeje (najdete je většinou, jak pobíhají v blízkém okolí vrátnice), dále se Pavučina doručí na místa stabilní - knihovnu BF a AVČR, sekretariát děkana, sekretariáty ÚMBŘU a PAÚ a na Sádky. Posledním "zachytným" místem prodeje jsou hodní lidičkové na kolečích (jejich jména a čísla pokoje jsou vždy uvedena na letáčcích na kolejniích nástěnkách). Pro dobu budoucí připravujeme možnost předplatného - takže byste se vůbec nemuseli starat a shánět, ale měli byste svůj čerstvý výtisk přímo ve schránce. Tak a teď této otázky využijí k volání po dobrovolnících, kteří by nám s distribucí pomáhali - za stravu, noceh, výtisk Pavučiny zdarma a pusu na čelo na dobrou noc... :-))

Stále platí to samé - veškeré dotazy a připomínky k časopisu (a pochvaly obzvláště) můžete na kousku papíru do "senát-bedny" ve vestibulu
Řáda na ně odpovím

Věra Cihlářová (šéfredaktorka)

PAVUČINA

časopis (nejen) studentů Biologické fakulty Jihočeské univerzity * **vydává:** Attavena, o.p.s., Branišovská 31, 370 05 České Budějovice * **stabil:** 038/777 2357, mobil: 0603/895 312, e-mail: attavena@atlas.cz * **redakce:** Branišovská 31, Autopark č. 206, e-mail: pavucina@tix.bf.jcu.cz * **šéfredaktor:** Věra Cihlářová * **redaktoři:** Petr Novotný, Miša Uhlířová, Lukáš Šmahel, Eliška Zapomělová * **ilustrace:** Eliška Zapomělová, Lenka Stará, Petra Mléková, Věra Cihlářová, Miša Uhlířová, Helena Chvojková * **foto:** FotoArchív BF a Attaveny (Petr Znachor - str. 4,7,42,43,44; Zdeňka Křenová - str. 12; Linda Podlenová - str. 23,24; Miša Uhlířová - str. 38,39; Danuše Vašková - str. 62; Honza Vambera - foto na záložce * **technické zabezpečení a grafická úprava:** Zdeněk Klouda, Danuše Vašková * **tisk:** Tiskárna Posekaný * vychází pětkrát ročně * náklad 200 kusů * prodejní cena výtisku: 20 Kč * vyšlo 12. června 2000 * **UZÁVĚRKA 4. čísla je 9. října 2000**

Zveřejněné příspěvky se nemusí shodovat s názory redakce.

Paříků v filmový klub – promítání filmů v kongresovce (BF):

středa 14.6., asi 19:00 – Dvanáct opic

pravděpodobně v úterý 20.6., asi 19:00 – Mikrokosmos

VÝZVA:

Pořádáte-li nějakou exkurzi či jinou akci a chcete na ni upozornit ostatní, můžete využít Akčníku!

Krátkou informaci o akci doručte prosím jedním z těchto způsobů: osobně L. Šmahelovi (K1 601) nebo přímo do redakce Pavučiny – autopark č. dv. 206 e-mailem na adresu LukasK@tix.bf.jcu.cz či Pavucina@tix.bf.jcu.cz

Dodržujte prosím termíny uzávěrky – uzávěrka příštího akčníku je 9. října. Na později doručené informace nemůže být brán zřetel.

studentský spolek „**REPETYNKA**“ vás zve na

autorský večer s besedou „**Mlejnek na kolejích**“

aneb autorské čtení a povídání s básníkem, esejistou a redaktorem Mf Dnes Josefem Mlejnkem,

13. června 2000 od 19:00 v televizní místnosti na K1

a pravděpodobně 15. června cca od 19:00

na koncert skupiny **Bonsaj č. 3,**

tentokrát pod širým nebem – mezi menzou a výměňkovou stanicí

RUBICON – AKTUÁLNÍ PŘEHLED NA MĚSÍC ČERVEN

Výstava – autor: „JAPO 2000“
název výstavy: Jiná skutečnost/60 mm/ – fotografie

Každé pondělí od 18.00 h. – Výtvarný ateliér

Každý čtvrtek od 18.00 h. – TAI-ČI čínská zdravotní cvičení aneb meditace v pohybu

13.6. od 18.00 h. – Fotografický ateliér

Letní setkání Rubiconu na Soběnově 28.7.,29.,30.,31.

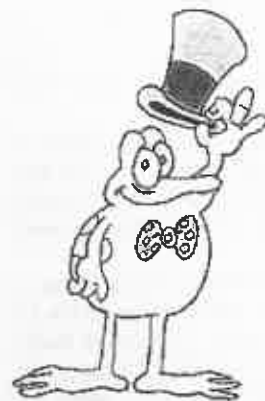
Program: výprava spojená s oslavou svátku Lugnasad, základy cvičení TAI – ČI, přednášky, poznávání okolí, spacák a jídlo s sebou

Přihlášky a informace na adrese: RUBICON

Hroznová 2

Č.B. 370 01 tel.: 038/6354958, 0604/608761

Prázdniny RUBICONU od 10.7. do 20.8.

Akčník

Na fakultě vládne okurková sezóna, která má v univerzitním studijním řádu název „akademické prázdniny“. Protože primárním účelem prázdnin je zpravidla oddychnout si od školy, cestovat po naší republice i po světě, vyčelát si sem tam nějakou tu (tisíc)korunu nebo se také konečně ukázat na delší dobu doma, až na výjimky se nedějí žádné delší akce související se školou.

Proto i tento akčník je takový trochu útlejší. Obsahuje všechny akce a termíny, které mi byly známy v době uzávěrky, tj. v pátek 26. května 2000 ráno a týkají se v období mezi pondělím 12. června a přibližně polovinou listopadu 2000.

Zdrojem informací byly veřejné nástěnky ponejvíce ve vestibulu fakulty, akademický kalendář BF JU pro akademický rok 2000/2001 (ke kterému jsem si neodpustil též krátký komentář jako k celku) a také osobní sdělení některých pořadatelů exkurzí. Uvedené informace jsou **BEZ ZÁRUKY**.

Důležitě termíny fakultní:

- 6.6. – 7.7. **Předzápis** do zimního semestru 2000/2001. Je povinný pro všechny studenty, kteří chtějí v zimním semestru pokračovat ve studiu (předzapisují se tedy normálně i končíci bakaláři, kteří v zimním semestru budou studovat magisterské studium). Probíhá v počítačové učebně č. 1 (návod je u každého počítače).
- 6.6. Deadline pro hlasování o logu fakulty (druhé kolo). Průběžný stav bude zveřejněn po 18. červnu. (definitivně bude rozhodnuto na podzim)
- 20. – 21.6. **Přijímací zkoušky** do bakalářského studia na BF JU (tj. do prváku), viz speciální odstavec na další straně
- 26.6. Prodloužený termín pro odevzdání **hodnocení přednášek** za letní semestr. Dotazníky dávejte do senát bedny pod děkanskou nástěnkou ve vestibulu BF.
- 27.6 – 28.6. **Bakalářské státní zkoušky**, viz rozpis na nástěnce studijního proděkana
- 4.9. Zápis nových studentů 1. ročníku (8:00)
- 4.9. – 22.9. Terénní a laboratorní praxe („*kolečko*“) studentů 1. ročníku
- 8.9. – 15.9. Zápis studentů bak. a mag. stupně
- 15.9. Konec zkouškového období letního semestru
- 2.10. Zápis do doktorského studia
- 2.10. – 22.12. a 2.1. – 12.1. 2001 **Výuka** v zimním semestru 2000/2001
- 6.10. Nejzazší termín pro uzavření indexů za letní semestr
- 13.10. Imatrikulace nových prváků
- 27.10. Odevzdání zadávacích protokolů bakalářských a magisterských prací a rozdělení nových doktorandů na katedry. Odevzdání protokolu do tohoto data umožňuje studentovi čerpat již v zimním semestru peníze na diplomku z katedrového rozpočtu (1.250 Kč bakalář, 2.500 Kč magistr)
- 16.11. Slavnostní shromáždění akademické obce – tradiční akce u příležitosti
- 17. listopadu – seznámení studentů s aktuálním finančním stavem a problémy fakulty, veřejná diskuse
- 18.11. Tradiční výstup na Kleť, sraz v 8:30 před fakultou

POZNÁMKA K AKADEMICKÉMU KALENDÁŘI:

Uspořádání dnů v týdnu v jednotlivých letech je přirozeně věcí náhodnou a letos nám připravilo nejednu změnu v jinak poměrně tradičním uspořádání semestru.

Zahájení výuky v letním semestru u je až 2. října, což je zhruba o týden později než v letošním akademickém roce. O tento týden budou tedy delší „hlavní prázdniny“, - ne tak ovšem zkouškové období (!), takže mezi koncem zkouškového období a zahájením výuky vznikne dvoutýdenní mezera místo jednotýdenní. Stejně tak bude týdenní mezera mezi kolečkem prváků a zahájením výuky.

Ten týden je nutno někde ušetřit, což se děje značně nepopulárně o vánocích. Vánoční prázdniny jsou smršknuty na pouhý jeden týden (a jsou tedy o 2 dny kratší než prázdniny základních a středních škol), pouze od soboty 23.12. do pondělí 1.1., tj. už 2.1. se oficiálně má jít do školy. (Doufám, že vyučující úterních kursů budou od té dobroty a omezí své přednášky a zejména povinná cvičení na minimum.)

Letní semestr pak začíná též o týden dříve, takže mezera mezi zimním a letním semestrem bude místo tradičních 4 týdnů tentokrát 5.

Přijímací zkoušky do bakalářského studia:

Protože zpravidla tato událost zajímá i nejednoho studenta již stávajícího, zde nabízím podrobnější informace (napsáno podle opatření děkana):

úterý 20.6.	8:00 a 10:00	písemná část pro všechny uchazeče
	asi 16:00	zveřejnění výsledků
středa 21.6.	asi 9:00	písemná část pro uchazeče „střední skupiny“

Počet přijímaných uchazečů (splní-li minimální bodový limit):

první část =	60 uchazečů přímo (dostanou přidělenou kolej)
	110 uchazečů jde k druhé části přijímaček,
	zbytek má smůlu
druhá část =	dalších 60 uchazečů

Pozor! Inovace. Pokud se запиše 4.9. na fakultu méně než 78 nových prváků, bude dána možnost dalším 20 v pořadí (121. až 140.)

EXKURSE FAKULTNÍ:

12. - 16.6. Terénní praxe II., **Lužnice** (turnus 1) - zapisovat se lze na nástěnce při zachování max. cca 25 účastníků. Vedoucí J. Šimek.
13. - 14.6. Exkurse NP **Brehtesgaden** (SRN)
Pořádá se od semináře Vybraná chráněná území světa - J. H. Květ, K. Dvořáková
Pozor, změna!! Vzhledem ke zvýšeným nákladům na dopravu je odjezd až v úterý, a to již ve 4:00 ráno. Návrat ve středu až krátce před půlnocí. Pobyť v kempu - vlastní stany nutné, cena cca 15 DM (z toho se 10 DM bude přispívat ze zálohy 400 Kč placené předem).

- 15.6. - 24.6. Exkurse **mořských bezobratlých**
Zvláštní kurs „Terénní zoologie mořských bezobratlých“, - D. Tietz, O. Nedvěd
Odjezd 15.6. večer od fakulty, návrat 24.6. ráno tamtéž. Kurs se koná v Chorvatsku.
Doporučená je základní potápěčská výstroj - je možno půjčit na místě, ceny jsou ale vyšší (viz nástěnka katedry zoologie). Ubytování v kempu, hradí si účastníci sami (cca 8 DM/den dle ložských cen).

21. - 24.6. Exkurse na vody a mokřady **Jižní Morava**
Pořádána v rámci kursu Ekologie vodních a bažinných rostlin - Š. Husák, K. Dvořáková
Ubytování v TJ Sokol Lanžhot. Doprava možná vlakem nebo 2 mikrobusey z ČB (odjezd 20.6. v 18.00). Exkurse povede na Lednické rybníky, soutok Moravy a Dyje, nivu Moravy nad Břeclaví, Novomlýnské nádrže a mrtvá ramena Dyje.
Přihlášky stále ještě možné, nejlépe J. H. Květovi (kvet@butbn.cas.cz) nebo K. Dvořákové.

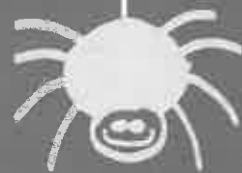

- 26.6. Exkurse NP **Šumava + NP Bayerischer Wald** (SRN)
Pořádá se od semináře Vybraná chráněná území světa - J. H. Květ, K. Dvořáková
Pozor, změna!! Jede se vlakem pouze do Strakonice (rychlík v 5:35), odtud autobusem zajištěným CK CIAO. Autobus hrazen fakultou, vlak si hradí studenti přes hromadnou jízdenku (38 Kč oběma směry - nutno znát rodné číslo, viz nástěnka), lze zpětně proplatit přes kompenzační stipendium.
Návštěva informačního centra v SRN, poté přejezd na rakouskou stranu Trístoličníku a Smrčiny. Srovnání pohledu na NP v SRN a v ČR.
- 26.6. - 30.6. Terénní praxe II., **Vomáčka** (turnus 2) - zapisovat se lze na nástěnce při zachování max. cca 25 účastníků, vedoucí M. Štech.
- 3.7. - 7.7. Terénní praxe II., na **Vomáčce** (turnus 3) - zapisovat se lze na nástěnce při zachování max. cca 25 účastníků, vedoucí A. Bezděk.
- Poslední týden v srpnu: Exkurse mammaliologická a ornitologická do SV Polska a Białowieže, organizuje R. Fuchs a M. Berec. Zájemci pište se předběžně na nástěnce, do počtu 25. Doprava, přesný termín a cena budou ještě upřesněny.
- 25.9. - 29.9. Exkurse **Kvilda**
Pořádána jako kurs Terénní praxe III. (pozor na předzápis!) - M. Štech. Náplň převážně botanická, zapisovat se lze na nástěnce katedry botaniky na Branišovské.

JINÉ AKCE:

15. - 30.7. Letní mapování v přírodním parku **Vyšebrodsko**. Hlavní letošní akce o.s. Gabreta NKK, podrobnější informace na nástěnce, nebo u A. Schusserové a L. Šmahela. Možná účast i pouze na části akce.

Tajná láska

Tajně a skrytě
ty mě máš ráda,
já tebe rád:

až jeden z nás zemře, pod jakou záminkou
obleče druhý smuteční šat?

Odpověď autoru Tajné lásky

Až zvlhne rukáv tvůj
slzami touhy,
za mrtvým druhem chtít budeš lkát:
za noci, když tě nespátí nikdo,
za noci oblec smuteční šat!